

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

bi dünya...

OCAK 2022 Sayı: 88
Fiyat: 15 TL - KKTC: 18 TL

BEN SADECE YÜREĞİ İNSAN SEVGİSİYLE DOLU BİR HEKİMİM

Türkan Saylan

Sunay Akın • Coşkun Aral • Nermi Yıldırım • Aylin Polat • Mahir Ünal Eriz • Umut Umut • İsmail Sağmaz • Nihat Sırdar • Can Yılmaz • Kaan Koç
Yekta Kopan • Nilay Örnek • Gökhan Ural • Cem Davran • Nilipek • Bedra Güzelce • Metin Uca • Zeki Kaymaz • Sakhan Dağıstanlı • Cem Güventürk
Başar Baş • Mehmed Ali Akşirince • Şah Akbaş • Gaye Boralıoğlu • Mert Dolapçıoğlu • Eylül Gormuş • Sevgül Sonmez • Asya Seyhan

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Vodafone'lulara Hediye Çarkı'ndan inanılmaz hediyeler

Hediye Çarkı'nı her hafta 2 kere çevirin,
dilediğiniz hediye seçin.

Vodafone
Yanında

Hemen indir!

Birlikte mümkün

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

vodafone

HER GÜNKÜ GÖKYÜZÜ ALTINDA

Ne kadar çok seviyorum
Güneşlenen kertenkeleyi
Kişneyen atları
Okula giden çocukları
Gökyüzünü, güneşi.

Belli seni düşünüyorum.

Bütün seni düşünüp yükselmiş şehirler
Kanallar, demiryolları, nehirler
Hayatlarına bakıyorum da.

Akdeniz'de şimdi bir kuş uçuyorsa
Senin için uçuyor.
Bir ağaç uzatmışsa dallarını aydınlıklara doğru
Sen geçiyorsun aklından.

İnsanların en iyileri seni düşünüyor,
Bursa'da koca bir yürek senin için atıyor
Sarıdeniz'de şaşkına döndü balıklar
Senin için ömrünün varı.

Şimdi daha iyi anlıyorum
Niçin yaşıyorum.

İlhan Berk

Eşik, YKY, 2018

alışverişler

MADAM YENİ Bİ YIL,
KENDİME YENİ
ŞEYLER ALAYIM...

'OO HER ŞEYİ KAFAYA
TAKMAK' ÇOK TÜKETİYORUZ
BUNU, KOLİYLE ALAYIM...

BİRAZ 'UNUTMAK' ALAYIM
GERÇİ BUNLAR DA HİFBİ
İŞE YARAMIYO...

YUH, AKIL SAĞLIĞI
FİYATLARI NE KADAR
ARTMIŞ YA!!!

'UYKULAR' YİNE ATEŞ
PAHAŞI... Bİ DE KİLİT
TAKMIŞLAR...

'DOĞRU OLAN' VE
'YANLIŞ AMA İYİ' HİSSETTİREN'
HEP BU İKİSİ ARASINDA
KALİYORUM...

BEKLENTİLERİ DÜŞÜKTEN
ALAYIM PAHALIYA SATARIM

BU YENİ YILDA, EN İYİSİ
KENDİME YENİ Bİ BEN
ALAYIM...

GERÇİ ONA DA
YETMİYOR, BARI SADECE
ŞURDA BOŞ BOŞ GEZELİM.

Başar Başaran

diyalektik

Zamanla, bir rüzgârın eğdiği ağaclar gibi giderek kamburumun çıkacağını hiç düşünmezdim. Denizler çaktırmadan kayaları döverecek yaptılar bu kumsalları. Ben kıyısında bir sandalyede oturur, bana bir şey olmaz sanırdım.

Ne zamandır ruhu kendiliğinden bir huzur dolmuyor. Dış dünyaya dair bir başandan, işlerin yolunda gittiğini düşünmekten yahut iyi bir haber almaktan duyduğum histen söz etmiyorum. Anksiyon başıran bir yağmurun sokaklara değıl, içime yağmasından bahsediyorum. Başımı döndüren toprak kokusunun burnum gibi zihnimyeyayışını, başka bir yerde almayı istemediğim o kısıcakanı olduğundan çok daha uzun hissedişimi söylüyorum. Bu hafifliğe ermeyi bir doğa olayını bekler gibi bekliyorum. Olmuyor. Hâlbuki kiş gelince kar yağar, günler uzarken havalar ısırır, denizler karalardan geç soğur, nedense geç ılır. Böyle kaideleri varsa dünyanın; insanın içine rastgele huzur dolusunun da elbettebir kuralı, bir takvimi vardır. Biz çetele tutup adını koymamışsak da olmalıdır.

Örneğin, pazar günleri film izlerken bu ferahlığı hissettikleri habırlıyorum. Kişin gündüzleri yanan a baturun altında, bir polisiye romanın sırrı çözülmeye yaklaştığı için artık satılan altınarak okunan sonotuz sayfasında ya da işten çıkıp mahalle barına oturupşar şöylediğin anlarda olurdu. Bazen de yalnız eve dönüşlerime aensöz aynasına bakarken gelirdi. Hani yüzüme birazdaha yaklaşıp, bir tuhaf mimik yapar, kendi kendini güldürürdü. Yok işte. **Şu tanıdık huzuru şimdi gecikmiş bir tren gibi hissediyorum, korkarım giderek de kaçıracağım endişesine kapılıyorum.** Acaba ben gelmeden o gitti mi, saatine yanlış mı baktım ya da başka bir istasyonda mı bekliyorum? Burada buluşacaktık, söz vermiştin. Anı olacaktı, ısrarla değıl kendiliğinden, davette değıl çağılmadan gelecekti, beni bir an varoluşuma bağıştıracak, kısa bir süre oynamak için elime verilmiş emanet bir oyuncak gibi yaşımanın coşkusuna bana sevdirecek, sonra geldiği yere dönecekti. Böylece onun görmemem var olduğuna inanmamın anlamına gelmeyecekti. Bir yerlerde ve yi olduğunaemin olacaktım.

Geceleri görmediğiniz güneş için merakların mısınız, bir zamanlar bir kadın tanıdımşın, her gece okyanus ötesinde yaşıyan bir arkadaşını arar, burada batan günün başka bir yerlerde devam ettiğine kani olur, sa bah şafağınyidenen sökeceğine emin bir şekilde rahatlar, uykuya öyle yatarı. Eşğini sağlamkızıga bağlayanlardandı herhâlde ya da uzaktaki arkadaşını aramak için tükenmez bir bahane bulmuştu. Bilemiyorum. Ben batan güneşler için kaygılanıyım. Yıdızlan tayınmam, bir gece noksan çıksalar bunu kafaya takmam. Görmediklerimin benden uzak olsalar da iyi olduklarını bildiğim sürece onlar hakkında telaşlanmam. Özlemle bile ağız söylemek gerekice. En son kimi ne zaman hasretle düşündüğümü düşünüyordum da bulamıyordum.

Aşkındıgularıkendimi harıptırmeyi çok önceden bıraktım. Misalilik gençliğe şifler yazardım. Baktım helak oluyorum, dürdüm san kâğıtları, koydum kenara. Bana ruh hâlimin kontrolünü kaybettireneskıy uğraşlarıdan kaçınırdım. Neme kalıy. Tekinsiz bir melankolye kapılıp, önceleri ondan aldığı tatla kendinden geçenlerin, giderek daha fazlasını arayan bir eroinim gı bi, zamanla yoksunluk krizlerinegırecek, birer zombiye dönüşüklerine çokşahit oldum. Ben kendime ilişimim. O bir yerde, ben yerde, çatışmaz bir alanda yaşar gideriz. Kendisiyle tutuşturğu kavgepadanlıp olan kimseye de elmedim. Hele ışıık falanolup bu kavgya bir de başkasını dahil edenin vayhâline derim. İşle o arbedelerde bir de başkası insan önünün bir on senesi daha göz açıp kapayıncaya geçmiş. Böyle yitirilerdeniyeşmekim olmak önemli bir diye düşünürüm.

İnsan boyundan büyük, ağır duygulardan kaçmalıdır derim. İsteşilerden, tutkularından, şehvetli arzularından uzak durmalıdır. Hayat, aşığı bakarsan düşüceğin bir yarı kıyısında yürümek gibidir. Haddinden fazla nerede olduğunu düşünmemek gerekir. Olanları oldukları gibi görmek kâfidir. Sınırlı bir varoluşa sonsuz bir mana yüklemek, ömrü boyu belalar getirecek ki birden başka birşey değıldir. Büyük iddiaların kifayetsiz neferlerine uzaktan uzağa hep gülümüşümdür. Nedir o kendisini ciddi diye alıştır, bir şey söyleyip arkası na yaslanmalar, kendine sahip olmadığa bir

kudreti vehmederek büyükmeller... Eşekten düşmüşe dönen hayatlarına bakıp ders çıkarmak gerekir. Mutedil bir yaşama razı olmak, fazlasını ararakin elindeki kaybetmekten korunursanı. Hayattan, ayaklarını uzatmış ebleh bir gülümsemeyle otururken banaarada "oh" dedirtmesinden başka bir beklentim yoktur. Romantizmden nefret ederim. Ne diyordu okuduğum bir kitapta: **Romantizm, değersiz olara yüksek bir anlam, dışıdık olara esarengiz bir hava, bilindik olara bilinmeyenin gizemi, sonlu olara sonsuz bir görünüüş vermektir. İşte o hiç ben değılim.** Benim için her şey görüş mesafem kadardır. Yemekte iki kadeh içsem, eve sallanarak yürüsem, aklıma ne Afrika gelir ne başka bir yaşam arzusu. Kimseye öfkem de yok, borcum da, onlardan alacağım da. Hayata kafa tutmak döbürenmek gibi gelir bana. Durmayı, sadece durmayı hatta saklanmayı bilmek gerekice.

Bu haslelele yaşıyan rahatsızlımı sanıyordum ki bu huzur meselesi geldi, kafamataklidi. Gelmeyle bende bilmedimğin bir vesvese yaratmaya başladı. Neden kaçt bu huzurhiç anlamadım. Zamanla, bir rüzgârın eğdiği ağaclar gibi giderek kamburumun çıkacağını hiç düşünmezdim. Denizler çaktırmadan kayaları döverecek yaptılar bu kumsalları. Ben kıyısında bir sandalyedeoturur, bana birşey olmaz sanırdım. Oldu anlaşılan. Çikme namütenahı bir sıkıntı değıl, çökeklendi. Güya büyüksanatıkârlar bu huzursuzluğun kıyısında bulmuşlar kendilerini, öyle diyorlar. Bana ne, benim ne böyle bir talebim ne de merakım var. Kurtulmam lazım bundan. Baksana, ne bir filmi başındansonuna izleyebiliyorum ne de elimde birkitap alıp bitirebiliyorum. Hep kulağıım içimde.

Huzursuzluk zihnimı bulanık bir suya döndürdü. Konuşmam gereken yerde sustuğum için mi, habırlayacağıma unuttuğum için mi tert etti beni? Tutulmamış yaslar, edilmemiş itirazlar işide binkir, bir yaşta birden bire kendine yakanırmışsın. Öyle olumsuz falan. Gençken kaçarsın da orta yaşta kaçamaz, düşürmüşsün. İnsan yaşımanın hakkını vermezse kendisine sağır olurmuş. Kökü dışarıda bu düşünceler beni daha da rahatsızladı etti. Hiç bir yere şıgamaz oldum.

Tutup şu kadını aradım. Bana ne oldu dedim. Zamanı gelmiş dedi. Nebat değılisin ya toplam bir huzursuzluktan sonunda sende payını alacaktın. Dünya, kapını pencereni de kilitlesen giriz sarmış odana. Herkes kendi devrinin illeti neyse ondan nası bir alırmış. Peki dedim bana anlat, rahat bir uykuy için ne yapmalıymış? Peyini ödemedim olmaz dedi. Aldığın nefesten dünyanın alaçağı var. Ama nasıl diyorsoracakoldum. Huzurunıyolu huzursuzluktan geçice. Yani karşısına dikileceksin kendinin diyecevap verdin. Çünkü her şey zıddıyla görünürlür. Sen beni güneşi merak ediyordum sandın, ben dedi asıl karanlığın derindindim. Çünkü görmek için aydınlikkaranlıga, karanlık la aydınlığa muhtaçtır. Bir tekksala sen onan görmez. O yüzden sen de kendi düşmanını yaratacaksın dedi. **Elinde sen neyse onun tam karşına cesaretle düşünceksin. Ters yüz edeceksin işte. Evın yoluna değıştirmekten değıl, evine benzin dökpük yakmaktan bahsediyorum.** O zaman başka bir yerde, yeni sana, yenden gelecek o huzur. Unutma, ancak yeten kadar yorulduğunda gerçek bir uykuyu uyuyabilirsin. Hiç bir şey anlamadım. Anlamadıkça yorulduğunda daha da arttı.

Bir tatble mi çıksam sence dedim. "Ben ne çürem tam buram ne çüre..." dedi, telefonu yüzüme kapattı.

Hayat, aşığı bakarsan düşüceğin bir yarı kıyısında yürümek gibidir.

sövgü

Her yerdesin. Her alanda, her meslekte, her hayatta senden var. Binada malzemedən çalışıyorsun mesela. Evimize aldığımız süte su katıyorsun. Sınava başkasını sokuyorsun. Geleceğimizin cevaplarını çalışıyorsun.

Yana soyuyorum. Sen bir çocuğun hayallerini çaldın. Onun oyununu başına yıktın. O çocuğun sustuğu isyanı, silimiyen gözyaşı, kirletlenen masumiyeti öldün. Çaldığın haklara evine umut götürmeyen başkasını saklamaya çalıştığın umutsuzluğu öldün. Dondurduğün çarkların altında kalan o annenin sabahı sabah eden uykusuzluğu öldün. Belki oyunun bozulmasını diye göz yumdun. Belki tam da bu oyunun kurucusuydun. El öldün, gözünü kırpmadan vurdun. Çocuklar ağladı. Lal öldün, suçla sustun. Umurtlar tüeküdü. Fil öldün, tepişin durdu. Çimenler ezildi. Kimsin sen? Düzenini sürdürüp başkasının yaşam hakkını sömüren! Koltuğuna yapışp gözü insan hakkını görmeyen! Haklı oluşuna tapıp kimseneyi haklarını vermemen! Her perdenin arkasındasın. Her binanın tepesinde. Bazen maskelen tam içimizdesin. Belki bir tahtın geçici hevesindesin. Ceplerini o evlere giremeyen emeklerle dolduruyorsun. Çaldığın emeklerden sofralar kuruyorsun. Hep orada bir yerdesin. Hepimizin hayabında başka yüzlerle, farklı kimliklerle dolaşıyorsun. Sen nereden öğrendin bu kadar zulüm olmayı? Hangi zayıflığın seni güce tapır hale getirdi? Hangi çalınması bu kadar kör etti? Bak çocuk diyorom! Orada büyüyor. Dert çeken başasını, iç çeken annesini izliyor. Yalanlıyor. Her çocuk, büyüme sancısını en çok yaranadan duyularından çeker biliyor musun? Çocukluk nereden kırılırdı, bir ömür örsü sıızlar. Senin o sancıla payın var. O sızıda adın yazılıyor. Bütün beklentilerin senin ağzında kırılmış. Bütün iclekileri kırmışsın. Bütün nezaketlerin içine tükürmüşsün. Dıyeceğini dedin, yıyeceğini yedin. Git artık. Üstümüzde yalanlar fırlatığın masumamıberi birer, ağırbaşlılık vicdanını itir ve git artık.

Evet! Sana söylüyorum. Sen bir gencin umutlarını kaldır. Adaletsizliğe buymeyimin yarattığı güvensizliğin kaynağın. Haksızlığa uğramanın yaşattığı öfkenin hedefisin. Umutsuz gençliklerimizin sorumluğusun. Bir yerde biri, henüz 15-16 yaşında, bu dünyaya güvenmiyorsa o güveni kiran sensin. Bir diğeri, belki yetişkinliğin sınırında erkeğin büyümek zorunda kalıyorsa o yükü veren sensin. **Heyecanına değil de kaygısına yenilen bir çocuğun sıkışıklığı sensin. Kolay yolu seçip yırtmak isteyen ergenin çaresizliği sensin.** Bir an önce kaçıp kurtulmak isteyen bir gencin köksüzlüğünün öykü sensin. Her yerdesin. Her alanda, her meslekte, her hakkıyatasenden var. Binada malzemenin çalıyorusun mesela. Evimize aldığımız süte su katıyorsun. Sinava başkasını sokuyorsun.

Geleceğimizin cevaplarını çalıyoruz. Hak edişleri yüz sayıp emeğin üstüne yatıyoruz. Yayıyorsun bunları. Kişin ortasında evsiz bırakıyorsun. Sahipliği çalıp bilez plaj yapıyorsun. Ormanları yakıptırlı köyünü dikeyorsun. Sistemine torpille adam seçiyorsun. Düzenine boğum eğmen gençleri yüz sayıyorsun. Az değilsin. Senden çok var. Hep orada bir yerdesin. Hepimizin hayatında başka yüzlerle, farklı kimselerle doluyorsun. Biz sen gibileri susuyorka çökünlükte. Evet, susuyorka da sıra tek tekelye

hepimize. Sayende hayatı öğreneceğimiz yaşlarda ömür çürüttük.

Gençliklerin barında tükenecek yaşılandı. Gençlik Hayata istihlalıydı. Yemegimiz de yandı, tepsimiz de devrildi, ayranımız da döktüldü. Yaşamaya aç kaldık, umutsuz kaldık, ortada kaldık. Gilt artı. Biz sen gibileri unutulım. Hayatlarımızdan senin yalanlarını silsinler, senin de körelmiş vicdanını söksünler. Yolumu bulduğun yolumuzdan çekil, yeniden başlalım.

Sana söylüyorum. Anla artık. Utan biraz.

"Kendinden utanmayan hiç kimseden utanmaz."

Ve senin utanmazlığın yetişen kuşakların kaderini
lekeleyiyor. **Sen bir çocuğa tüm karanlığıyla
bakabilen bir gözsün. Sen bir kadına
bütün acizliğiyle kalkabilen bir elsin.
Sen yan odanda birinin canı yakılırken
duymazlıktan gelen bir kulaksın.** İçin acımaz,

çigirani yamaz, kal bin sızalmaz. Mî? Bir acıya gülebilen, bir yoklukla ayaş edebilen, yüzüne tükürölse "Yararı bî?çî" diyen sen değil misin? Sen nerede bu kadar zımlaştıysan oraya dönersen keşke. Bizi kıriletmeden önce kendini temizleyebilsen keşkel! Bir insanı yaftalayıp kala balıkların önüne ata bilirsın. Bir yuvayı gözünü kırpmadan yıka bilirsın. Bir oteleñ içindë insanları gözü dönmüş bir çeahlatte yıka bilirsın. Her yerdesın. Unutamadığımız, başı edemedığımız, yasını bitiremedimiz kayıplarımızdasın. Eren Bulbule o kurşunu sıkıca da sensin. Ali İsmail Korkmaz'a o tekmeıy atan da sensin. Özgecan Arslan'ın canını yakan, Emre Yıldır'ın gençliğini yıkan, Hande Kader'in hayatını alan senin zımlıyetini gölgeleri. Sen ve sen gıberin ayırıştan, ötekileştiren, kutuplaştan, suçı meşrulaştıran dilleri... Zamanında durdurulması, çok edilip iyileştirilmesi, gerektiğinde cezalandırılması suç'un kırıli elleri... "Yeter" dedimizıy yer sabrıñ bittiğı yer. "Göreceğünler var daha" demeye özetmizimizin taşığıı yer. Adalete, güvene, aldideıte susadıgımız yer. Gıt artık. Sen gıberlerin nefreti çoğaldıkça biz kendı hayatlarımızda azaldık. Azıcık bir umutla kaldık. Kimsenin "az" ını kıriletme bundan sonra. Gıt ve "çok" una boğul. Biz de azıca başlayarak hayatı yeniden kuralım. Kopardığımızıyerden birleşmenin bir yolunu bulalım. Parçalanın umutlardan birleşip yeni bir bütün olalım.

**Sayende
hayatı
öğreneceğimiz
yaşlarda ömür
çürüttük.**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Aylin Balboa

biz biliyoruz da mı yaşıyoruz osman

Sevginin ne olduğu herkes için bu kadar farklıken, saygıdan daha tutunulur bir dal olduğuna hiç sanmıyorum, herkesi ömür boyu saygıya davet ediyorum Osman.

"Yeni bir yıl daha, yine seninle başlamak istemedim Osman." Geçen sene tam da bugünlerde böyle girmişim söze. Zaman geçerken de vahşi irimkları gibi akıp gidiyor. Şu son bir senede neler oldu var ya üff diyorum. Anlatasım bile yok inan, lanet gelsin şu son bir seneye. Evi yansın, ocağı yıklınsın, defolup gitsin hangi cehennemde giderse. Adını dahi anmak istemiyorum. Bu yıl, en sevdiklerimle birlikte toprağa gömüyorum, önumüzdeki yıldan burada herkesin huzurunda biraz "insaf" istiyorum Osman.

Ölüm hakkında

düşünmeyeyim diye kendimi neye saracağımı şaşırdım. İçimde öyle büyük bir boşluk oluştu ki göğsümdeki koca, kara, katran kazanın içine ne atsam; karadelikte kaybolur gibi kayboluyor. Âdetla meteliğe kurşun atıyor içim. Ne yaparsam yapayım dolduramıyorum, doldurmaya yaklaşamıyorum bile. Biraz daha böyle sürerse mecburen Doktor Ümüz'ü arayacağım, doktor kontrolünde çıldıracağım Osman.

Son zamanlarda yine açıp açıp John Wick serisini izliyorum. Tüm aksiyon sahnelerinin hastası olmakla birlikte, benim için John Wick ilk filmin ilk 20 dakikası demek. Hikâye orada. Ama ne hikâye, gerçek bir ciğerden. Orada hani John Wick'in köpeğini vuruyordu da kendisini de zaten dövmüşler de bu şey yapıyor ya hani, sürüne sürüne köpeğini yanına gidip öyle uzanıp ölüsünü seviyor ya hah işte ben o kanlı döşemenin üstünden bir türlü kalkamıyorum Osman.

Bir de şey hikâyesi var hani, İran şahı mı Hint imparatoru mu ne işte Asya'da bir yerlerde biri sadrazamına demiş ki "Bana kederli olduğumda sevineceğim, sevinçli olduğumda kederleneceğim bir cümle yaz." Sadrazam da şey yazmış işte, "Bu vakit geçip gidecek." Bu kıssayı ne zaman hatırlasam gerçekliği karşısında dehşete kapılıyorum. Bu vakit geçip gidecek, biliyorum, artık bunu bilmekten de nefret ediyorum Osman.

İnanmazsın, bir süredir ilişkiler üzerine düşünüyorum. İki insan birbirine yaklaşılmaya başladığı andan itibaren kaçınılmaz olarak aralarındaki sevgi taraf etmeye çalışıyor. Kelimelerle hat belirliyor sürekli, sınır çiziyor. Bir taşkınlık olmasın, her şey kontrol altında kalsın diye büyük ihtimalle. Ama bunu yapmaya başladığı andan itibaren de aslında göz göre göre işin tadını tuzunu çıkarıyor. Yaşanacak birkaç lokma güzel şey de böylece heba oluyor hızla, taşkınlık yaratmayacaksa çarçurmalanıp ne anlamı var ki? Hır bana bakma, ben zaten biliyorum ne yapıyorsun Osman.

Esasen her şey mesafenin doğru ayarlanmasıyla ilgili. Bunu yapabilmek için de kim olduğumu ve ne istediğimi çok iyi bilmek gerekli sanırım. Çoğumuz buralarda tosluyoruz. Bence toplumların sesini lüzumundan fazla duyuyoruz Osman.

Vonnegut dedem bu konuda da tabii ki nokta atışı bir şey söylüyor. İlişkilerde ayarlanması gereken doğru mesafeyi şöyle özetliyor: "Lütfen daha az sevgi ve biraz daha fazla saygı." Sevginin ne olduğu herkes için bu kadar farklıken, saygıdan daha tutunulur bir dal olduğuna hiç sanmıyorum, herkesi ömür boyu saygıya davet ediyorum Osman.

Bu satırları sana, yılın en uzun gecesini uzun uzun idrak ederken yazıyorum. Bundan öncekilerin hepsinde hep bir şey bekliyordum. Dünyanın en uzun bekleyişiyle lanetlenmiş biri gibi, yıllar ve yıllar ve yıllar boyu bekledim.

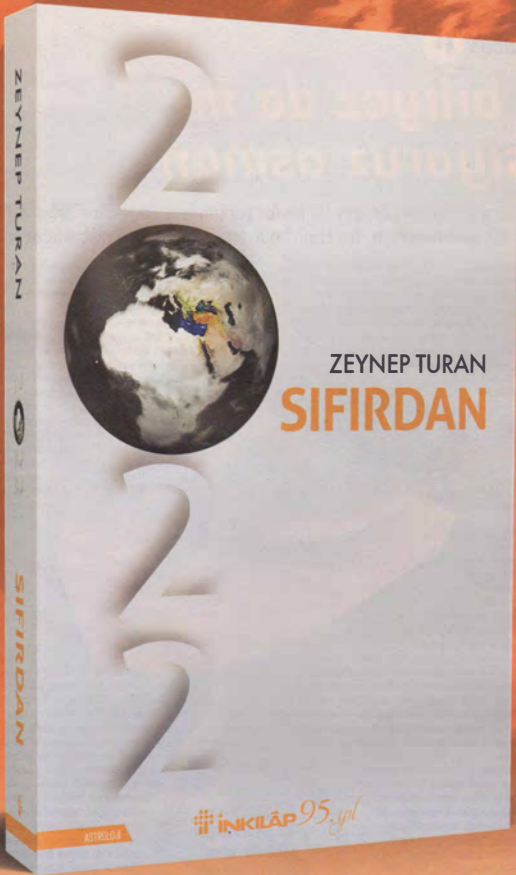
Nihayetinde beklediğim şey gerçekleşmedi ve konu, bütün bunlar yaşanmamış gibi aceleyle kapandı. Elime bir avuç toprak tutuşturdular, al bak bu hayat dediler, şaşıtm kaldım. Şaşkın şaşkın duruyorum. Bir şeyi beklemekten ne yapılmış tamamen unutmuşum, umarım bir vadede hatırlayp kımıldayacağım Osman.

Böyle gecelerde bazı ritüeller yapıyordum. Millet de ritüel manyağı oldu iyice. Eskiden bu kadar yoktu, patır patır nereden çıkıyor bunlar anlamıyorum. Şamanik şeyler, ateşli mateliş olanlar tatlı ama yani niye şimdi narı alıp yere çalıyoruz, yazık değil mi güzelim meyyeye? Bir keresinde bir arkadaşla bir yıl başı gecesini üzüntüden ve sıkıntıdan patlarken mahallelinin gazına gelip onların âdetine uymuş ve cimdân aşağı bardak fırlatıp kırmıştık. Ne kadar saçma bir âdet, yapar yapmaz pişman olmuşuk, her yer cam kırığıydı sokakta, rezalet yani. Zaten ondan sonra yıl boyunca yüzümüz gülmüdi. **Ne derler bilirsin, nasıl başlarsa öyle gider. Bence artık kimse, herhangi bir ritüel uğruna, insan kalbi dahil hiçbir şeyi kırmasın Osman.**

Benim seni yazdığım gibi, beni de birinin yazdığı iç içe bir hikâyenin aşağısı kayıpsa eğer, şu sır alar sanıyorum yazırın iyiden iyine sıklığı ve yanlış yola girip hikâyeyi enikonu boka sardığı yerindeyim. Düzelticez inşallah be, şu olaylar bir bitsin kesin düzeleceğiz Osman.

Öyle işte. Hâlâ biraz soğuk geliyor ama battıkça alışıyorum. Kendimi boşaldım bayırdan aşağısı koşuyorum. Düşüyorum gibi görünüyor olabilir ama bakma aslında uçuyorum. Söylediklerimin hepsini unutmuşum Osman.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

2022 gezegen hareketleri mavi gezegenimizi roman tadında bir döngüye sokacak.
2022 SIFIRDAN; iklimi, ülkeleri, siyasi partileri ve kişileri kapsıyor.
Sıfırdan başlamaya hazır mısınız?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Kaan Koç

TOPLUMSAL SÖZLEŞME 2.0: aç insan

Evrimsel bir düzendir bu dengenin sorumlusu belki de; aç insanın fındık kadar midesi bunca çabuk doymasa, tok insanın işkembesi bu denli büyümüş olmasa belki her şey bambaşka olurdu.

Yirmi Birinci Bölüm...

Yeryüzünün en tehlikeli yarattığı aç insandır. Aç kalan bir insandan her şey beklenir. Aç kalan bir insan, dalgınlıkla ölebilir veya yanlışlıkla öldürebilir. Aç kalan bir insan, ahlak ve etik kurallarını tereddüt etmeden bir kenara atabilir. Çünkü, söylememe gerek var mı bilmem, düşünebilmek için gerekli besini alamaz. Sanırım söylememe gerek var çünkü bu ve buna benzer yazıları yazarların ve okuyanların büyük çoğunluğu aç insandır. Aç insan sanata-edebiyata bel bağlar. Aç insan karını sözcüklerle doyurur. Aç insan, kasaptan köpeği için kemik ister ve kemigi kendi dişler. Aç insan komşusunun çöpünü karıştırır, mandalina kabuları ve küflü ekmeğe parçalarını afiyetle mideye indirir. Oradan kendi payına biraz da dedikodu alır. Aç insanın, şu hayatta kendini tek güçlü hissettiği andır dedikodu vakitleri. Çünkü aç insan, borsak ortasında, yerde bulduğu sakatat parçalarını dişleymen martıyla bile kavga eder. Aç insanın kavga edecek gücü vardır. Ama kiminle kavga edeceğine çoğu kez yanlış hesaplar. Çünkü aç insan düşünmeden sadece davranır.

Aç insan, tokların gözünde mizahi bir yaratıktır. Ayakkapları eskidir. Sürekli boyanmaktan çatlamıştır her yeri. Aç insanın, evinde yakığı lambanın 10 dakikada kaç para yazdığını hesaplıyor olması, onu tok insanın gözünde sevimli bir hâle sokar. **Aç insan, varlığını tok olana borçludur; ona bakar ve bir hedef bulur kendine.**

Tok insan da varlığını aç olana borçludur; onu, bir ayna olarak kaldırıp tutar ve şükür duyar hâline.

Tok insana göre aç insan yeterince çabalamıştır, bu durumu olmayı hak etmiştir, kafasını iyi kullanmıyordur, iş seçiyordur ya da kaderi budur. Öte yandan, tam tersi olması daha makul karşılanacakken, çoğunlukla tok insan peşine düşer aç insanın. Tok insan aç insanı sürdürmek ister. Olur olmadık yerlerde onu dövdürür uşaklarına, hıyaza çeker ha babam; hücelere koyar, işkence eder. Şerefini, gururunu, çocuğunu, eşini, bahçesindeki köpeği, köpeğindeki tasmaı, kafesteki kanaryasını, televizyondaki programlarını...

Tok insan, aç insanın her şeyini satın alır. Onu parasıyla terbiye eder. Bunu yapar ki aç insan suratına çarpan banknotların kokusuyla bir anlığına tok hissetsin. Aç insan buna izin verir ki aralarındaki mesafe azalsın. Tok insan çalındır, aç insan hırslı olan. Tok insan öldürendir, aç insan katil olan. Tok insan suç ve cezanın tanımlarını belirler, aç insan o tanımları yarar. Tok insan toplumsal kuralları sık sık anons ettirir, aç insan toplum baskısının neferi olur. Çok dahazar doyardık insan, aç insan birdış sarımsak bulsa şükreder hâline ve yarar. Tok insanın evinde hiçbir şeyin değeri yoktur.

hiçbir haysiyetsizliğini, düzenbazlığını, ikeyizliliğini göremezsiniz. Aç insan ise alt insandır, her türlü pislik mevcuttur onda. Tok insan jilet gibi tıraş olup kendinden dahatok olanların boka esprilerine ve cümlelerine olur olmadık güler. Neselidir, hayat saçyordur, bir şeylerin sırrını dipten çözmüştür tok insan. Tok insan biteviye somurtur, her şakayı beğenmez, maaşına zam, selamına karşılık isteyemez. **Aç insan, kaybedecek hiçbir şeyi**

yitirecek her an her şeyini kaybedecekmişçesine korkar. Tok insan, kaybedecek onca şeyi varken, yitirecek hiçbir şeyi yokmuş gibi davranır. Aç insan telaşa döviz alır, kazanmak için. Tok insan sakince doğru zamanı bekleyip döviz satar, kazanmak için. Aç insanla, tok insanın bındığı bu tahterevallinin genetik mühendisliği sonsuza kadar uzaa gider. Çünkü her gün yeni bir madde daha eklenir bu listeye. Birikimli ilerler bu iki insanı olduğu yere mihlayan den ge. Gel gör ki aç insan, resim A'da görüldüğü gibiktüm bunların farkına varsabile öyle kolay kolay, bireysel hareketlerle değişmez bu iş. Çünkü köle, köleliğin yazırsı kurallarına aykırı davranırnsa, tok insanın her şeyi yapması mibahtr. Çünkü aç insan ve onun ataları, bu anlaşılmayı imzalamıştır; tokların önünde, varsa çeketini yoksa ağzını ilikleyerek. Evrimsel bir düzendir bu dengenin sorumlusu belki de; aç insanın fındık kadar midesi bunca çabuk doymasa, tok insanın işkembesi bu denli büyümüş olmasa belki her şey bambaşka olurdu.

Aç insan, diğer açlara yan yana geldiğinde kusursuz bir vatanseverdir. Lanetler savurur, küfürler eder, kadehte ya da bardakta bir şeyler içer ve sinir sistemi iyice gevşeyince yatıp uyur. Tok insansa, diğer tokların yanında yeryüzünün en yiğit yurtseveridir. Her bakiş açışını günün şartlarına uymakla temizler, rasyonaleıteı satın almıştır o. Öyle pahalı cümleler kurar ki kimse el yükseltemez karşısında. Aç insan için vatan uzaıka duran bir hayaldir, mahrum bırakılmıştır ondan, esirgenmiştir ülkesi, sokakları. Öyle zanneder, öyle zannetmekle mesutur. Çünkü omuzlarındaki sorumluluğu bir bal gam gibi fırlatmak için her gün daha da uzağa koyar o ülkeyi. "Bırakan da rahat uyusun aç insan" der kendi kendine. Tok insan için vatan, tok insanın ta kendisidir. Kendini kurtarmadan, hiç kimseyi kurtarmayacağıını söyler. Kendini kurtarırdıktan sonra, hanı olur da bir an kendini kurtarırdığına ikna olursa da dünyayı ben mi kurtaracağım deyip sayılır. "Bırakan da rahat uyusun tok insan" der kendi kendine. Bazı aç insanlar tok rolü yapıp bazı tok insanlar aç rolü... Kiminin ağzına cep telefonu sokarlar sokak ortasında kiminin cebine acıyıp da sadaka... Herkes, rahat uyanmanın peşindedir nasıl olsa. Bir tek kişi bile rahat uyanamazken.

Peki nerede kaldı, aç insanın tehlikeli bir yaratık oluşu? Buradan yine tekml devlet dairelerini dikkate dâvet ediyoruz; paraya ve parasal dengelerin hiçbirine dayalı olmayan bir güc vardır aç insanın elinde. Bu güc, onu her an her şeyi yapabilerek bir noktaya sürükler. O gücün adı aşağılanılmışlıktır. Aç insan, her ne kadar görmemek için çok uğraşsa da olur da sırtına kırbaclar inerken sahibinin güldüğünü fark ederse durum değişir. Çünkü onu cehennemin dibine sürükleyen gururundan başka hiçbir şey yoktur aç insanın.

**Aç insan
telaşa döviz alır,
kazanmak için. Tok
insan sakince doğru
zamanı bekleyip
döviz satar,
kazanmak için.**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranthey.org>

Mehmet Ali & Akşamessası

Umay Umay

bıçağa göğsünü geren kız

Fotoğraf: Umay Umay

Babalar gider. Gider gelir babalar. İstekleri hep kalmamış aslında. Yapamazlar. Doğalan gereğiymiş, bi gider bi gelirlermiş. Miş-mişlarla, emin olmak arasında gidip gelerek yazıyorum. Çünkü olamıyorum sert. Emin olmama hakkıma korka titreye sarılıyorum. Beni kurtaracak olan vurup kırıp döküp savurmamam. Onu kurtaran hep kaçmak. Kaçmayı bile gitmek diyerek hafifletiyorum. Dertlerimden sıkılanlar kenara çekilsin. Onlara küfür kıyamet, en kaba haliyle anlabilirsa iyi gelir. Ben o değilim. Onunla benim aramda duran eşitsiz uzaklığı ve iyi olmayan uzaklıkla kavruluyorum. Hâlâ, hâlâ. Geriye şiirler, şehirlere, başka kollarla aranan sev gı kalıyor. Bitmeyen beton koridorları yürü, yürü, yürü, dur, durmadan. Alındaki kar soğuğu, terleşem kar damlar. **Anıları ısınmayan aileler vardır. Söyleyemezler herkese.**

Yine basıp gidiyorsun baba. Her seferinde asla dönmeyeceğini hiç utanmadan yüzüme söyleyerek. Ağlasam duvarlar gülüyor, bağırsam kedi ürkiyor. Sıkışıp kalıyorum şu koltuğun kenarında. Çok rahat büyük yastıklar yaptırıp benden. Gömüp suratımı boğulana kadar beklemek için. Kapı açıldığında duvarda asılan kurutulmuş güllere sırtımı yaslamam da bundan. Şair bir küçük kızdan geldi. Mutlu olayım diye. Ama... sen acımazsın bir baba değilsin. Sadece sevmeyen bir babası. Bu yüzden bıçağı sokup çıkarmıyorum yastıklara. Sevmemek hakkını biliyorum, bunu kabul ediyorum ama katlanmaması nasıl zor. Jilet atılıyor sanki kolların her milimine. Yüzüne diyecek tek lafım bile yok artık, çaresiz kelimeler. Bu ağrı var ya bu ağrı, bu hiç bilmiyor, yenileniyor ve seni affediyor. Tüm coğrafyama taşan bu ağrıyla herkesi acıtırıyor. Herkes anlayabiliyor. Sadece sen.

Susmayı başaramamak bu. Hiçbir kaldırımda evde başımı koyacak omzunun olmayışı. Denize bakarken hep güldüm, denize bakarken hep ağladım. Kalın gözlük çerçevesinden yuvarlanan gözyaşlarının içinde artık sevmek için yalvaramamak vardı. Islak bir köpek gibi kokuğum o deniz kıyıları ve şimdi bu koltuk... herkesi ısırabilirim sanki şimdi, herkesi parçalayabilirim. Çoştan bıçağa göğsümü gerdim ben. Eridiğim o sahillerde eski defterleri yırttım.

Dünyanın çalıtı:sofalarında oturdum, katillerin sevgisini hissettim, zehrini erttiğimden içeri nasıl aktıldığını seyrettim, asıl kanda boğuldum..., beni sevmemenin ağınsından kurtulamadım.

Asansöre doğru bakıyorum. Ufka bakmak tanrının lütfu. Bana lütfedilen asansörlere, uçaklara, kapılara, bavullarına bakmak. Bakmak beni kayıp zaman parametrelerinde sabıtlıyor. Biliyor musun bu öfke nasıl yayıldı. Yavaş ve kararlı, sonra hızlandı. Kimseye buluşmasını diye hep bir adım geriye çekiliyorum. Siyahı hep sevdim de bu katran gibi. Hani asfaltlara dökülen katran. Üstüne basanın canına okuyan. Koyu siyah işte cüretkâr. Tehdidin edilenden aldığı zevk gibi. Üstüne basanın canına okuyan. Koyu siyah işte cüretkâr. Tehdidin edilenden aldığı zevk gibi. Bu katranın altında dünya var. Bahçenin etrafını saran sarmaşık gibi. İçeriye de sanıyor.

Ve sırtının ortasında her gün dokunduğum sevgili ağrım var. Baba ağrım var. Ve hayatımın sırtında asla dokunamayacağım bir yer var. Bağırmak istemiyorum.

Bu cüret, bu çok mu fena. Bazen çoktan gömüldüğüm dokunamıyorum. Bazen çoktan gömüldüğüm dokunamıyorum. Bazen çoktan gömüldüğüm dokunamıyorum.

Hani asfaltlara dökülen katran. Üstüne basanın canına okuyan. Koyu siyah işte cüretkâr. Tehdidin edilenden aldığı zevk gibi.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://iranitey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Nilay Örnek

40 kız çocuğunu zorla evlendirilmekten kurtaran muhtar

iyi şeyler
Kafası

"dilek annenin şikâyet kutusu keşke benim için de olsaydı"

Dilek Demir, Diyarbakır'da 14 yaşında "önülgü çekilip gelinlik giyindiren", bugün dört çocuk annesi bir kadın muhtar. Şekiz sene önce muhtarlığa aştığı "dilek ve şikâyet" kutusunun da yardımıyla 40 kız çocuğunu evlenmekten, 15 çocuğu uyuşturudan, 80 çocuğu istismardan kurtarmış... "Bağlar'ın en jilet mahallesindeyim, konuştuklarım bazen 'höyk höyk kışiler' diyor ama azmi, çalışkanlığı, vicdanı, yeni gelince hukukla 'tehdidi' ve neşesiyle çok iş başarıyor...

O, daha çocuğu yaştan gelin olacak kızları kurtaran biri... Bağlar Muradiye Mahallesi Muhtarı Dilek Demir, Diyarbakır merkezdeki tek kadın muhtar. Üstelik bu yaptığını kendi hikâyesiyle de bağır. 14 yaşında zorla, kendi deyimiyle "önülgü" üzerinden alınarak, istemediği için babasından dayak yiyerek evlendirilmiş. Bir senesonra da yine çocuğu yaştan anne olmuş...

Bekli ama ulaşmama nedenolan şeyi ağırlığından, bekli de Instagram hesabındaki muhtar-politikacı türünden -fotoğraflarda da bakışları sertve kararlı- telefonla ulaştığı Dilek Hanım'ın güler sesi ilk önce beni şaşırtıyor. Ktten, candan, şen şakrak hattaa... Biraz konuşuyoruz... Ben bu kadın tipini tanıyorum, hani şu dünya için altından saça kaleme topuz yapma pratikliğiyle çıkan kadınlardan Dilek Hanım. Sabah ondan iş halletmiş, öğleden sonra telefonda sorularımı yanıtlıyor, arada muhtarlığı dertleninceğim arayan insanlar geliyor, duyuyorum, onları buyur ediyor, rahatlatıp sonra yine bana dönüyor...

"ZAMAN ALDATMA DÖNEMİ"

"Her şeyi soracağım da kadınlar için güzelik merkezinden indirilmek nedir? Bakımda da bu da hizmetlerinden biriyim", diyorur.

Patlatıyor kalkkahu.

"Zaman aldatma dönemi bilirsiniz. Bahane bırakmayalım. Yuvalar birleşsin. Kadınlar istiyordu, güzelik salonlarıyla masaya oturduk, kadınları yüzde 50 indirim aldık, dışırdırıcısudurher şey hallediyorlar. Evliliklerde mutlulukdamolsun inşallah," diyererek anlatıyor...

Şimdi ben bunu böyle yazıyorum ama o anlatırken bir başka! Ses tonu, vurguları, arada YouTube videolarından "prıman olup karsının airdından evine dön çağırış yapın ef" örnekleri muazzam.

UYUŞTURUCU BÜYÜK SORUN

Sesiciddileşiyor, gerçekten dertlenerek anlatıldığı hissediyorsunuz; "Enfasyon felaket durumda... Aileler çocuklarını zorla okula gönderiyor. Mont, ayakkabı, tablet, okul ve kırtasiye malzemeleri için çocuklara destek veriyoruz. Darda kalan bize geliyor. Kadınlar evde yaptıkları şeyi bize getirsinler biz değerlendirelim, onlara satacakları alan bulalım; çağlıyoruz. Uyuşturucu kullanan gençler büyük problem burarlarda. Onları uyuşturudan uzaklaştırmak, arındırmak en önemlisi yeni konumuz," diyor...

"Bir muhtarın bunları yapması gerekmez sanırım... Niye yapıyorsunuz?" diyorur.

"Tabii," diyor, "muhtarın işi aslında iki belge vermektiir, ihtiyacı göre telefon numarası söylemektiir ki onu da artık internet yapıyor... Bende nerede iki kâğıt! Bu -kerenden bahsediyor- sosyal politikalar bakını gibi. Gerçekten çok böyle bir şey. Kendimi yırtıp parçalayıya yapıyorum, kendimi çok zorluyorum ama çok ihtiyaç var. Akliniz şaşar, 'Kızın parçaları'; Diyarbakır'ın her yerinden geliyorlar... Elmizin erdiği, gücümüzün yettiği kadar."

FOTOĞRAFLARA BİYİK ÇİZENLER, YIRTANLAR...

Peki niye böyle?

Dilek Hanım, "Burası benim mahalem, ben hep böyleyim," diyor. 35 sene

önce -14 yaşında gelin olarak- gelmiş bu mahalleye. Her işe koşturması, pratikliği, yardım çabasıyla, insanlarla diyaloguyla çok sevilmiş, sık sık da "muhtar gibisin" denirmiş.

İnsanlar "Sen de muhtarlığa aday ol, seni seğıim" dediklerinde önce reddetmiş. "Şaşırdım, 'Kadından muhtar mı olur? Ben Allah'ı zısaşicim koşturuyorum' dedim, ben bile kadın muhtar görmemiş düşünsenize."

"Bati'da çok kadın muhtarlar" demişler, örnekleri göstermişler sonunda biray kala ikna etmişler. O bir ay çok sıkı çalışmış ainih çikida zor geçirmiş. "Ali erkek rakip var. Fotoğraflarıma kalp, boyk çiyorlar, yirtiyorlar, üzerine kendi fotoğraflarını yapıyorlar. Artık eğlenceli olmmuş; kadimim ya. Ama ben de sonunda eğlendim. 2014'teki o seçimde ali erkeğe 1500 fark attım. Bu ikinci seçim dönemim, 'onu da 2.500 farkla kazandım,' diyor. Şimdi bayağı güçlü gibi; 10 erkek, 10 da kadın yardımcısı var, 'Çok koşturuyorum onları, onlarız hiç bir şeye yetişemedim,' diyor.

"MECBUREN KANUNLA TEHDİT EDİYORUZ"

Onlara çocuğu evliliğin kurtarılmasından önce dilek ve şikâyet kutusu... Muhtarlığa başladığında ilk işlerinden biri bu kutuyu asmak olmuş. Çocuk yaştaki kızların zorla evlendirilmek istendiğini de o kutuya atılmış satırlarla öğrenmiş.

"Sonuçta bumanasıl karşı durabiliyorsunuz? Tehdit ediliyor musunuz? Nasıl ikna ediyorsunuz çocukları evlendirilmesini?" diyorur...

Anlatıyor, "Tanyorlar, biliyorlar artık bizi, sözümüzü para ediyor, dinleyen oluyor. Ama zor. Takdir edersiniz Diyarbakır Bağlar'ın en jilet mahallesindeyim, konuştuklarım bazen 'höyk höyk kışiler'... Bazen tehdit de gitmek zorunda kalıyor insan. 'Kız çocuğu evlendirilmesini sizi şikâyet ediniz, kilit a lına gider, alan kişi de sübyano olur kilit altına gider, çocuğu da sosyal hizmetler alır, çk hayata sebep olursunuz, işi yokuşa sürmeyin' diyorur, bu tehdide geliyor ama ancak öyle yola geliyorlar."

"AİLELER BENİ KIZLARLA GÖRÜŞTÜRMÜYÖR AMA..."

Seviz yıldı 40 genc kız çok çağta gelin olmuş engellemiş, '15 bağımı genci hayata döndürmüş, aile, akraba ve çevreleri tarafından istismar edilen 80 çocuğu kurtarmış Dilek Demir. Soruyorum, "Evlenmesime engel olduğunuz o kızlardan size gelip teşekkür edenler var mı?" "Olamyor," diyor Dilek Hanım, "başlık karşılığı, berdel yapmaktır istenilenleri rayları tersine dönüyor, düşman oluyor aileler bana. Yılan gibi görünürüm onları için. Görmüşlerim aileler. Ama komşular söylüyor; okuyan, mesleğine geçen ya da büyüdüp evlenen kızların haberlerini alıyorum."

"Siz de 14 yaşında baba dayıyışla, 27 yaşında biryle evlendirildiniz. Sizin zamanınızda böyle bir şikâyet kutusu olsaydı..." diyorur.

"Oy öldürdüm," diyor tersine bir münayyre; "Dilek Anne'nin kutusu olsaydı, yazıp götürüp işi atsaydım! O düşün günü beni ellerinden alaydılar. Kışke..." diyor içli içli. Doğrusu insanlar artık şikâyet kutusunu çok kullanmıyormuş; "Artık herkes tanıdı, güvendi, yüzleşti... Söylediklerim Dilek Anne ile Allah arasında kalabedeğini biliyor. Herkes hertürülüşünkısını paylaşıyor, mümkünse caresini alıp diyor. Sekizyıldı bir saygınlık kazanmışız," diyor.

17 yıl önce başanmış Dilek Hanım, "en büyüğü 32, en küçüğü 25 yaşında, hepsi üniversite mezunu" dediği, iki kız, iki erkek, ikisi çalışan, ikisi atama bekleyen dört çocuğu da "Evlilikle evlendirilmedi" diyorur. "Piril piri büyüttüm onları bir zahmet sevinler, diyerek kankarayı patlatır. O da zahmet..."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranet.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Gökhan Dağıstanlı

bilanço

Huzur kadar kaşınan duygu yoktur ve uykusuzluk tül gibi sallanır durur rüzgârında gecenin. Seneidevriyesi tanışıklığımızın. Geçen sene bu zamanlar mıknaatıs tutkusuyla düşmüştü aklıma.

OCAK

Canımızla besleniyor yıllar ve yaşamak çok daha zor ölmekten. İki ay oldu tanışıl bir daha yüzünü göremedim. Salgın hastalığı henüz atlattım. Nereden duyduysa ateşli bir günümde geçmiş olsun demeye aradı geçtiğimiz ay. Sevd sevecek gibi bir aramayı bu ya da bana öyle geldi. İnsan niyetli olunca her şeygüzel düşüyor zihnine. O gün önce halsizliğin ortasında cenneti görmüş gibi huzur doldu içim. İlymser bir çiçek bu göğsümden açılan, gelececek gibi bir his. Mezarlardan biri açılıp diğeri kapanyor öte yandan. Dünyaya sinen umutsuzluğu linç ediyor bir fotoğrafta. Her ihtimale karşı bu olaya intiharsüsü veriyorum.

ŞUBAT

Beklemekburama kadar geldi ve yoksulluk çok daha zor yoksulluktan. İyice iş güce verdim kendimi. İnsan yaşamaya sebep arıyor bir yerde. Ablamlara gitmem gerekliyordur artık, gittim. Mutlu olduk yine yok yere. Güzel şarkılar çaldık eskilerden, oturduk içtik.Yeni bir şey yapmayı ne biliyoruz ne seviyoruz zaten. Aklıma otuz yıllık bir şarkı takıldı, tuttum ona gönderdim. Hâlâ görüsemder, kimsenin suçlu değil. Korkularım var benim, utançlarım bir de. Kaçırđım yıllarım var, artık saymıyorum. O gün ilk kez görüntülü konuştuk.

MART

Gülen gözleri unutmak kolay değil ve acılar daha uzun yaşar mutluluklardan. Nihayet buluştuk. Öptüğüm gibi boynunu, uzadı gece. Sıfatsız nitelenen bir güzelli serildi gözlerime. **Neu diloyasın ötesinde bulunca kendimi, hafızasını yitirdiyeniden aşk. Hemdeminin bulunca hemen oracıkta gökkuşağı gibi seriliyor insanın göğüne se vda.** Korkusu, yalnızlık sevgiliği, özgürlük tutkusunu şu kadirlik kalıyor. Ancak bir odadan bir odaya geçmektir artık uzlaştırmak.

NİSAN

Sonsuzluktan dolayır durur sesin güzeli ve sayrılık çok daha güç ayrılıktan. Gel de uzaklaş koşkusundan. "Mevsimidir!" dedi, bir bakışıyla fidan gibi dikti kaderimi bahçesine. Yani başında büyür durumum artık. Ne vakit uzanıp öpsem yanağımdan, niyetim hep çirliçliçli. Kendimi okşar yumuşacık kokusu. Belki de içinde leylaklar vardır. Ağzım kapalı üstüme kapanır. İşte o an içeri ateş böcekleri, dışarısı acıdır.

MAYIS

Yok bir şirin aşkın ve her şehir bir şey anlatır. İkinci ayırmızı bitirdik mayısın başında. Artık salona kurmaya başladık soframıza. Sokaklar bize yasaklandı. Bana tükürer söyledi mısra güzeli, ağladı. Yetermiyoruz gibi dindiremedikimiz özlüm, hafta içi şehirden şehre koşmaya başladı. Birdenbire hasrete büründü bahar. Mislieme yaparcasına bedensel yalnızlığımızda, bütün kuşlar şahit oldu kavuşulmuş gecelerde uçmamıza.

HAZİRAN

Sevinen yanı yoğundur sevmek ve yalnız kalmakçok daha acıdır yalnızlıktan. En güzel şirler aktı yaz baş ağzından. Sevd beni iyice, işi gücü bıraktı. Beylerbeyi'nde boğaz havasını anason kokuttuk hemen, Kalamış'tan açıldı başka gün derize. Saçları ucusluca yakışıklı cümleler kızıdı aklıma. Umutlu şirler beğendim.

TEMMUZ

Gelecektizaman yakışmıyor hiçbir lisana ve kaygı korkudan daha beteryer insanı. Sivrice'nin en güzel evine gittik beraber. Kuzey Ege'nin yıldız tozlu gecelerini huzura boyayverdik, bunları yazarak anlatamam. O çaldı söyledi, ben altını çizdim aşkın. Hiç gitmemiş daha önce, onu Bozcaada'ya götürdüm. Ezberlediğim yerlere onunla daha bir yakıştım.

AĞUSTOS

Kuşku inanca düşman, inanç kuşkuya ve artardenize doğru yaşama sevinci. Ağustosta abisinin nişanını kutladık. Bütün gece dans edip durduk. Yüzümdeki neşeyi ölsem unutamam. Okşayarak çekilip ıslak alnımızdan, yavaş yavaş battı ay. Didim'de alelade bir otelde zorunlu bir duvar ördük aramıza. Ne fark eder? Bana göre bütün gece göğsümden uyudu. Sonra iyot kokusu sinmiş doğum günü pastasını üfledi İstanbul'da. Mutluluk parladı güzel yüzünde, kimse görmedi benden başka. Hafiften bir meltem esti, nota nota döküldük yeniden aşka.

EYLÜL

Yeri daha az ezmek için düşüncesini paraşüt edenlerin inceliğidir insanlıkve başkasının yerine üzülmek büyüktür başkası için üzülmekten. Eylülde Kaşa gittik. Her gün aynı şeyleri yapmayı o da sevdi sanırım. Gündüz denize gidip akşam rakımızi içtik. Tuttu, bahçeli bir meyhanede "Kayboldum Kaybolan Yıllar İçinde"yi söyledi. Herkessustu, ben ağladım.

EKİM

Her şir bir arayışır kendi yolunu bulan ve kurtmak kurtarmak da önemlidir bir yuvayı. Ekimde Koşuyolu'na iyiden iyiyi aldı. Öyle ya, beni sevmek biraz da Koşuyolu'nu sevmektir. Sement sokaklarını her gece kolaçan ettik. Yan yana yürümekte güvene benzer bir şey var. Ne yalan söyleyeyim ekimde biraz sarılsık. Yine biçikandı düşünceler. İnancılarımızdan vurduk birbirimizi. Karanlık geceden afroz bir bulut durmadan üstümüze yağdı. Yara bere içinde döküldük eteğimizde biriktirdiklerimizizi.

KASIM

Huzur kadar kaşınan duygu yoktur ve uykusuzluk tül gibi sallanır durur rüzgârında gecenin. Seneidevriyesi tanışıklığımızın. Geçen sene bu zamanlar mıknaatıs tutkusıyla düşmüştü aklıma, gelececek gibi bir his. Mezarlardan biri açılıp diğeri kapanyor öte yandan. Dünyaya sinen umutsuzluğu linç ediyor bir fotoğrafta. Her ihtimale karşı bu olaya intiharsüsü veriyorum.

ARALIK

İlk görüşte kime aşık olacağımı bilir insan ve aşk her zaman anlamaktan büyüktür. Kedisi ilk kez misafir oldu bana aralıkta. İşte böyle yavaş yavaş iç içe geçiyor ve sevgiye dönüşüyor aşk usulca. Hayır, bu bir eksiklik değildir. Sadece her duyuyu huzurla fısıltandırır artık insan. Görüp göreceğimiz de budur zaten

"Mevsimidir!" dedi, bir bakışıyla fidan gibi dikti kaderimi bahçesine. Yani başında büyür durumum artık.

Mahir Ünsal Eriş

tuvalet bahsi

Hijyenin keşfi, modern çağın en önemli buluşlarından birisidir. Modern çağın diyorum, abarttığım düşünülmemesin, İngiltere’de, inşa edilen evlerde tuvalet bulunması zorunluluğu ancak 1820’lere kadar uzanır.

Roma’yı imparatorluk yapan şey tuvalettir derler. Çünkü neredeyse Roma’ya kadar tuvalet, yalnızca kraliyetin ve de yakınlarının faydalandığı bir lüksü. Galler’den Etyopya’ya kadar uzanan Latin İmparatorluğunda ise tuvalet artıkhalkın (da) erişebildiği bir şeyolma yoluna girdi. Bununla birlikte tuvalet ihtiyacı, çokyakin çağlara erişene kadar diğer tüm ihtiyaçlarla birlikte gündelik hayatın bir parçası sayılıyordu. Tarih öncesi dönemlerde insan toplulukları, genellikle yaşadıkları bu ihtiyaçlarını yerlerde görüyorlardı. Bu yemek yemek kadar doğal kabul edilen ihtiyaç elette ki onun kadar temiz ve sıhhi değildi. Çoğunlukla rahatsızlıklara hatta hastalıklara yol açıyordu. Ancak neredeyse Orta Çağ’ın sonunadek bu işi tam olaraknerede yapacağımız kesinlik kazanmadı. Yine de fiziksel ihtiyaçlarımızın bu en “kiri” olanını görmek için yaşam alanlarında çok uzaklaşma lüksümüz de hiç olmadı. O, adlı adınca söylemek gerekirse, “tu kaka” dediğimiz şeyher zaman yaşadığımız yerin yakınında oldu. Ama içinde değil. Örneğin, Anadolu’da, neolitik dönemde -ki günümüzden on bin yıl kadar öncesidir- inşa edilmiş bir ev ile bugünden elviyi önce inşa edilmiş bir köyevi arasında, tuvaletin mimaride kullanımı noktasında hemen hiçbir farkyoktur. Her ikisinde de bu mekân,insanın bedenselatakları “necis” sayıldığını yaşam alanının uzağında tutulmuştur. Hacet, evin içindeki bir mekânda yapılmaz. Bunun için dışarı çıkmak gerekir. Fakat tarım devriyle birlikte deşhet verici bir hızla gelişenyerleşmeleratıklarının birikimini de büyük bir soruna dönüştürdü. Hâlihazırda yaşamakta olduğumuzu saymazsak, dünyanın büyük salgınlarının hemen hepsi bu atıkların yönetilememesinden kaynaklı olarak ortaya çıktı. Deyebiliriz ki hijyenin keşfi, modern çağın en önemli buluşlarından birisidir. Modern çağın diyorum, abarttığım düşünülmemesin, İngiltere’de, inşa edilen evlerde tuvalet bulunması zorunluluğu ancak 1820’lere kadar uzanır. Daha öncesinde bu zorunluluk bulunmamaktaydı. **Hâlen de dünya üzerinde sadece 1 milyar kişilil bir nüfus kanalizasyon sisteminden yararlanabiliyor. Tuvalet söz konusu olduğunda çok da uzay çağında olduğumuzu söyleyemeye yiz yani.**

Tipki cinsellikgibi konuşulması zor bir konu olduğundan tuvalet ihtiyacı da çoğunlukla miklerin, espirilerin vebatili inanışların fışkırdığı bir kaynak olmuştur her zaman. Örneğin, “Avrupa’da kadal pisti ki bu yüzden toplulu ayakkabıları alıkt etmek zorunda kaldılar” diyen ilkokul/ortaokul öğretmeninizi hatırlayın. Bu elette bir şehir efanesidir. Topuklu ayakkabıların varlığı Anadolu ve Mezopotamya’da çok ama çok erken çağlarda da gözlenir. Özellikle rahip/kralıtarı figürlerinin işlendiği sanat eserlerinde bu ayakkabılara rastlarız. Öte yandan görkemi Versailles Sarayı inşa edilirken içine tuvalet yapmaya akillarındı bile geçirmedikleri kabul etmek gerekir. Musevilik, İslamietiy bir taharet ve kişisel temizliğin, ibadetlerin öncül şartlarındın bir sayıldığıdır dilerde elette bu meselelerin dahabaşkadinamiklerle bağlı olduğunu da belirtiyim.

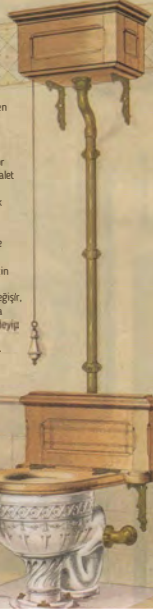
Tuvalet aslında Fransız bir sözcüktür resim sanatından da aşına olduğumuz tuvalin küçüğü demektir. Tuval ise bezanlamına gelir. Kadınların giyim kuşam için kullandığı bolca kumaşa gönderme bir ad. Zamanla bu sözcük, kişisel bakım anlamını kazanmış. Yani aile evlerinde, yatak odalarında bulunan o masanın adının “tuvalet masası” olması da duğınlere, balolarağıyilen o elbiselere “tuvalet” denmesi de bu iki sebepten kaynaklanıyor. Ancak tuvalette yaptığımız şey, toplumdaki dile getirilmesi uygunsuz sayıldığından hemen hiçbir dilde, doğrudan o eylemi vurgulayan bir ad olmamış. Örneğin, bugün ev dışındaki mekânlarda rastladığımız WC aslında “Water Closet” in kısaltmasıdır. Ve tam karşılığı, “su dolabı” ya da “su doluap”tır. Çünkü 19. yüzyıldaevlerde artık sıhhi tesisatın kurulmaya başlamasıyla birlikte bilinen ilk “sifonlu” oturlakryapılmaya başlandı. Bu köçü dolapların içine grip ihtiyacını gören kişi, kolu indirerek oturağın temizlenmesini sağlıyordu. Zamanla bu ad İngiliz-Amerikan kültürünün yayılmasıyla birlikte evrenselleşti. Öte yandan Türkçede bugün “kaba” ya da argo sayılan kenef, helo, ayokyolu, yüzyıllardır kullanılmakta olan bu tuvalet

işi kastetmemek adına bulunmuş, o işi ama dahi etmeyen kelimeler arasında seçilmiş “kiba” örneklerdir. Örneğin, “kenef” tarafdemektir. Evden başka bir tarafa gitmeyi vurgular. Helo ise Arapçada “boşluk, ıssızlık” anlamına gelen “hala” sözcüğünden dönüşmüştür. İnsanlardan uzaklaşıp boş bir yereçıkilmek kastıyla söylenir. Ayakyolu denmesinin sebebi ise tuvaletin evden dışarıdaolmasıdır. Hacet gidermek için evden çıkıp bir ayokyolu gitmekcep eder. Yüznumaranın hikâyesi ise yine İngilizceye dayanır. Bu dilde tuvalet için kullanılan sözcüklerinden bir diğeri “Loo”dur. Bu ve bu küçük harfle loololarak yazıldığına -doğal olarak- 100 sayısı gibi görünür. Ancak, dediğim gibi, bu adlar eskir, argolaşır ve yerine yenileri girir. **Örneke şimdilerde bir yerde, “Tuvalet ne tarafa?” diye sor mak kaba bulunabilir. Bu nedenle “Lavabo ne tarafa?” diye sorarız. Çünkü asıl ihtiyacımızın sadece ellerimizi yıkayp gelmek olduğunun düşünülmemesini isteriz.** İngilizcede de “restroom” (dinlenme odası) ya da “bathroom” (banyo) kullanılması gibi. Oysa Fransızca da hâlâ sözcük “toilette”dir (tuvalet yanı). Ki o da “makya” odası, giyim odası” anlamında terich edilir. Bilinen modern dillerde, formal konuşmada kullanılan ve birebir “kakaodası” anlamına gelen tek bir sözcük bulunmaz.

Üç buçuk yaşında bir oğlan çocuğunun babası olarak söyleyebilirim ki tuvalet eğitimidenden şey gerçekten çöksancılı bir süreçtir. İki yanı var: Birincisi bu durumun “eğitime muhtaç” sayılması. Yani doğamızda bu şeyden rahatsız olduğumuzda onu bırakmak var. Sindirim sisteminiz bunu istiyor ama sosyal çevre bizi bundan men ediyor. İşte tuvalet eğitimi dediğimiz şey bu men edilici çocuklara öğretmektir. İkinci yanısıya şu: Pedagoglar ve çocuk gelişim uzmanları daha iyi bileceklerdir elbet ama gözlemle konuştuğum için mazurgörüleceksem şunu söylemek isterim. Dışkıımız, -çocuğun gözüyle söyleyiyorum- bedenimizin bir parçasıdır ve ondan vazgeçmekgerçekten üzücü bir şeydir. Bir çocuk için elini kesip klozetin deliğine atmak gibi bir şey. O nedenle çok uzun süreler, tabii çoktutan çocuğa değışir, çocuğu o giden “kaka”nın öteki kaka arkaadışlarına kavuşmak üzere sevimli bir yolculuğa çıktığını söyleyip ikna etmek gerekiyor. Bunlardan bahsettikimi için Ethem büyüdüğünde benden nefret edecek.

Lenin,dünyayakomünizmi kucakladığında altının yalnızca umumi tuvaletlerde kullanıyarak kadar değersiz bir şeye dönüşeceğine inanıyordu. Dilerim öyle olur. Çünkü insan soyu yıldıortalama 200 milyontan tuvalet abığı üretiyor. Bu emeğin altınla ödüllendirilmesi şık olabilir.

Sizleri böyle bir konuya maruz bıraktığım için beni affedin.Ancak Napoleon’dan Dua Lipa’ya, Ludwigvan Beethoven’dan Valentinna Terskovaya tüm insanlığı ilgilendiren, kimsenin muaf sayılmayacağıkonular üzerine

Nermin Yıldırım

3D SINIFINDAN ÇİĞDEM

YENİ YIL, YENİ HAYAT

Aralık ayının son günlerinden birinde, İtimat Seyaha'tın 17 numaralı koltuğunda, amcasının yanında İstanbul'a göç etti Çiğdem. Yeni evine, yeni ailesine, yeni okuluna.

Sene 1991, mevsimlerden kış. Ocak, yeni yılın şerefine takmış takırtmış, evlerin bacaları köh köh öksürüyor sokağa.

2 Ocak Çarşamba günü, yeni yılın ilk dersinde, sömestir sonuna pek bir şey kalmamışken, 3D sınıfının kapısını kısacık saçlı küçük bir kız çaldı. Hikâyesi evvelce Serpil Öğretmen'e anlattı. O nedenle yüzünde buruk bir tebessümle karşıladi öğretmeni kızı. Acımamaya çalışarak, o dikenli duyguyu sefil katle, merhametle kaplayarak... Yeni gelen kız eşikte durdu ve az sonra içine gireceği bir fotoğrafı süzer gibi çiknerek baktı sınıfa. Sınıf ve yeni hayatına.

Üç gün evvel, geçen yıl henüz hepten eskimemişken, bu şehrin sokaklarından ilk kez geçmişti kız. Bir şehirden öbürüne göç etmişti. Bir evden öbürüne, bir aileden öbürüne. Bir okuldan öbürüne... Başını otobüs camına yaslamış ve ardında bir iz olsun bırakmak ister gibi parmağıyla adının baş harfini çizmişti buğulu cama. Sonra parmak izinin ucunda bir damlacık tomurcuklanmıştı. Evvela şişmişti durduğu yerde, sonra da akmış, akmış, akmış... Çök susmuş, çok biriktirmiş ve en sonunda patlayıp içinin irinini ortaya saçmışlara has bir başboşluktukla akıp gitmişti.

**İnanmamak ile
inanmak istememek
arasındaki ince çizgiyi
bilenler bilir. O çizgi ki
kalanı öldürür,
geçeni delirtir.**

Başını otobüs camına yaslayan kızın adı Çiğdem. Kısa bir hikâyesi var, zira henüz sadece 11 yaşında. Ne sığdırabilir ki insan hepi topu 11 yıla, değil mi ama?

Bizim Çiğdem doğdu, tam büyüyordu ki Manavgat'a tatile girmek için anne babasıyla bir arabaya bindi. Araba karşıdan gelen tırın altında kalınca, çıktı Çiğdem arabadan. Anne ve babasına seslendi. Uzun uzun seslendi. Ama onlar sesini duymadılar. Tırın altından çıkmadılar. Çıktılar da yanı... Başka biçimde. Çiğdem onları son gördüğü anı hatırlamayı seçti. Onlarla ilgili zihninde taşıdığı en son hatıra zerreçinde hâlâ arabada gidiyorlar ve hep beraber eşlik ederek Erol Evgin dinliyorlar:

Bir tanem, söyle canım, ne istersen iste benden. İstersen geçsin hayat bayramlara seyransınlar. İstersen gelsin bahar, sümbüllerle salkımlarla. İstersen dönsün dünya, cümbüşlerle çalgılarla...

Kısacık hikâyesi devam etti Çiğdem'in.

Anneannesinin evine taşındı beş yaşında. Anneanne Cavidan Hanım şefkat pınarı bir kadındı. "Zeynebimin emaneti, canımın canı" diye severdi torununu. Ne zaman böyle dese, gözlerinde bir inci tanesi parlırdı. Tülbendinin ucuyla silirdi göç pınarlarını. Hemen kalkar, yiycek bir şeyler hazırlar, torununun önüne koyardı. İçli köfteler, mantılar, sarmalar, buğusu üstünde tüten mis gibi tarhana çorbaları... "Kuzuuum çöp gibi kaldın, ye acık, kurban olayım." Çiğdem hiç de çöp gibi değildi, aksine anneanne evinde iyiden iyiyeye etlenip butlanmış, yaşlılarının yanında hafiften tombik bile kaçmıştı. Ama yaşlı kadın için mutluluk yolunun şikemperveri bir torundan geçtiğini anladığı için ikiletmez, önüne konan yemekleri ıstahla kaşıklardı.

Altı yıl Cavidan Hanım'la onun kounundaki yasemin kokusunu içine çeke çeke yaşadı Çiğdem. Kaynattı, pişirdi, taşırdı, yedirdi durdu onu anneanesi. Akşamları saçlarını taradı, sabahları o uyurken karşısında oturup iç çeke çeke ağladı. Çiğdem bazı günler aniden uyanır, onu ağlarken görür, neden ağladığını çıkaramazdı. Bir iki soracak oldu ama kadının ağlarken yakalanmaktan hoşlanmadığını, hemencecik toparlanmaya çalıştığını, mutsuzluğu yemez gibi bir de mahcuplaştığını anlayınca sustu artık. Uyansa da gözünü açmadı. Bıraktı anneanneceği sessiz sessiz oracıkta ağlasın, içinin pasını akıtır rahatlasın. Böyle zamanlarda Çiğdem de içine içine ağlardı. Bir kaç dinlerdi hep içinden:

Bir tanem, söyle canım, ne istersen iste benden. İstersen geçsin, hayat bayramlara seyransınlar. İstersen gelsin bahar, sümbüllerle salkımlarla. İstersen dönsün dünya, cümbüşlerle çalgılarla...

Ama hep de ağlanmazdı tabii o evde. **Neşe de vardı keyif de... Sevmek sevilmek de çokça vardı. Pazar günleri bangaya sokar, bangadan sonra uzun uzun saçlarını tarardı anneanesi.** "Sen" derdi, "büyüyünce doktor olacaksın. Öğretmen de olur." Çiğdem doktor olmak isterdi. Doktor olsun ki anneannesinin bilmeyen böbrek taşı ağrılarını iyi edebilsin. Doktor olsun ki bir gün bir anne ve baba bir tırın altında kalırsa mesela, onları iyileştirip çocuklarını sevindebilsin. Doktorluk iyi, doktorluk güzel...

Ama kul kurar felek gülermiş... Hayat umulduğu gibi sürmezmiş. Geçen gün Çiğdem'in için için korktuğu ama gene de her nasılsa pek de beklemediği bir şey vuku buldu. Çiğdem doktor olamadı anneanesi melek oldu. "Öldü" dedikleri o şey oldu ona. Bir an önce öldü. Böbrek taşı, böbrek taşından da

değil. Yaşlıktan. Bir akşam yattı, bir sabah kalkmadı, o kadar... Sadece o kadar. Çiğdem ona ne olduğunu anladı da feryat figan komşu kadın çağırıp ondan da duyan kadar inanmadı. İnanmamak ile inanmak istememekarasındaki ince çizgiyi bilener bilirdi. O çizgi ki kalani öldürür, geçeni delirtir. Neyse, şimdi bunları konuşmanın zamanı değil. Çiğdem delirmedi, biraz daha büyüdü sadece

Büyüdü ve yollara döküldü gene. Aralık ayının son günlerinden birinde, İtimat Seyahat'in 17 numaralı koltuğunda, amcasının yanında İstanbul'a göç etti Çiğdem. Yeni evine, yeni ailesine, yeni okuluna. Amcasının dediğine göre, 30 sınıfına yazdırmışlar onu. Sınıfın öğretmeni, genç, maharetli, merhametli bir kadınıymış. Öğrencilerinin hepsi birbirinden akıllıymış. Hem okul da eve çok yakınıymış. Hiç yabancılık çekmeyecekmiş Çiğdem. Kuzini Neşe'nin yaşı da nasılsa kendi yaşına pek yakınıymış. Birlikte oynarlarmış, kardeşlik ederlermiş, ne de olsa o da artık onların bir kızımıymış.

Sene 1991, mevsimlerden kış. Çiğdem 30 sınıfının kapısında durdu ve bir fotoğrafını çekti içeridekilerin. Çilli kızın, dumbul oğlanın, duvarlara asılı dört mevsim panolarındaki pamuk pamuk karların. Ve sonra içerideki diğer çocuklarla birlikte pencereden dışarı kaydı birden bakışları. Yılın ilk karı tam da o an başlamıştı. Lapa lapa, koca koca... Sınıfta heyecanlı bir uğultu koptu bir anda. Birden sonsuz bir yaşama sevinci doldu 11'lik kalplerin içine. Hepsî pencerelerin önüne koştular heyecanlı. Çiğdem de onlara uydu, koştı. Parmaklarının ucunda yükselerek okul bahçesindeki ağaçların dallarına konan kar tanelerine bakılar hep beraber.

Pencerenin önüne dizilen kızlardan biri Çiğdem'in kulağına eğildi, "Bahçeye çıkarılır belki kar tutunca," dedi. "Kardan adam bile yaparız." Sonra ekledi, "Adım-Yasemin. Ya senin?" Çiğdem kızı baktı, içine sıcak bir şey aktı. Çekingen ama içten gülümsedi. "Çiğdem." "Nereden geldin sen?" "Uzakta." "Çok mu uzak?" "Bir daha dönülemeyecek kadar uzak."

Yasemin omuz silkti. O zaman Çiğdem daha da içten gülümsedi. Yaşadığını hissetti. Yaşamının dönmele değil, ilerlemele ilgili bir şey olması gerektiğini... Yüreğine bir sıcaklık yayıldı, beyaz dişlerini göstere göstere gülümsedi... İçinden bir şarkı geçirdi:

Bir tanem, söylecanım, ne istersen iste benden. İstersen geçsin hayat boyamlarla seyranolra. İstersen gelsin bahar, sümbüllerlesakımlarla. İstersen dönsündünya, cümbüşlerle çalgılarla...

Ocakta, kardi, çocuklukta, hayattı. Her yeni yıl yeni bir hayata başlamaktı. Her acının bir sonu yoktu belki ama vardı gene de her gecenin aydınlık bir sabahı.

sadece 6 kelime

bir hayatı
6 kelimeyle
anlatabilir misin?

Bu ay Instagram hesabımızdan 6 kelimelik hikâyelerinizi sizlere sorduk... İşte gelen bazı cevaplar...

Oyuncakları şeyiden sayılmadığı için dayak yemişti.
@gulenkurutasincir

Yarım kahveler,
sönmüş sigaralar
vardı masada.
@ayirdilaa

Hayatında aldığı ilk çiçekti,
mezarlığa götürdü.
@arslangiray.07

Yıkılan binadan
96 saat sonra kurtarıldı.
@guzdebalim.arsici

İPİNDEN KURTULMUŞ BİR UÇUKTAM
GİBİ HAYATIM.
@NESLIGUNES7

İstenilen ilik bulundu ama
zamanında değil.
@emregavozx

Kargocu, ölen çocuğun
gömlek siparişini
getirdi.
@scipertli

Bir valiz ifane Yofcumu
kaybettim, hükümsüzdür.
@keremyalcin

Dikenleri
içine doğru büyüyen
bir kirpiydim.
@Ikabıye

Bambaşka hayallerle
uyuyup aynı sabaha
uyanıyordum.
@yaagmurkazan

Mevsim kıştı, bahar sanıp
çiçek açtım.
@angrydevil00

Doğradığım soğanlar
aşılanca öldürene
kadar kavurdum.
@kitapever614

Elindeki balonların
kendisinin olmasını
diledi çocuk.
@can.tekin

Gözlerini kapatmasıyla
birlikte istediği yere
ulaşmıştı.
@ceren.bayraktar40

Gölün ortasında terk
edildi.
@hulga_bostancioglu

Dükkandan mutuluk satın aldı,
ullanmadan öldü.
@ildembostancioglu

YENİ

ÜLKER

+ C VİTAMİNLİ

ŞEKERSİZ

Pastil

İyilik Onun Özünde

Ülker'den yepyeni, C vitaminli Şekersiz Pastil.
Doğanın en güzel lezzetleri 3 farklı çeşitte.

- İhlamur, Limon, Propolis
- Okaliptus, Nane, Mentol
- Zencefil, Zerdeçal, Propolis

Her an yanında, seçim senin!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Sunay Akın

Çanakkale'de hayat kurtaran köpük resimleri

Resimler yapan sadece Hayri Çizel değildir Çanakkale'de... Muvazzaf subay olan Mehmet Ali Laga, savaş devam ederken atandığı "Çanakkale mevki-i müstahkem ressamlığı" göreviyle kendini cephede bulur.

Çanakkale'ye savaşmak için gönderilen yedek subaylar arasında, okulunu birincilikle bitiren Hayri Çizel de vardır. Gençadının birlikteloluğu yaptığı kafileden arkadaşlarından farkı, çantasında resimdefterleri, kara kalemler ve suya boya takımları taşımasıdır. Hayri Çizel'in mezun olduğu okul, Sanayi-i Nefise Mektebi'dir.

Ressam Hayri Çizel Edirne Lisesinde öğrenci olduğu yıllarda, resim öğretmeni Hasan Rıza'dan çok etkilenerek ve sanat sevgisini bu ünlü ressamızdan alacaktır. Çanakkale cephesine giderken, hocası Hasan Rıza'nın sözleri yankılanır kulaklarında, "Meyve resmi, manzara resmi, bunlar her zaman olur. Her millette sanatkarlar her şeyden önce kendiyi varlıklarına şahadet edecek eserler yaratmalıdır. Bir millete büyükler kazandırmak için büyüklerini öğretmek gerekir."

Çanakkale Savaşı'nda, silahların sustuğu anlarda, çantasındaki kâğıtları ve boyaları çıkararak, birkaç dakikadan önce tetik çeken parmaklarının arasına aldığı fırçasıyla resimler yapmaya başlar. Hayri Çizel, öğretmeni Hasan Rıza'nın yaptığı Fatih'in İstanbul'a girişi, Moğaç Savaşı gibi tablolarla gördüğü, savaşan askerlerden biri olmuştur. Ne gariptir ki savaş konulu tabloları yapan Hasan Rıza, Balkan Savaşı sırasında, resimlerini işgal askerlerinden kurtarmak isterken, Karaağaç'taki atölyesinde öldürülmüştür.

Çanakkale Savaşı'nın bilinmeyen kahramanlarından biridir Hayri Çizel. Kan ve barut kokuları içinde kimi askerler günlük tüketen, o resimleriyle tanıklık eder savaşa.

Şevket Radoşoyleyanlır genç ressamı, "Bir yandan silahhasarlı düşmanları vururken, bir yandan da çok kaldığı günlerde, belki de dinlenime saatlerinde, tüfeğini bırakıp fırçasını alarak bu tatlıyurt parçasının ruha şevk veren güzel manzaralarını deftere geçiriyor, içine girip savaştığı istihkamların, arkadaşlarıyla buluştuğu karargahların, yapıt kalktıkların, cefakâr atların, atlarına su verdikleri çemelerin, gölgesinde dinlendikleri ağaçların ve cesaretiyle bütün dünyaya ün salmış olan kahraman Türk askerlerinin resimlerini yapıyor, onları sanatkar fırçasıyla ebedileştiriyordu."

Hayri Çizel'in yaptığı I. Dünya Savaşı konulu resimler Hıralı-i Ahmer tarafından kartpostal olarak bastırılacak, satışlarından elde edilen gelir şehit ve gazi ailelerinin çocuklarına verilecektir.

Resimleryapan sadece Hayri Çizel değildir, Çanakkale'de... Muvazzaf subay olan Mehmet Ali Laga, savaş devam ederken atandığı "Çanakkale mevki-i müstahkem ressamlığı" göreviyle kendini cephede bulur. Mehmet Ali Laga, resim sevgisini Kuleli Askeri Lisesinde okurken resim öğretmeni Hasan Rıza'dan, Harbiye'de öğrenciyken de resim dersine giren Hoca Ali Rıza Efendi'den almıştır. 1908 yılında, Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte, Harbiye'den yakın arkadaşı Sami Yetik'in başkanlığını üstlendiği "Osmanlı Ressamlar Cemiyeti"nin kurucuları arasında

yer alan Laga, pek çok ressam arkadaşları devlet bursuyla yurt dışına gönderilirken, Balkan Savaşı başladığı için Edirne'de alırlı soluğu. Hasan Rıza'nın öldürülmesi Edirne'nin işgal günlerinde, Sami Yetik'e birlikte Bulgarlara esir düşer. Siperler içinde 100'e yakın resim

"Çanakkale Savaşı'nı tuvale en çok aktaran ressamdır" diyebiliriz.

I. Dünya Savaşı'nda, Harbiye Nezareti, Karargah-ı Umumi İstihbarat Şubesi Müdürlüğü tarafından İstanbul'daki sanatçılara, Çanakkale Savaşı'nın yaşandığı Gelibolu Yarımadası'na düzenlenen geziye katılmaları için davetiyeler gönderilir. 11 Temmuz 1915'te Sirkeci Garında toplanan sanatçılar önce Uzunköprü'ye, oradan da Keşan yolu üzerinden cepheye gönderilen askerlere, cephe ve erzaklarla birlikte Gelibolu'ya ulaşırlar. On dokuz sanatçıdan oluşan heyette iki de ressam vardır: Nazmi Ziya ve İbrahim Çallı...

Harbiye Nezareti, ressamlardan Çanakkale'deki kahramanları eserlerine yansıtmalarını istese de Nazmi Ziya'nın bu konuda bir tablosu yoktur. Sanatçının Çanakkale Savaşı'nı konu alan bir resminin olmamasının nedeni olarak, Maarif Nezareti adına yurt dışına görevlendirilmiş olması gösterilir. İbrahim Çallı ise "Siperde Safak", "Çadırın Önünde", "Yaralı", "Gece Baskını" gibi savaş anlatan pek çok tabloya imzasını atacaktır.

Çanakkale'de bizim cephede ressamlar fırçalarıyla direnirken, karşı tarafta resim yapanlar da vardır. O ressamlardan biri olan Avustralyalı Frank Crozier, Anıvavni ve Arburnu gibi Anzak askerlerinin bulunduğu sahil şeridini resmeder. Çanakkale'de ruh sağlıklı bozulduğu için aylarca hastanede kalan Ellis Silas ise savaş sonrasındayaptığı resimlerle yaşanan acıları eserlerinde ölümsüz kılar.

Alman ordusuyla Çanakkale'ye gelen Avusturyalı ressam Wilhelm Victor Krausz, savaşın pek çok komutanının sulu boya resimlerini yapar.

Krausz'un önce fotoğrafını çektiği, sonra o fotoğrafa bakarak resmini yaptığı askerlerden biri de Anafartalar kahramanı Mustafa Kemal'dir. Bu eser, Atatürk'ün bir ressam tarafından yapılan ilk portresi olarak kabul edilir.

Harbiye Nezaretin, daha kısa olsa da sanatçıları deniz yoluyla Çanakkale'ye göndermemesinin nedeni, Marmara Denizi'ne ulaşmayı başaran düşman denizaltılarıdır. Avustralyalı Henry Stoker komutasındaki AE2 denizaltısının açtığı yoldan geçen İngiliz denizaltıları, Marmara Denizi'de büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

O dönemde olan bir, 10 Mayıs 1915 gününün akşam saatlerinde, hastane gemisi olarak kullanılan Gülcemal'e saldırır. Pruvansa torpido isabet eden Gülcemal ciddi bir hasar almayarak batmaktan kurtulur.

Gülcemal'in saldırından kurtulmasının nedeni, denizaltıları aldatmak amacıyla sualtının fazla gözükmemesi için pruvasının önüne beyaz boyayla yapılan

Wilhelm Victor Krausz, Atatürk Portresi, Anafartalar, 1916

Siperler içinde 100'e yakın resim yapan Mehmet Ali Laga için "Çanakkale Savaşı'nı tuvale en çok aktaran ressamdır" diyebiliriz.

Mehmet Ali Laga, Anafartalar

Hayri Çizel, Veda

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

KEŞKE HERKES OKUSA

Amin Maalouf, *Uygurlıkların Batışı*, YKY, 2019
Çeviren: Ali Berktaş

Sene başlangıçları bir şeyleri değiştirmeye başlamak için doğru zamanlardır, değil mi? İşte tam da bu sebeple, yeni yılın bu ilk yazısında sizleri Amin Maalouf'a kulak vermeye davet ediyorum. Çünkü Maalouf'un bize öğreteceği çok şey olduğuna, eğer sesini duymayı başararsak bir şeylerin değişebileceğine gönülden inanıyorum.

Yazarın *Ölümcül Kimlikler* ve *Çivisi Çıkış Dünya* eserlerinin bir devamı gibi düşünebileceğimiz *Uygurlıkların Batışı*; orijinal dili olan Fransızca'da 2019'da yayımlandı. Sözü geçen diğer iki kitapta da kimlik, uygurlıklarımız, insan soyunun verdiği ve veremediği sinavlar, ideolojiler ve kuramlar üzerine kafayoruyor Maalouf. Pandeminin hemen evvelinde kaleme alınmış olan bu kitap, başımıza gelecek felaket karşısında insanlığımızın nasıl bocalayacağına dair maalesefepey isabetli tespitler içeriyor.

"Uygurlıkların Batışı" olağanüstü berrak bir dille yazılmış (ve çok iyi çevrilmiş, Ali Berktaş'ın eline sağlık), bir akademisyenin yahut bir gazetecinin değil de düşünüyü gözlemlemekten bıkmayan bir edebiyatçının kaleminde çıkan bir şey okumakta olduğunuzu ilk cümlelerde hissettiriyor size. **Bu kitabı nasıl tanımlamak gerektiğine dair epey kafa yordum, basitçe "deneme" demenin fazlasıyla yetersiz kalacağını hissettim. Sanırım şöyle demek mümkün: bu kitap bir ağıt.**

Ölüm döşeğindeki medeniyetimize, çökmekte olan idealarımıza ve geleceğe dair duyamadığımız umuda yakılmış çok içli ancak bir o kadar da derinlikli bir ağıt.

Yarı Mısırlı yarı Lübnanlı olan ve Lübnan iç savaşından sonra Paris'e göçen Amin Maalouf, gerek kökenlerinin uzandığı coğrafyanın tarihine ve kültürüne duyduğu merak, gerek sonradan vatandaş olduğu Avrupa'ya hem içinden hem dışardan bakabilme kabiliyetiyle bu konularda yazdıklarında her zaman özgün bir bakış bulduğum

bir isim. Zaman zaman bir analist gibi serinkanak, zaman zamansayınasını kaybetmiş herkes gibi duygusal. Bu nedenle son yıllarda Orta Doğu'dan başlayıp tüm dünyayı sarsan savaşları ve göçleri anlamak ve anlamlandırmak isteyenler için hem çok derinlikli hem de çok gerçek bir içgörü sunduğuna inanıyorum kendisinin. Kitap yazıldığı sırada Brexit'in vuku bulduğuna, Trump'ın iktidarda olduğuna, yani bir zamanların şüphili demokrasi ve birlik ideallerinin çöküşü olduğunu hatırlatmak isterim. Maalouf'un böyle bir zamanda yazdığı bu eserin bir ağıt olmasına şaşırmamak gerek.

Bence bize hem de büyük bir şefkatle bu uyarıları yapan bu adama sahip olduğumuz için şanslıyız. Umuyorum Maalouf, veremediğimiz pandemi sınavını da gözlemlemiş ve yakın bir gelecekte bu kriz karşısında Avrupa'nın, Amerika'nın ve tüm dünyanın nasıl bocaladığını ondan okuma şansına erişiriz.

Son söz kendisinin olsun: Farklı dillere veda dinlere sahip olan halkların birbirlerinden ayrı yaşamalarının daha iyi ocalağını savunon fikirle mücadele etmekten hiç vazgeçemiyoruz. Bu yüzden, yeni bir dünya inşa etmek için meşru temeller oluşturabilmemiz için kabul etmeyeceğimiz.

HER AY
2 KİTAP

ZORUNDA MIYIM?

JayParini, *Borges ve Ben: Bir Karşılaşma*, SikaKitap, 2021
Çeviren: İlknur Özdemir

Aylar önce bu köşeye başlarken burayı şöyle tanımlamıştım: *Bu kısımda ise çoğunluk tarafından teveccüh gören, "ya ben çok da sevemedim aslında" demeye korktuğumuz, üzerlerine bir tür mahalle baskısı kuşanmış bazı kitaplarla ilgili yazıp çizeceğim. Bugüne dek bu köşede genelde ünlü yazarların meşhur kitaplarına yer verdim. Bu defa sayfanın bu kısmında yer alan eser bir büyük yazara ait değil, ancak bir büyük yazara dair. Bu bölümün daha önceki konukları kadar meşhur bir eser de değil fakat 2020 yılında yayımlandığında çokça konuşulan, pek çok kişi tarafından "yılın en ilginç kitaplarından" diye nitelenen kitap: Amerikalı Jay Parini'nin "Borges ve Ben: Bir Karşılaşma" adlı eseri.*

Dilimize yeni çeviren bu kitap pla ilgili beklentim çok yüksekti ve maalesef kendisi beni epeyce üzdü. Kitabın konusu oldukça ilginç; benim gibi Borgesseyorsanız merakınızı uyandırmaması imkânsız: 1970 yılında Borges'le İskoçya'da baş başa bir haftalık bir arabayolculuğuna çıkan Parini'nin yarı gerçek-yarı kurgu anlatısı kendisi.

Ancak yazar elindeki müthiş malzemenin hakkını verememiş maalesef, hayatta kaç kişi Borges'le seyahat etme şansına erişmiştir ki oradan bu mu çıkmış çıka çıka diye soruyor insan okurken. Amerikan edebiyatının kronik sorunu olan dil yavanlığı bu kitapta da mevcut. Borges gibi bir dil şiihbazı üzerine yazarın insan biraz abalayıp bir üslup devşirmeye, bir lezzet sunmaya çalışır diye ummuşum, maalesef umduğumu bulamadım.

Yazar; kitabı zenginleştirmek için o dönemki hayatı, ailesiyle ilişkisi, gönül meseleleri vs. üzerine çeşitli kısımlar da eklemiş. Ancak ben olsam kitabın yarısını çıkarır, çıkardığım yer kadar da başka şeyler eklerdim. Parini'nin kendisiyle ilgili konuşuşu kısımlardan hiç hoşlanmadım; Borges'i tanımayan olması; hiç tanımadığını sürekli vurguluyor olması bir yana, kafa karışıklıklarını okumak da epey sıkıcıydı. Borges'i kısımlar her şeyi rağmen lezzetliydi ama son sözde açıkladığı üzere o cümleleri de gerçek konuşmalardan değil, büyük ölçüde okuduğu Borges kitaplarından almış yazar. Eh o zaman bu da gerçek bir hikâyeden çok Borges'le yapılan bir seyahatin ve diyalogun hayaline/kurgusuna dönüşmüş oluyor.

Harcanmış malzemeler beni üzüyor. Başka bir şekilde kotarılsaydı pekâlâ Borges sevenlerin bir tanıdıkla karşılaşması gibi bir gülümseme ve neşeye okuyabileceği, hiç Borges okumamış olanlarınca olağanüstü bir adamla ilk tanışmaları için ideal bir kitap olabileceksen maalesef ikisi de olamamış. Amerikan edebiyatı tarafımdan da çok daha iyi sonuç daha iyi sonuç alınmış huzunlu satırların sonlarına yaklaşıyor.

Bedia Ceylan Güzelce

limon ister misiniz?

Hangi masaldan düştü kim bilir buraya, fazladan bir tuz, belki çok beğenirsem şu çay bardağını, kalpli kaşığı falan sıkıştırarak çantama. Eli bol, gönlü bol, adı Can.

Fazladan bir elbise askısı ya da bir yaldızlı hediye kâğıdı, unutulmamak için sessizce alışveriş torbasının içine bırakılmış minicik bir hatıra. Kendi iktidar alanından, yalın bir selam verme şekli insanın. Basit bir sürprizlenmedeki tebessümü genişleten bir satış temsilcisi. Hatırlasana sadece "günaydın" dedin ve hepi topu 15 liralık bir tişört alışverişi için mağazada geçirilmiş bir koca saatle yeni bir arkadaş edindin. Elbise yığınları arasında memleketi kurtardın ve hatta "nerelisin?" diye başlayan ikinci oturumda ucu bucağı olmayan bir sohbet deryasına daldınız. Sana uygun kıyafeti bulamazsın hiçbir zaman, en yakını seçersin. Bir büyük, bir küçük, yok yok bir büyük. **Tüm hikâyeler böyle başlamaz mı zaten? Bir yere, mesela memleketi sığamaz, hep bir büyük bedenini ararsın.** Bedenine uygun olanı mı yoksa seni daha güzel göstereni mi seçersin? Ne fark eder; yeni bir dost, küçük bir hediye ve başka bir ülkenin hayalliyile ayrılırsın sen evden her çıkışında.

Herkes, herkes benim arkadaşım. Bütün insanlarla bakışır, konuşur, yine bakışır, bir sevdaya tutulur, büyük giderim. Bu benim peki ama sen nasılsın? Bir bakışır benim hayatım, iki raf arasında birbirini bulur ya da bulamaz. Baktığım göz ile aldığım risk arasındaki dengede sürer gider seveda.

Hep aynı hikâye. Bir dilim limonu gözden çıkarmış bir garson, hak edilememiş ama armağan edilmiş bir kurabiye, "bu da benden olsun" diyen ve fazladan bir nar sıkıp orta boy bardağı büyük boya çeviren bir sokak satıcısı, meşrubat değil o meyve suyu, içecek de değil zaten o, vitamin deposu. "Hiç önemli değil" diyerek geçirilmiş bir bozuk para mevzuu. "Üstü kalsın"cı nezaketin sona ermeyen rüvansı. **Şairler ki ömürlerini bozuk para gibi harcamışlar, biz bugün bir lirayı üretmenin, bir liraya sahip olmaktan daha pahalı oluşuna sıkışıyoruz.** İyilik var, güzelliği, birbirimize ha bire bir iyilik yapmaya çalışıyoruz, güzelliğe yıkıyoruz evlerimiz, astrologlar hani aslı konuya gelene kadar gezenler, açlar, dereceler, evler diye anlatıyor ya bir saat. Ve o bunalıtcı derecede astrotermnolojik bir saatin sonunda toplamda bir dakikayı geçmeyen bir kehanet sekansına giriyorlar, o işte. Ben de bir kâhinsem, gördüklerimi unuttur, "üzülme, merak etme" derim önüme gelen herkese, bütün insanlara, bütün insanlara. Yıldızsız sızın olsun, ben kaçıracağım işlerin ucunu sayıyorum. Hiçbir yorgan uzanmıyor yatağıma göre ve hiçbir karanlığı aydınlatmaya yetmiyor cebimdeki akçeler. Evrende sırılsı gelmiş bir yıldız gibi yok olmaya yüz tutmuşum, öldüğüm yer ile gömüldüğüm yer başka. Oldu bir yıldızım ve insanlar bende yaşam belirtisi arıyor.

Yan masada arkadaşlarımla bir dilim limonla

faizdir, dolardır, tuzaktır, enflasyondur konuşuyorlar. Bir garson var, dikkatle dinliyor olanı. Arkadaşların sözleri boş ama garsonun bakışları dolu dolu, "Ahh," diyor, "tek bir doğru yakalayabilsen bunca yanlışın içinden." Yakalayamayınca dezenfektanı boca ediyor masanın üzerine ve elindeki bezle bir yukarı bir aşağı siliyor, sildikçe yükselcek bir şeyler, sildikçe düşsün istiyor başka bir şeyler. Adı Can. Anne babasının biricik evladı, daha önce adı Can olan bir garson hiç tanımamıştım. Hangi masaldan düştü kim bilir buraya, fazladan bir tuz, belki çok beğenirsem şu çay bardağını, kalpli kaşığı falan sıkıştırarak çantama. Eli bol, gönlü bol, adı Can. Günde belki 200 farklı insana "Bir şey içer misiniz?" diye soruyor. Bu konuda uzman, bu konuda birinci. İnsan

neyi sürekli olarak yapsa, bir zaman sonra onun uzmanı olur, bu böyledir. Memleketi hiç soru sormamış insanlar devralmış. Bir Club Flipper değil ama kimse devresine mülküne sahip çıkmıyor. Gelen pırl, giden keşmekeş, kaos ve enkaz devrediyor. Hiç iyilik yapmamış, yan masayı hiç dikkatlice dinlememiş, hiç "bu da benden olsun" dememiş, dahası hiç "Can" olmamış insanlar yürüyor. Adımları da akılları gibi devren, başkasının ayağıyla kendi toprağında geziyor, başkasının koluyla kendi suyuyla kulaç atıyor, başkasının aklıyla kendi... Sadece karşılaşmalarımız, Can'ın bakışları ya da birbirimizde küçük izler bırakma şeklimiz değil, kendimiz de değişiyoruz. Eskiden üç yumurtayla yapılan bir omelet şimdi artık iki yumurta ve bol yağ ve hatta süz tozu katılarak pişiriliyor. Sahtekârlıktan öleceğiz, açlıktan ve birbirimizi kandırmaktan, mutlaaka öleceğiz. Hayatın pahalılaşması değil de gözümüzün daralması koyuyor bana daha çok.

Fazladan bir limon, bir elbise askısı, hediye kâğıdı koyamı bulamıyoruz da koyamıyoruz da. Gönlümüzden kopan, göğsümüzde yapıyor lan. **Cömert olmak için hayatta bir kez olsun, bir şeye doymak gerekir.** Can yine onlara "Bir şey içer misiniz?" diye soruyor, hem içiyorlar hem yiyorlar. Onlar da dolar, siyaset ve ithalat kelimelerini aynı cümlede kullanıyorlar. Can'ın gözler keskin ama bakışları durgun. Az önce de dinlemişti bunları.

Kar başladı İstanbul'da, Karda yamamış ayakkabı 500 lira. 50 dakikalık otobüs yolculuğundan sonra iki kilometrelik yol yürüyor Can. Yağmur cisimlerden bindiği otobüsten, sağanakta yiyor. Gelir gelsez dükkânı temizliyor, ellerini ceplerine attığında, fazladan bir şey bulma ihtimali yok, bir lira çok pahalı, öküzlü herifler bahış vermiyor. Can'ı mutlu edecek hiçbir şey yok, onca yanlışın içinde tek bir doğru var; Can mutsuz. Bir çift ayakkabı lazım Can'a, bir de bakışlarından ayıklanması gereken neşe. "Öldüğümüz yere gömülmeliyiz" diye düşünüyor Can, biraızdan çıkıp bir

Baktığım göz ile aldığım risk arasındaki dengede sürer gider seveda.

iyiliğe adanmış bir ömür: türkan saylan

1935

Kandıllı'da doğdum, oranın her taşında ayak izim, parmak izim, gözyaşım vardır.

Binlerce hayat için bir mucizeydi Türkân Saylan... Binlerce hayata dokundu, binlerce hayatı incecik ruhuyla işledi. Çocukların ve gençlerin eğitimi için korusuzca savaştı, hastaların iyileşmesi için yılmadan mücadele etti. Birçok yaşama dokunan bu kadının hikâyesi, 15 Aralık günü İstanbul'da başladı.

Kandıllı'daydı Türkân. İlk ve ortaokulu burada okumuş. 1953 yılında da yine Kandıllı Kız Lisesinden mezun olmuştu. İstanbul Tıp Fakültesi kazanması da tesadüf değildi. Çocukken hekim olmayı istiyordu zira. Köy hekimi olup bir köye gitmek ve oradaki hastaları iyi etmek istiyordu. İçindeki bu güçlü arzuya karşılık, hayat ona istediğini armağan etmişti.

1958

Kendimi bildim bileli, gördüğüm her şeyin nedenini, niçinini, erke plânında neler olduğunu merak ettim. Bir hekim olarak de bu merakım, bu düşünce biçimim koruyucu hekimliğin önemini anlamamı sağladı... Hastalık ya da sakatlık olarak çıktıklarımızın birçoğundan kurtulmak mümkün. Cüzzelele karşılaştıkça da bunları düşündüm.

Fakülte'de öğrenim gördüğü bu yıl içinde ilk kez cüzzelele pavyonlarını gördü. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde tanıştığı gerçek, Türkân'ın hayatında yeni bir dönüm noktasıydı aslında. Herkes cüzzelele hastalardan köşe bucak kaçarken, Türkân onları topluma kazandırmayı daha ilk gördüğünde kafasına koymuştu. Onları ilk kez fakülte'de talebelerden, 1958 yılında görmüş; diğer hekimlerin aksine, iyileşmelerinin tek yolunun onlaradokunmak olduğunu öngörmüştü...

Türkân, cüzzelele hastalara eliyle dokunan ilk hekimdi. Aynı yıl, 22 Ağustos günü, ilk oğlu Çağlayan dünyaya geldi. Saylan doğumdan sonra, ilk büyük hastalığını -tüberküloz- geçirdi.

1960

İnsan yaşamın tüm güçlüklerine ketleniyor. Bu arada deha başka bir sorunla karşı karşıya keldim. Çınar yedi aylıktı, Çağlayan da iki yaş yedi aylıktan benim belinde bir ağır başladı.

23 Ağustos'ta küçük oğlu Çınar dünyaya geldi. Saylan, doğumla birlikte ikinci kez tüberküloz geçirdi. Bir sene sonra da belkemiği tüberkülozundan dolayı sekizay yüzükoyun yattı. Sorasındaaemeliyat oldu ve yine iki sene, sonra da beş ay boyunca yüzükoyun yattı. Fizik tedaviyle iyileşmeye başladı.

Mehmet Ali & Akşamsefası

1963

Tıp rozeti, ne denli önemli bir simge oldu yıllarca bizim için bilemezsiniz. Bu yüzden hep yakelli bir şeyler giydik. Kazakların içinden gömlek yakelerini çıkarıp rozeti ucuna iğniliydik.

Saylan zoru başardı ve tıp fakültesini iki yıl çelik korse takarak başarıyla bitirdi. Bütün zorlukların üstesinden geldi. En nihayetinde kendisine özel bir muayenehane açtı, burada bir sene boyunca pratisyen hekimlik yaptı.

1968

Türkân Saylan, 1968 yılının 2 Şubat'ında Deri ve Zührevi Hastalıklar uzmanı oldu. 20 gün Bursa İçişleri Hastanesinde çalıştı. İstanbul Tıp Fakültesi Dermatoloji Kürsüsü'nde dil ve bilim sınavını kazandı. Dermatoloji Anabilim Dalı'nda başaştan oldu. Artık yeni bir hayatın eşliğindeydi...

Fotograf: Dönüş Fotoğraf

1970-1975

Üniversiteye başaştan olduktan sonra her ay öğrencileri ben götürmeye başladım Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesindeki cüzzelele pavyonlarına. Hastelerle konuşuyordum, yerlerini soruyordum, ilaç veriyordum, öğrencilerin dokunarak muayene etmelerini sağlıyordum.

İngiliz Kültür Heyeti'nin bursunu kazandı ve İngiltere'ye gitti. Kendi alanında yüksek eğitim gördü. Doçentliğe yükseldi. Bir sene sonra da Çapa'da doçent kadrosuna geçti.

Saylan, Türkiye'deki cüzzelele hastalarını iyileştirebilmek için canını dişine taktı, her detayı bildik, öğrenmek ve çözüm bulabilmek için Fransa'ya gitti. İlk kez yurtdışı hastalıkları Hastanesinde cüzzelele pavyonlarında çalışmaya başladı. Hastaların her biriyi teker teker ilgileniyor, onların derdine şifa olabilmek için elinden geleni ardına koymuyordu.

1976

Asistanlığını yaptığı hocası Prof. Dr. Cihat Yemni'nin vasiyeti üzerine Cüzzamla Savaş Derneğini kurdu. Çünkü insanlar, cüzzamlı hastalardan lanetlenmiş gibi uzaklaşıyor, onları diyorlar, kötü davranıyor ve iş vermiyorlardı. Türkân, atığı her adıyla cüzzamlı hastaların yaşam koşullarını ve onları iyileştirmek için çabaladı ve başarılı da oldu.

1977

Bezi hekim erkekdeğler çok hasta geldikçe aizzenirlerdi. Ben de onlara çok hastanın gelmesi bir doktor için iyi şeydir, sevildiğini ve güvenildiğini gösterir, derdim. Her hastayı soyup dikkatle inceler ve onun çıkış yettiği yerlerine dokunurdum. Deri hastalıklarında bol ılkıkta, soysarak ve dokunarak muayene etmenin önemi büyüktür.

O artık bir profesördü! Bu yılın baharında Uğur Dündar, kendisini İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesine ziyaret etti! Saylan, Dündar'a lepra konusunda insanlarda lüzumsuz bir korkunun hüküm sürdüğünden bahsetmişti. Uğur Dündar bize, Saylan'ın hastalara eliyle dokunuşunu göstermişti Türkiye, Türkân'ın cüzzamlıların ayaklaştığından feyzalmış, bu hastalığa karşı örülen duvarları yıkmıştı. O, tüm yurdu karış karış dolaşıyor, görüldüğü her cüzzamlıyı tedavi ediyordu.

1986

"Ödül" gerçekten çok anlamlı ve güzel bir ödürük, "Ödüllendirme", "Ödül alma", "Ödül verme" öbzleri her zaman coşkuyu, sevgiyi çağırıştırıyor. Ben ödül almaktan çok, ödül vermeyi seviyorum.

Bu yılın en güzel haberi onun için Uluslararası Gandhi Ödülü'ydü. Cüzzamla olan mücadelesiyle bu ödülle layık bulundu ve ödülü almak için Hindistan'a gitti. Zira Türkân, Cüzzamla Savaş Derneğine bir de "Vakfı"ni eklemiş ve vakfı hastalarıyla da çalışmıştı. Bu ödülün yoğunluğun içinde bir de kanser hastası olan Saylan'la, göğüs kanseri, Hemen ameliyat oldu, kemoterapiye başladı.

1989

Kuruluşumuzdan beri, Atatürk ilke ve devrimlerini korumayı, geliştirmeyi ve çağdaş eğitim yoluyla çağdaş insana ve topluma ulaşabilme ilkesini kendimize ilke ve misyon belirledik. Türkiye'de biz evrensel insan haklarını, herkese eşit bir çağdaş hukuk sistemini ve yaşamını oturtmak zorundayız. Türkiye'de biz herkesin eğitime katılmasını sağlamak durumundayız.

Arkadaşlarıyla birlikte ÇağdaşYaşam Destekleme Derneğini kurdu. Hayırseverler ve gönüllülerle el ele vererek bugüne kadar 100 binin üzerinde çocuğu eğitim hayatına kazandırdı. Doğu ve Güneydoğu'daki kızların ailelerini köyökö dolaşır ikna etti, kızların okutulmaması gerektiğine dair düşünceleri, tabuları bir bir yıktı. Zor durumdaki insanlara yaşamsal destek sağlamak için gelir kaynağı toplayan dernek, kırsal kesimdeki eğitim projeleriyle eğitime, kız çocuklarına, öğrencilere, gençlere büyük katkı sağladı.

2000

Bu ülkenin topraklarında yaşayan çocuklara, hele hele kız çocuklarına bir kadın, bin elirsiniz, o kadar almaya hezirlers. Bilgiyi, beceriyi sünger gibi emiyor, beşeriyi dönüştürüyorlar.

Saylan, kız çocukları için "Kardelenler" adlı bir proje başlattı. Bu projenin amacı, ailelerinin ekonomik yetersizlikleri nedeniyle okuyamayan kız çocuklarına eğitimde fırsat eşitliği kazandırmaktır. 5.000 kız öğrenciye eğitim bursu verilerek başlanan projedeki bu oran, her yıl arttı. Birleşmiş Milletler, bu projeyi 2010 yılında "örnek proje" seçti, böylece tüm dünyaya tanıtılmış oldu.

2002

Gerçekten benim bedenime ilişkin, koşturmana engel olmaması başlımızda. Yoksa pek umurunda değil. Kendini çok iyi hissediyorum koşturduğumca!

Kanser, Saylan'ın peşini bırakmıyordu. Kendisine ikinci kez meme kanseri tanısı konuldu, kemoterapi almaya devam etti. Onca başarısının arasında neredeyse hayatı boyunca sağlık sorunlarıyla uğraştı.

2009

Eğitim gören, sayıları üzerinde duralabilen kadınlar, çeşitli, keranlığı yok edecek çocuklarını, yeni gelecek kuşakları, biricik, uygar, insanlara değer veren, özgürlüğün, onurun ve eşitliğin ne olduğunu içinde duyan yeni insanlar olarak yetiştireceklerdir. İşte bu imneme, bu beklentiler ve umutla çalışıyoruz. Yağmız, seğiliğimiz ne olursa olsun, öndümde çıkan engeller, karamellere, tehditler ne düzeyde olursa olsun, yolunuzu devam edeceğiz, yorulmak, pes etmek yok.

Türkân Saylan; benzeri olmayan bir bilim insanı, akademisyen, eğitimci ve yazardı. Uzun yıllardır mücadelettiği hastalığının yanı sıra, son döneminde hukuka hatta akla-mantığa aykırı suçlamalara göğüsgerdi. Onu kimi zaman "misyoner", kimi zaman "komünist", kimi zaman "terörist" olarak yaftalamaya çalıştılar. Hasta yatığında, vefatından bir ay önce evi basıldı; mektuplarına, kitaplarına, yazılarına, kişisel eşyalarına el kondu. Ölümünden sonra, hakkındaki iddiaların düzmece olduğu, kanıtlarla oynandığı, ifadelerin değiştirildiği, husasaca kimi resmi ve gayriresmi çevrelerce kendisine karşı büyük bir kumpas kurulduğu ortaya çıkıyordu. Türkân Saylan 18 Mayıs 2009'da, saat 04.45'te vefat etti. Cenazesine Türkiye'nin dört bir yaindangelen insanlar, iyleştirildi kadınlar-erkekler, burs verdiği çocuklar, öğrenciler katıldı. Kardelenler bugün de onun izinde, onun dokunuşlarıyla büyüyor, yeşeriyor, ilerliyor aydınlık günlere...

İş Sanat KAFA'sı

FATİH ERKOÇ'TAN CAZ KONSERİ

Caz ve pop müziğin sevilen ismi Fatih Erkoç ve Aycahan Tazeli yönetimindeki İntanbat Superband, 6 Ocak Perşembe, 20.30'da Maximum Uluç Hall'da sahne alacak. Amerikan caz müziğinin en sevilen şarkılarının seslendirileceği konserte başarılı caz vokallerinden Selim Beyazkırı Fatih Erkoç ile birlikte sahne alacak. Seyirciler kuyubosları konsertin tamamı, 13 Ocak Perşembe İş Sanat'ta YouTube kanalından da yayınlanacak.

YAŞAR KEMAL'IN 'TEK KANATLI BİR KUŞ' ESERİ YOUTUBE'DA

İş Sanat'ın bu ayki dinletisinde Yaşar Kemal'in "Tek Kanatlı Bir Kuş" eseri yer alacak. Tilla Sarvan, Mezin Belgin, Bülent Emin Yarar ve Hakan Gökçen'in hikâyeyi seslendireceği ağızma Cengiz Östen bağlamasıyla eşlik edecek. Atilla Birkio'nun metnini düzenlediği, Mehmet Berkio'nun sahneye uyguladığı, Serdar Yalçın'ın müzik yönetmenliğini üstlendiği dinleti, 17 Ocak Pazartesi İş Sanat'ın YouTube kanalında ilk gösterimini yapacak.

MİLLİ REASÜRANS ODA ORKESTRASI'NDAN YENİ KONSER

İş Sanat ve Milli Reasürans iş birliğinde gerçekleşen Milli Reasürans Oda Orkestrası'nın bu sezonki ilk konseri klasik müzik severlerle buluşacak. Orkestra şefi Markus Stenz yönetimindeki konserin solistleri Tapani Toivonen (klarnet) ve Eero Sotgi (trompet) olacak. Johann Baptist Georg Neruda, Daniel Wolf, Johann Caspar Ferdinand Fischer'in eserlerinden oluşan bir repertuvarın yer aldığı konser 20 Ocak Perşembe saat 20.30'da İş Sanat'ın YouTube kanalında yayınlanacak.

KENAN DOĞULU VE LAHZA CAZ ŞARKILARI İLE SAHNEDE

Cenk Erdoğan ve Mehmet İkiiz'in ortak projesi Lahza, Kenan Doğulu ile bir araya geliyor.

İlk albümlerini yayımladıkları günden beri uluslararası birçok festival tarafından davet alan Lahza, doğaçlama temeline oturttukları müzikleri ve melodiyapının ağır bastığı besteleriyle günümüz caz müziğinin önemli isimleri arasında yer alıyor. İkili bu konserte Kenan Doğulu ile birlikte dinletim albümlerinden parçaları ve sanatçının en sevilen şarkılarını caz trio olarak yorumlayacaklar. 28 Ocak Cuma, saat 20.30'da Maximum Uluç Hall'da geçecek konserin biletleri, İş Kuleleri Salonu, Maximum Uluç Hall ana gişeleri ve Biletixsatış noktalarından temin edilebilir.

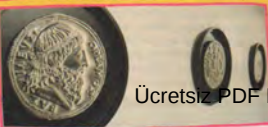
İNCİ VE KUKLA ÇANÇAN'IN MACERASI YENİ BÖLÜMLERİYLE DEVAM EDİYOR

İş Sanat'ın İnci ve kukla Çançan ile çocukları hayali dünyasına doğru yolculuğa çıkardığı, Kumbarcac90 oyuncuları'nın yer aldığı Macarada Tiyatro Var olanlarda yeni bölümleriyle yayında olacak. Bir anı kitabın bir tiyatronun yaratım aşamasında olan gerçekliğin bilgileri edindikleri, deneyimleri, hayali kuramaları önemli ve çevre sorumluluğu konularında mesajlar veren Macarada Tiyatro Var, her bölümünde farklı konulara değiniyor.

Yeni bölümlerini yönetmenliğini üstlendikleri video dizisinin yazarı aynı zamanda İnci karakterini de canlandıran Duygu Akar ile, Kukla Çançan'la ise Şirin Arslan'ın bir araya geliyor. Macar ve kukla tasarımları Çançan Seda Balaban'ın yaptığı video dizisi beşer günleri saat 15.00'te İş Sanat'ın YouTube kanalında yayınlanıyor.

ANTİK DÖNEMDEN KRİPTO PARAYA UZANAN SERGİ: ZAMANIN HAZİNESİ

Seramik sanatçısı Soner Genç'in, Antik çağlardan Reşat altınına, erken Cumhuriyet döneminde bugünün kripto paralarına kadar geniş bir zaman dilimini kapsayan para örneklerini seramikten uygulayarak bir araya getirdiği "Zamanın Hazinesi" başlıklı sergi Türkiye İş Bankası İktisadi Bağimsızlık Müzesi içerisinde yer alan İş Sanat Ankara Sanat Galerisi'nde açıldı. Sergi, 6 Mart 2022'ye kadar ziyaret edilebilir.

MAHMUT CELAYİR'İN 'PEYKERUN' SERGİSİ İŞ SANAT KİBELE SANAT GALERİSİ'NDE

22. sezona Benli Anımsanm'tın Seyir Defteri isimli seramik sergisi ile "merhaba" diyen İş Sanat Kibele Sanat Galerisi, Mahmut Celayir'in 18 Ocak - 16 Nisan 2022 tarihleri arasında "Peykerun" başlıklı resim sergisi ile devam ediyor. Peykerun, Celayir'in tüm sanatsal çalışmalarının bir dokümanı olup, doğa temalı resimlerinin değişim ve gelişim süreçleri bu sergide izlenebilir. Yerel malzemeden yola çıkarak çağdaş bir dil oluşturmanın yanı sıra, sanatçıya duyulan saygıyı da göstermektedir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Nihat Sırdar

BİR BALKAN YOL HİKÂYESİ

Başımıza ne geldiyse Belgrad-İstanbul arasındaki o yolda geliyor. İnsan hiç ummadığı yerden çok güzel bir gol yiyebiliyor...

Bu, sürekli radyodan insanların nasıl dolandırıldığını anlatan ve uyanık olmalarını söyleyen birinin dolandırılma hikâyesidir. Bu, aynı zamanda Balkanlar seyahatı yapmayı kafasına koymuş olanların kulaklarına küpe olarak yanlarında bulundurmaları gereken, takmasalar bile torpidoda taşınası bir bilgilendirme yazısıdır.

Euronun "dij güçler" tarafından bu kadar artırılmadığı ama yine de sekiz lira olduğu zamanlar... En ekonomik yurtdışı tablinin bir Balkanlar tur olduğuna karar verip atladık arabaya. Yunanistan kısmında yemek ücretleri lezzetinden dolayı katlanılır seviyedeydi. Ancak benzinde depoyuoro üzerinden doldurmak, o zamanlar bizde yakıt daha ucuz olduğu ve henüz diğ minnaklar yakıt işine el sekiş olduğu için epey koydu. İstanbul'dan gelen arkadaşlarımız Selanik'te buluşuk ve iki aile Makedonya'ya doğru yola koyulduk. Önce Manastır, arkasından Ohri. Makedonya nispeten ucuz. Yemekler müthiş. Mustafa Kemal'in eğitim gördüğü ManastırAskeni İdâriciçok etkileyici. Selanik'te doğduğu evdeedüzenleme adı altında yapılan için boşaltma operasyonu ve yaşanan hayal kırıklığından sonra ilaç gibi geliyor insana. Ağustos ayında akşamları üstte bir şey almadan gezemeyecek kadar ortalığı serinleten Ohri Gölü çok etkileyici. Restorantlarda Türk rakısı olması pek bir güzel. Birkaç Makedon kardeşlerimiz.

Şimdi istikamet Karadağ'ın Kotor şehri. Ancak arabaya ulaşabilmek için Arnavutluk'u boyundan yaya geçmek gerekiyor. Makedonya sınırından Arnavutluk'a geçince anında her şey değişiyor. Bir anda 40 yıl kadargeriye işlanlanmadurumu var. Yollar fena. Trafik kurallarına uymak gibi bir alışkanlık yok. Ama çok dikkat çeken bir durum var, yer gök Mercedes. "Almanya'da bile bu kadar Mercedes görmedim," diye yanımda oturan Taylan'a anlatırken ömüzdü Mercedes'te karşından gelen Mercedes birbirlirine çarpkandan otma kurtuluyorlar. "Ucuzyırtılar" diye düşünürken kazadan kurtulan Mercedeslerden birisipark hâlinde Mercedes'e yandan alıyor. Olayığören en az beş altı tane Mercedes bir anda kazanın olduğu yerdedoğruyanayyor veyol kilitleniyor. Konuya Mercedes'deş olan bir tek biziz. Çünkü bizim minibus Dör. Herkes "kim lan bunlar" diye bize bakıyor.

Kavgatmeyi peksevengrübun arasında sınırlarıkabozuk yollardan navigasyona kaçkış güvenerik kâhsokuldu yollardan dolayı sinkafı küfürlilerederk Karadağ sınırınağgeliyoruz.Sınır geçince bu kez 50 yıl ileriye atılıyor. Sıkıldığın bir filmi ileri almak gibi bir şey. Maalesef Karadağ'da da euro geıyor. Ancak **para biriminin euro olmasının ülkenin çehresini epey bir değiştirdiği veya çehresi değişik ülkelerin euroya geçebildikleri hemen kaçılıyor.**

Gayet pahalı ve eurolu günleri Kotor'da bırakarak bu kez Saraybosna'ya doğru yolaçıkıyoruz. Hayatmda gördüğüm en güzel yerlerden geçiyor olabiliriz. Ormanlar, dağlar, yeşillikler içinde kaybolmuş köyler, durup durup kana kana su içme isteniy uyardırın emeller... Yol üzerinde kurulan küçük pazarlardan alışveriş yapıyoruz. Bosna markına geçiş yaptık ve artık daha huzurluyuz. Bosna o zamanlar çok ucuz bizim için.

Memleket topraklarına ve Başçars'ıya doymadım ayrılm önce bir Belgrad ziyareti yapıyor, ardından İstanbul'a dönüyorum. Bu yazıyı yazarken...

geldiyse Belgrad-İstanbul arasındaki o yolda geliyor. İnsan hiç ummadığı yerden çok güzel bir gol yiyebiliyor...

Arabayı ben kullanıyordum o sırada.Yağmur sabahdan beri hiç durmamıştı ve karşı yönden gelen trafik çok fazlaıdı. Yaz tatillerini bitiren gurbetçiler akınakın dönüş yaparken, karşı yöndeki dinlenme tesislerinin çimlerinde geniş aile piknikleri yapıyorlardı. Zaman zaman otoban, kimi zaman ara yolların devam ederken gidiş-geliş iki şeritli yolda önmüdeki arabayı sollamak için hızlandırm. Tamyanınndan geçerken "taaaaaakkkkk" diye bir ses geldi. Taylan'a, "Vurduk mu lan yoksa?" diye sordum. O zamanlar kripto para zengini olacağından habersiz Taylan, Instagram'dan kafasını şöyle bir kaldırıp "Yok lan. Devam et sen, bas bas!" dedi. Ancak Taylan'ın bu değerlendirmesinden haberi olmayan,yanımdan geçtiğimiz araç,selektör ve korna tazelirine başlamıştı bile. Bir müddet sonra kaçmanın bir manası olmadığına kanaat getirip durduk. Arabadan inerken ne olur ne olmaz diye anahtarı aldıkve kapıyı kilitledik. Öyleya Almanca tanıdıklardan bir sürü yolüstü soygun hikâyesi dinlemişliğim varbenim. Bosna plakalı bir otomobil. Ön yolcu koltuğunda yaşı bir amca oturuyor. Şoför, yaşı bizden genç bir oğlan. Arabadan inip soldaki yanasını gösterdi. Ayna kırık ve hasar görmüş. İngilizce "Siz çarpıztınız," diyor. Bosna plakasını görünce hem anemin derinliği doğumlu olduğunu, Bosna'dan döndüğümüzü, Tito'yu ne kadar sevdiğimi, bildiğim kimi Bosnağka kelimeleri falan saymaya başladım. Bizim Türk olduğumuzu öğrenince sevindiğini belleten genç şoför kardeşim; babasını Edirne'ye tedaviye götürdüğünü, çok düşük bir maaşlaçalıştığını, arabasınıbyle bir zarar gelmesinin kendisini çok üzdüğünü, memleketinde tamir ettirmesi için kendisine ödeme yapmamız gerektiğini ama istersek polis çağırabileceğimizi yan İngilizce yan Türkçe ve kısmen Bosnağka anlattı. Sırp polisiyle tanışmanın hayatımda bir anlam katmayacağı konusunda Taylan'a hızcıaf'ikir birliğine varp ödeme yapabileceğimizi ve kaç para istediğini soruk mahzun ve arabasını çok seven genç şoföre. Bizden 150 euro isteyince istemsizce bir "oha" çikti ağzımdan. Otomobil işinden anladığımı, Bosna'da bile bir dikiz ayasının bu kadar pahalı olamayacağıını anlattım kendisine. Sonuç olarak 110 europa el sıkıştık.

Parayı kendisine takdim edip, lüzumsuzca babasının hâl ve hatırları sorup,kendisine doktor tavsiyelerinde bulunduktan sonraarabı yerinden ayırdık. Bir müddetyol aldktan sonraalkakıma bizim arabanın aldığı hızı gacı geldi. Öyle ya biz ona vurdusayakacaba bizim arabaya ne olmuştu? Taylan'a, "Senin taraftan vurduk. Bakın mı senbizim arabaya?" diyeyordum. Instagram'da Sırp polisiyle ilgili fotoğraflara bakan Taylan, kafasını kaldırıp "Yoo bakmadım," dedi. İlk benzin istasyonuna girip arabaya baktık. Bizizyan tarafta köçükçik, sanki köçük bir bilyenin ucu çarpmış gibi bir çökükvardı. Konuyu azçok tahmin etmekle birliktetavim Almanca Cevahir Enişte'yi aradım. 40 yıldır bu yollardan Münih-İstanbul arası diğ gelir çünkü. Yaşadıklarımızı anlatma bastı kâhkahayı enişte. "Yemişler siz yeğen," dedi. "Bu yollardan ilk kez geçtiklerini arabayı kullanmaşekillerinden tahmin ettikleri araçların önüne geçip yavaşlayın ve kendilerini geçmelerini sağlayın bu dolandırıcı arkadaşlar, siz yanından geçerken bile tabancasıyla arabasını vuruyorlar. Gelen sen çarpa sene gibi oluyor ve zaten 1000 yılıdır kırık olan dikiz aynalı arabalarıyla sizi yakalıyor ve bu şekilde soğuşuyorlar." Yanında babası sandığıymız veçok acıptı omdaki isimleri verdiğimiz amcamın da genç dolandırıcının ustası olduğunu, memletem olan işi öğrettiğini anlattı bir de Cevahir Enişte, kâhkahlağışığında. Şajıyer bir dolandırıcının eğitimi olmuşuk anlayacağımız. Siz siz olun, Balkanlarda gezerken soldandığınız arabaya dikkat edin. Eğer bir de sağ koltuktayışa bir amca çıkarsa, emelleri size karşı yönden acilen uyarın.

Siz siz olun, Balkanlarda gezerken soldandığınız arabaya dikkat edin.

Yekta Kopan

en sağlam pusula: hafıza

1969 yılında basılan, 64 sayfalık bu ince kitabı o kadar çok okudum ki sonunda ezberledim. Ezberlemekle de kalmadım, çevremdeki herkesi bu kitaptan sınava tutmaya başladım.

Yeni bir yıla merhaba dedik.

Takvimden bir yaprak kopmasıyla hayatın akışının değişeceğini inanmam. Pazartesi başlanan diyetlere, ay başında verilen spor salonuna üye olma kararlarına, 1 Ocak'ta yeni bir defter yazılan "hayattaki hedeflerim" listelerine gülüp geçerim. Bir bütün yılı "on dönüm bostan, yan gel yat Osman" geçirenlerin, yeni yılın ilk gününde "çalışkan karınca" kesime kararları, en hafifinden komik gelir bana. Komik gelir gelmesine ama ben de bu duygudan uzak değilim aslında. Değişim arzusunun, bir tarihe bağlanmanın anlaşılır bir yanı da var. Ertelenen hastalığın dertli olanların kaçınmıyacağı bir şey bu. Çoğumuz "bu yıl değişmeye karar verdim, artık pismankıllıklarımı geride bırakacağım, anı yaşayacağım, yeni yılın ilk sabahında aynaya bakıp seni seviyorum diyeceğim, içimdeki enerjiyi dışarı çıkarmanın zamanı geldi" deriz. Bizim gibilerle "Bütün yıl aklın neredeydi?" diye sormak gerekiyor. Ah sevgili arkadaşım, madem içinde sıkışmış bir enerji var, onu patlatmak için 1 Ocak! beklemek zorunda değilsin!

Bu değişim arzusunun sıfır noktasında yüzleşme cesareti olduğuna inanırım hep. Yüzleşebilmek de hafıza koridorlarında gezmekle başlıyor. Bu yüzden yeni bir yıla girerken kişisel tarihimin sayfalarını çeviririm, her sayfada da kuyda köşede kalmış bir şey bulurum. Bu yılın yolculuğuna sahaflarda bulduğum bir kitabın içinde yaptım: *Keşifler ve İcatlar*.

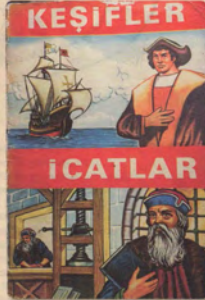
Meraklı bir çocuktum. Çevremde olup biteni, dünyanın nasıl bir yer olduğunu, evdeki aletlerin nasıl çalıştığını, büyüklere o kitapları okuduklarında ne anladıklarını merak ederdim hep. Merak ettikçe de sorardım. Bilen bilir, meraklı çocuklar aldıkları cevapla yetinmez, her cevabın içinden bir soru daha çıkarır. O sorularla çevremdekileri bunalıtlarını söylemeye gerek yok. "Bu niye böyle, peki o öyleyse şu ne demek, ama o zaman şöyle mi oluyor?" Durmadan sorardım. Neyse ki evdekiler ellerinden geldigince cevaplamaya çalışırdı. Üstelik o zamanlar internet desteği yok, sorularımı cevaplayabilmek için ya hayat bilgisine sığınacaklar ya da evdeki ansiklopedilere. Ansiklopedilerin bir sürü bilgile dolu olduğunu keşfettiğimde, evdekiler aradan çıkarmak ve bilgile kaynağından ulaşılmaz arzusuya dolup taşmaya başladım. Sonunda ablam en büyük özümü hediye etti. Daha çok yaşam gelmeden okuma-yazmayı öğretti bana. Artık kimsede ihtiyaç duymadan ansiklopedilerin, kitapların dünyasına dalabilirim.

Ama evdeki küçük yazılı ansiklopedilerle zorlanıyordum. (Bir çeşit ansiklopedi olan "Resimli Bilgi" imdadında yetişiyordu ama o ciltlerle olan maceram başka bir yazının konusu olsun.) İşte tam bu zorlanma döneminde hediye edilen bir kitap kurtarıcı oldu: Hilmi Dilbal tarafından yazılan *Keşifler ve İcatlar*. 1969 yılında basılan, 64 sayfalık bu ince kitabı o kadar çok okudum ki sonunda ezberledim. Ezberlemekle de kalmadım, çevremdeki herkesi bu kitaptan sınava tutmaya başladım.

Artık "merak eden çocuk" olmaktan çıkıp "merak ettiren çocuk" olmak istiyordum sanırım. Böyle diyince sevimli gibi görünen bu durumun tanıdığım herkesi "gıcık eden" bir yanı olduğunu itiraf etmeliyim. Düşünsenize, beş altı yaşlarında bir çocuk karşınızdakilere ve ukalabir ifadelerle soruyor:

Buhar makinelerini kim bulmuştuz?

Karşımdaki kem küm etmeye başlıyorsa...

başlayınca da hemen kitabı anlatmaya başlıyordum: Bir Fransız fizik uzmanı olan Deniz Papan, 1681'de buhar basıncı konusundaki görüşlerini yayınladı. Suyu yüksek ısı derecesine çıkarmak için kullanılan aletibuldu. Buna Papan tenceresi derler.

Bazen de soruyu, canım kitabımın resim albundan alıyordum: Dünyayı yerinden oynatmaya kalkan adam kimirdi? Sonra da hemen Arşimed cevabını yapıyırdıyordum. Elbette manivela ne demektir, sıvı cisimlerin dengesi ne anlamagelir bilmeden. Ezberden ukalamak yapmaktan kolaydı ne de olsa! Ayrıca çırılçıplak hamamdan fırlayıp "Örekal! Örekal!" diye bağırın bir adam kim geliyordu o çocuk hâlime.

Yıllar sonra bu kitabı elime alıp hafızamda bir yolculuğa çıktığımda, ezberimde bilimsel cümlelerden çok hikâyelerin kaldığını fark ettim. Hipokrat'ın vebasalığına çözüm olarak bir mahallenin ateşe verilmesini söyledi, Kolomb'un Amerika kıtasını bulduğunu bilmeden fakirlik içinde ölmesi, Macellan'ın isyaneden tayfalarla "Yolumuzdan dönmeyeceğiz," demesi, Harvey'in "Tanrının işine karşıyorsunuz, bu suçunuzun karşılığında öleceksiniz," diyen papaza "Peki siz ölmeyecek misiniz, sizin suçunuz nedir?" demesi, Newton'un başına düştür elma ve daha pek çok hikâye.

Bir süre sonra evdekiler ve aile yakınları benim bu sınavlarımdan fena hâlde sıkılmaya başladı. 64 sayfalık kitabımdaki isimler sınırlıydı ve sorularım kendini tekrar etmeye başlamıştı. Peki hangi keşifler ve mucitler vardı bu kitapta: Hipokrat, Arşimed, Kızıl Erik, İbni Sina, Gutenberg, Kopernik, Marko Polo, Kristof Kolomb, Macellan, Vasco da Gama, Galile, Wiliyam Harvey, Henry Hudson, Isaac Newton, Papan, James Kuk, Lavuaziye, Mongolfiye Kardeşler, Amper, Rene Caillie, Stefenon, Darwin, David Livingstone, Pastor, Graham Bell, Edison, Peary, Lümyer Kardeşler, Kapitan Scott, Roald Amundsen... (İsimleri kitapta yazılışlarıyla aktardım. Nezdese Hilmi Dilbal bazı isimlerin Türkçe okunuşlarını yazarken bozlarırlar orijinal yazılışlarıyla bırakmış. Kim bilir o isimleri ben nasıl telaffuz ediyordum?)

Sorularım ve kitabımın büyüü zamanla eridi gitti. Hayatıma yeni kitaplar girmişti, yeni hikâyeler. Ukalaca sınavı yapar çocuk, yerini okuduğu hikâyelerle kaybolan çocuğa bıraktı. Aradan geçen onca yıl kaybolma hâlimi değiştirmede. Hâlâ hikâyeler okuyor, hikâyeler yazıyor, onlarda kayboluyorum. Dilerim yeni yılda da kaybolmaya, her kayboluştan sonra kendimi bulma çabama devam ederim.

Takvimden bir yaprak daha koptu. Yeni bir yıl başlıyor. Dileyen listeleryapsın, dileyendekiği karartın alsın. Ama ne olursa olsun kendinizi yüzleşmeyi, bunun için de kişisel tarihinize bir yolculuğa çıkmayı ihmal etmeyin. Hafızadan daha sağlam bir pusula yok. Herkese iyi bir yıl dilerim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

3n=1yazar

Gaye BORALIOĞLU

1) "Keşke bunu ben yazsaydım" dediğiniz bir kitabın yazarı olmak uğruna hangi kitabınızdan vazgeçerdiniz? Neden?

Bütün kitaplarımdan her zaman vazgeçebilirim. Zaten aslında bir yayınevine verip basılıyorsa kitaplarımdan vazgeçmiş demektir.

2) Sizi daha iyi tanıyabilmek için hangi kitabınızı okumalısınız? Neden?

Roman ise *Dünyadan Aşağı*, öykü ise *Alâmetler Kitabı* derim çünkü onlar son kitaplarım. Her kitapta insan bir adım daha olgunlaşıyor, kendine yaklaşıyor. Bir de bu iki kitabım da bence günümüz değerlerine, zamanın ruhuna dair bazı tartışmalar içeriyor ki bu aşamadan geçmeyi gelecek için faydalı buluyorum.⁴

3) Başkaları tarafından okunduğunuzu bilmek size nasıl hissettiriyor?

Tanındığım birinin kululağına bir sürü fısıldamış gibi hissediyorum. Öz yaşamsal metinler yazmıyorum bu yüzden de okurun neyin doğrudan bana ait olduğunu hissetmesi zor. Ne var ki ebedi hikâyelerin arasında, karakterlerin ruhunda benim nefesim, çocukluğum, derdim var. Gizli gizli sızıyor işte...

4) Kitaplarınızdan hangisi beklendiğiniz ilgiyi gördü? Size bunu düşündüren nedir?

Meçhul'ün serüveni tuhaftır. Bazı kimseler ne yazsam "Ama Meçhul..." diye başlayıp onunla kıyaslar. *Meçhul*'ü hep ayrı bir yere koyarlar. Fanatiki çoktur. Pek çok yönetmen filmi çekmek istedi, tiyatroya uyarlamak isteyen çok oldu. Belki onlarca senaryo, metin vesaire yazıldı. Ama hiçbir farklı nedenlerle gerçekleştirmedi ayrıca *Meçhul* en az satan kitabım oldu.

5) "Şimdiki aklım olsa daha iyi yazardım" dediğiniz bir eseriniz var mı? Varsa neden bu sefer farklı olurdu? Hepsini *Hikâyeyi* muhtemelen bugün yazsam epeyce farklı olurdu. O ilk kitabımda ve orada bir neşe vardı umursamazlık, hafiflik bizi şimdi yazsam ama yeniden Mehmet Ali & Akşamsefası

Fotoğraf: Erhan Ayık

yazmaktan bahsetmiyorum çünkü buna hâlim yok, tam da bugün yazsam, neşeyi bırakır umursamazlık ve hafiflik yerine daha fazla efkar koyar, biraz duman üflerdim.

6) Yaşayıp görmek yazmayı mı yoksa düşleyerek yazmayı mı önemsiyorsunuz? Neden? Yaşayıp, düşleyerek.

7) Sizi yazmaya iten dürtü nedir? Hayata katılma imkânı.

8) Kitaplarınızda size aşansız getirdiğine inandığınız, yalnızca sizin bildiğiniz bir simge var mı? Varsa nedir? Beğendili kebab. Nendence farkında olmadım pek çok kitabıma bir şekileğirmiş. Pek de bayılmış üstelik.

9) Sohbetimizi, sevdiğiniz bir yazarın size güç veren satırlarıyla bitirseniz, nasıl bitirirdiniz? Bu ara Jeanette Winterson'un şu sözleri bana çok manidar geliyor: (Sanat Başkındır'dan) Hakiki sanat bir tür erken uyan sistemine, çağın duygusal karışıklıklarını fark edip dile dökmelerini sağlayan için bir sisteme sahiptir. Kendi dönemlerini özetlemiş gibi görünen yazarlar işte bu öngörüye sahip olanlardır. Onlar zamanlarını diğer yazarlardan daha iyi belirleyiyor değil, realistler tam da bu noktada yanlışlıklar yapıyor, emmallerdir.

Hazırlayan: Asya Nur Seğhan

hangisi film, hangi kitap?

FERİDE ÇETİN

Ah Güzel İstanbul

AH GÜZEL İSTANBUL, 1996
Yayıncı: Adl Yayıncı
Seri: Asya Sema & Sema Sema

İNSANLAR, HAYVANLAR VE YITIRICI HAYVANLAR

Yazar: Saki Hecner Hugh Munro
Yayıncı: Sema Sema Yayıncı, 1984
Çevirmen: Fethiye Çetin

Ayşe: Yıldızların başında çok iş varmış, sanki hep meşgulermiş gibi numara yapmaları lazım, öyle diyorlar.
Haşmet: Her şey biz hiç gayret etmeden yolunda gitse...

Uzak bir şehirde ya da keyifsiz bir yolculukta kendimi evdeymiş gibi hissetmek için bu filmi izlerim. Artık bir "üzüntüler kulübü"ne dönüşen kasvetli şehrin içinde hâlâ neşeli kalabilen Haşmet ile Ayşe beni her defasında eğlendirmeyi başarır. Gündükle İstanbul'u yaşıtalarımların, zalimlere kibar küfürlerle karşı koyanların, küçük enayitler şerhate sarıların filmidir. Saki olarak anılan İngiliz yazar Munro'da da benzer bir mizahi dil vardır. Rivayet odur ki: I. Dünya Savaşı'nın köhne siperlerinde pisisine den askerlerin çoğunun cebinde Saki'nin bu kitabı varmış. İnsanın zavalılığıyla alay edenlerin güzel zekâlar, tepetaklak edildiğimiz boylesine karanlık zamanlarda pek kıymetli.

EDİP TEPELİ

FORREST GUMP, 1994
Yayıncı: Robert Zenevici
Seri: Winterson Çeviri & Eric Rott

KOŞMAYDIM YAZMAYDIM

Yazar: Haruki Murakami
Yayıncı: Döğren Kitap, 2003
Çevirmen: Hakan Çetin

Beş yaşındaydım. Ailecek sinemaya gittik. Film Forrest Gump'ti "Koş Forrest koş!" repliği kulaklarımdan hiç silinmedi. Hâlâ arada izlerim. Ne zaman o replik gelse gülerim dolar. Özel gereksinimli bir çocuk Forrest. Ama bu durumu -çokça da anması sayesinde- hayata karanlık bakmasına müsaade etmiyor. "Koşmadım Yazmadım" da Haruki Murakami'nin güncesi gibi. Bizce romanı olma serüveninde koştıranın, sanatçının zaman zaman çok beşlediği, illüzyonu yaratan o "karanlık taraf"ı döymeden, onu nasıl aydınlık ve yaratıcı tutmaya yardımcı olduğunu anlatıyor kaba bir özetle.

GÜVEN MURAT AKPINAR

TASTE OF CHERRY, 1997
Yayıncı: Sema Sema
Seri: Akşamsefası

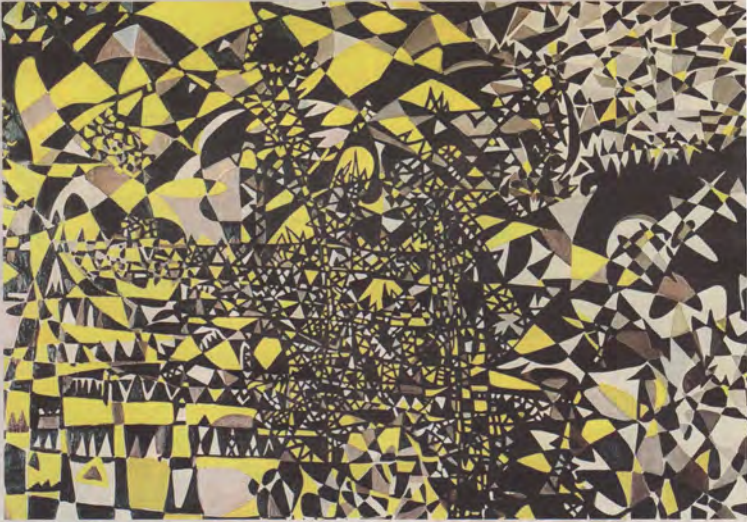
YABANCI

Yazar: Albert Camus
Yayıncı: Sema Sema Yayıncı, 2006
Çevirmen: Samiye İyigün

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İkisi de insan olmanın "saçmalığı" üstüne olduğu için...

şekil ve renklerin senfonisi

Resim, gerçekliği yansıtan kırık bir ayna görünümüne sahip. Önceden bir bütünü yansıtırken bu tarihsel fırtınanın ardından artık ayna paramparça; biz de aynanın parçalarıyla yüz yüze gelmiş hâlde dünyayı bu yansımadan bakarak anlamaya çalışıyoruz.

Geçtiğimiz sayıdaki Sanat Kafası'nda, II. Dünya Savaşı'nın ardından Paris'in sanat dünyasının merkezi konumundan düşmesiyle birlikte New York'un sanatın yeni başkenti olduğundan bahsettik. Bu değişimin sonucu olarak Soyut Dışavurumculuk sanat dünyası ve piyasası üzerinde hüküm sürmeye başladı. Ancak Avrupalı sanatçılar da savaşın dehşetinin sebep olduğu buhrandan çıkmanın yeni yollarını buldular. Paris'te Art Informel olarak bilinen bir grup genç sanatçı, aynı Amerika'daki meslektaşları gibi fevri ve sezgisel organik soyutlamalar üzerine kurulu lirik soyut eserler üretiyordu.

1940'ların ortasından 1950'lerin sonuna kadar süren bu dönem aynı zamanda Türk sanat tarihi için de önemlidir. Mübin Orhon, Nejat Devrim ve Selim Turan gibi sanatçılar 1940'larda Paris'e giderek Batı'nın avangart akımlarına paralel şekilde kendi eserlerini ürettiler. Böylece Paris'teki Türk sanatçı ekolu, tam da Art Informel'in getirdiği sanatsal devrim anında uluslararası sanat dünyasının merkezinde yerini aldı. Bu sanatçılar bir bakıma Türk sanat tarihinde bir ilk olarak uluslararası avangardın parçası oldular ve sanatçı evriminin şekillenmesinde rol oynadılar. Böylece savaş sonrası dönemde Batı Avrupa'da henüz Türkiye'de kendilerinden sonra gelen avangartlar için zemin hazırladılar.

Bu ayki Sanat Kafası'nda Fahrelnissa Zeid'in bir eserinden bahsetmek istiyorum. Bu dönemin önemli figürlerinden olan Zeid, bu dönemde yaygınca görüldüğü şekilde, Taşist çalışmalarının yanı sıra eserlerinde Batı modern soyut sanatını hem Türk halk sanatından hem de geleneksel İslami mimari ve sanattan öğelerle bir araya getirdi. **Böylece Zeid, Bedri Rahmi Eyüboğlu gibi; Türk sanatının, Türk sanat ve kültürünü modern Avrupa avangart üslubuyla birleştirerek oluşturduğu sentez sayesinde ender ve özgün bir sanatsal ifade metodu açığa çıkaran temsilcilerinden biri oldu.**

1901 yılında İstanbul Büyükşehir'da, Osmanlı Devleti için çeşitli diplomatik görevlerde yer alan, itibarlı Şakir Paşa ailesinin ferdi olarak dünyaya geldi. 1928'de Paris'te Académie Ranson'da eğitime başladı. Bir yıl sonra, günümüzde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi olarak bilinen Sanayi-i Nefise Mektebinde eğitim almak için İstanbul'a döndü. Bu süre zarfında çalışmaları Dışavurumculuk akımının etkisi altında kaldı. Ancak erken dönemden itibaren eserlerinde minyatür sanatının etkileri de hissedilebilir.

İlk eşi İzzet Melih Devrim'den 1934'te boşandıktan sonra

Fahrelnissa Zeid, My Hell (Cehennem), 1951
Tüval üzerine yağlı boya, 205 x 528 cm.
İstanbul Modern Koleksiyonu

dönemin Irak Büyükelçisi Emir Zeid bin Hüseyin'le evlendi ve eşinin diplomatik görevleri sebebiyle çok sayıda ülkede yaşadı. Önemli sanatçı gruplarından D Grubu'na katıldıktan sonra ilk kişisel sergisini İstanbul'da 1945'te düzenledi. Sonraki yıllarda Londra ve Paris arasında yaşamını sürdürdüğü sırada başka çok sayıda sergi düzenledi. **1990 yılında Köln'de Museum Ludwig'de ve 2017'de Londra Tate Modern'de kendisi için açılan retrospektif sergiler Zeid'in sanat tarihindeki büyük öneminin altını çizdi.** Günümüzde Fahrelnissa Zeid'in resimleri dünya çapında tanınmaktadır ve çok sayıda önde gelen sanat koleksiyonunun parçası hâline gelmiştir.

Bu ay inceleyeceğimiz eserimiz Cehennem (1951), İstanbul Modern koleksiyonunun bir parçası. Büyük boyutlardaki resim 205 x 528 cm ölçülerindedir ve bizlere şekiller ile renklerden oluşan soyut bir senfoni sunar. Ressamın erken dönem Taşist eserlerinden farklı olarak bu resim geometrik soyutlamanın etkilerine sahip. Sarı, gri, siyah ve kırmızı şekiller tüm öğelerin iç içe geçtiği dinamik bir tümsel kompozisyon oluşturuyor. Burada izleyicinin bakışını resmin merkezine doğru çeken girdaplı bir hareketlilik hissi söz konusu. Aynı bir kasırganın merkezindeymiş gibi; bu büyük, monokrom siyah alan oldukça durgun. Böylece izleyici bir kez daha girdabın içine sürüklenmeden önce bir anlığına da olsa buradagözünü dinlendirebilir.

Cehennem'de resmedilen her şey hareket hâlinde. Resmin kendisi içsel olarak "sanat için sanat" fikrini izlese de ismi sebebiyle anlatsal bir boyut da ortaya çıkarıyor. Eserin içindeki dinamik ve toplumsal dönüşümün gerçekleştiği dönemde ülkeyi değiştiren güçlerin etkisi eserde bariz hissedilebilir. Resim, gerçekliği yansıtan

kırık bir ayna görünümüne sahip. Önceden bir bütünü yansıtırken bu tarihsel fırtınanın ardından artık ayna paramparça; biz de aynanın parçalarıyla yüz yüze gelmiş hâlde dünyayı bu yansımadan bakarak anlamaya çalışıyoruz.

Zeid, eseriyle insanlığın yeni başlangıcına yönelik korkuya ait etkileyici bir görüntüyü seriyor gözler önüne. **Resim, hem insanlık tarihinde yeni bir faslın başlangıcını hem de insanların hayatta sonata yer kalmadığını düşündükleri bu dönemde sanatın yeniden doğuşunu temsil ediyor.** İnsancılık ve güzelliğin yok olduğu bu karanlık ve travmatik dönemde, Zeid resimde yeni olanaklar keşfedecek gücü kendinde bulmuş.

Cehennem aynı zamanda sanatta eklektizm ve çoğulculuğun müthiş bir örneği. Zeid eserde Matisse, Picasso, Kandisky ve Pollock'un işlerini Bizans sanatı ve İslam mozağının yanı sıra İslami süsleme ve bezeme sanatlarıyla buluşturmuş. Resme baktığımda Fovizmin renge yönelik güçlü yaklaşımı ile Kübizmin çok katmanlı perspektifleri ve parçalı formlarının yanı sıra modern soyut sanat, Art Informel ve Soyut Dışavurumculuğun tümsel kompozisyon metotlarını görüyorum.

Fahrelnissa Zeid, 1991 yılında 90 yaşındayken Ürdün'ün başkenti Amman'da aramızdan ayrıldı. Geriye bıraktığı etkileyici eserler bütünü, sanatın yerel ve küresel lisanslarını birleştirdiği üslubuyla resme yeni bir soluk getirmesi ve sanatın evrimini daha da ileriye taşıması sebebiyle günümüzde sanat tarihi bakımından muazzam öneme sahip. Bu anlamda Zeid'in eserleri küreselleşmiş dünyamızda hem mikro düzeyde sanatçıyla hem de makro düzeyde sanatla birleştirmeye yönelik örnek işlevi görüyor.

İnsancılık ve güzelliğin yok olduğu bu karanlık ve travmatik dönemde, Zeid resimde yeni olanaklar keşfedecek gücü kendinde bulmuş.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rafte.com.tr>

Mert Dolapçıoğlu

ETİ topkek

İLE TOPTAN SOĞUK ESPRİLER!

TOPKEK'İN GİZLİ FORMÜLÜNE NE DENİR?

TOPKEK HERKESE BİR ŞEY SÖYLEMEK İSTERSE NE YAPAR?

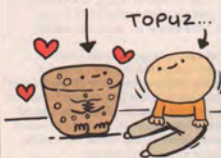
TOPKEK EVİNE NASIL GİDER ?

TOPKEK OKULDA SIKILIRSA NE YAPAR ?

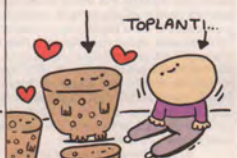
TOPKEK KUAFÖRE GİDİNCE NE YAPTIRIR ?

TOPKEK'İN FUTBOLDA EN SEVDİĞİ HAREKET?

TOPKEK'LER BİR ARAYA GEİRSE NE YAPAR ?

TATİLE ÇIKMAK İSTEYEN TOPKEK NE DER?

TOPKEK ARKADAŞINA SÖYLENİRSE NE YAPAR?

TOPKEK'İN SEVDİĞİ SEMT NERESİDİR?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

İsmail Saymaz

HAYIR, BİZ UKRAYNA'YA BAYİ TOPLANTISI İÇİN GİTMEYİZ

Lychakiv'de yazarlar, şairler, askerler, politikacılar ve din adamları yatıyor. Mezarları heykeller süslüyor. Lychakiv, Paris'teki Père Lachaise Mezarlığının naif bir örneği...

Ukrayna'ya tatil gittiğimi kime söylesem bıyık altından pis bir gülüş peyda olur. Mecburen, eşime olduğumu belirtiyorum ve sertçe ekliyorum:

- Hayır, biz Ukrayna'ya bayî toplantısı için gitmedik!
- Peki bu ayazda nedengittiniz?
- Tabii ki uzuktuktan.

Anlatayım.

Biliyorsunuz, bu kiş Karadeniz'de sıcaklık hiç olmadıgı kadar yükseldi. Hem deniz suyu bakımından... Hem Rusya ve Ukrayna ilişkileri açısından. Kırım'ı ilhak eden Rusya, Ukrayna'nın doğusunda Ruslanna'ya rınkta olduğu Dobnass bölgesindeki ayrılıkçı şiddeti körükliyor. Rus ayrılıkçılar ile Ukrayna ordusu arasındaki çatışmalar yedi yıldır kanlı şekilde devam ediyor.

Rusya, NATO'ya katılması hayal eden Ukrayna'ya gözdağı verirken, Batı'yı da tehdit ediyor. Rus ordusunun da emiri bekliyor. Rusya'nın her an işgale girişebileceğİ tahmin ediliyor. ABD ve AB de olası bir işgalin Rusya'ya ağır bir fatura getireceğini söylüyor. **Biz savasın kapıda dayandığı bir vakitte, Türk lirasının Ukrayna grivnası karşısında üç katı değerli olmasını fırsat bilerek, Ukrayna'ya kiş tatiline gittik.** İy ki de böyle yapmışız. Zira biz döndükten sonra grivna da lira karşısında yarı yarıya değer kazandı.

Ukrayna ve Türkiye arasındaki vize kaldırıldığı ve komşu ülkeye bir nüfus kâğıdıyla girilebildiğİ için Türk Hava Yolları, minibüs seferi yapar gibi uçak kaldırıyor. Ukrayna'da tahmin edilenin üzerinde Türk vatandaşları yaşıyor. Bunlar iki gruba ayrılıyor. Birinci grupta şirket kuranlar, inşaat teknikerleri ve işçileri alıyor. İkinci grupta ise Türkiye'de üniversite sınavını kazanamadıkları için parasını bastırıp okuyanlar var. Ayrıca Ukrayna'ya binlerce Türk ziyaretçi geliyor. Onlar da iki gruptan oluşuyor. Birinci grupta Ukraynalı kadınların güzelliğİni yerinde tekkik eden bayıllar bulunuyor. İkinci grupta ise bizler, yani yerli parası Türk lirasından daha ucuz bir ülke keşfedebildiğİ için ucuza tatil çıkılanlar... Bayiler Kiev'e uçuşuyor genelde. Biz Lviv'lyokusuyuz.

Lviv Danylo Halytskyi Havalimanında Ukrayna ve Rusçadan çok Türkçe duyuluyor. Ukraynalılar güngörmüş bir millet olduklarından pasaport kuyruğundaki Türk'ün sebebi ziyaretini şİp diye anlayıyıyor. Kim müzeleri dolmuş eserlere gözgezdirecek, kim Ukraynalı hanımların ismetine göz dikcek, orackta belli oluyor.

Sanki pasaporttan değıl, Sırat Köprüsü'nden geçiyoruz. Müthiş bir gerilim anı. Kulagından tuttukları gibi geri gönderebilirler. Neyse ki bizi geri çevirmiyorlar.

Lviv'de bir bankı bankasının dönüştürülen Bank Hotel'de konakladık. Bu estetik ve tarihi binanın sağca parazında İvan Franko Parkı'ya alıyor. Ukrayna'nın üstü önderinin adını taşıyan park Yıldız Korusu'nun andırıyor. Sararmış yapıların bir örtü gibi kaplıp tabloya çevirdiği bu parkta, yaşlılar dinleniyor, genç sevgiller el ele yürüyor, çocuklar koşuşturuyor. Parkta İvan Franko'dan daha haşmetli bir heykeli yükseliyor.

İki cadde öteden Opera Meydanı'na çıkılıyor. İnce uzun bu meydanın bir ucunda opera binası, diğer ucunda Polonyalı şairlerden Adam Mickiewicz'in heykeli var. Meydanın ortı yerinde ise Ukraynalı yurtsever şair Taras Şevçenko'nun heykeli dikili.

Meydanda, 2014'teki protestolarda hayatını yitirenlerin fotoğrafları sergileniyor. Yaşlılar fotoğraflar önünde dua ediyor.

Opera Meydanı'ndan girilen ara sokaklar, şİş eski Lviv'e götürüyor. Eski Lviv'in en merkezi noktasında Rynok Meydanı ve tarihi belediye binası var. Binanın kulesi, turistlere ziyaret edilebilir. Kuleye çıkılarak Lviv'i kuşbakışı izleyebilirsiniz.

Neptün, Diana, Adorise ve diğer tanrı mekânlar belediye binasının çevresinde. Bors çarşısı da içebilirsiniz, yerel bira da şişne lıkörü de. Ben ayazda sıcak lıkörü tavsiye ederim.

Rynok Meydanı'nı birkaç adım geçtikten sonra Virmenska, Caddesi'ne çıkıyorsunuz. Bu cadde Ermeni semti olarak biliniyor. Lvivli Ermenilerin Karş'taki Anı Kilisesine benzeterek inşa ettiğİ kilise, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alıyor. Kilisenin bitişindeki Erivan Restoranda, hem Türk sofrasını andıran lezzetli Ermeni yemekleri yiyebilirsiniz hem de enfes Ararat konayını içebilirsiniz.

Gezinceğİreniyorsunuz ki Lviv'de yalnızca Ermeniler yok. Her millet ve mezhepten insan var. Katedraler şehri, Lviv. Örneğİn; Boim Şapeli, Dominik Katedrali, bir vakitler "Din ve Ateizm Müzesi" yapılan Rum Katolik Kilisesi, Saint George Katedrali, Baptist Kilisesi, Dormition Ukrayna Ortodoks Kilisesi...

Dormition Kilisesinin sokağında ve ilk Rus matbaacısı İvan Fyodorov'un heykelinin çevresinde kitapçı kuruluştur. Fyodorov'un elinde kitap tutmasından mı ilham almışlar, bilmiyoruz, ikinci el kitaplar satılıyor. Biraz uzakta, buğün

kalın bir bulunan sinagog ve II. Dünya Savaşı'nda hayatını kaybeden Yahudiler anıtı var.

Bu meydanın da önünden sola doğru kıvrılınca, kiliselerle ilgili Şeyir Terası'na varılıyor. Birinci teras, 2014'teki protestolardan sonra inşa edildiğİ için ölenlerin fotoğraflarının sergilediğİ bir anı yerleştirilmiş.

Birinci terastan yukarı yüründüğünde orman yoluna giriliyor. Basamakları tırmanarak asıl teras çıkılıyor. Ukrayna bayrağının dalgalandığı bu daracık terasta yüzlerce insan fotoğraf çekiyor, müzik dinliyor, içki içip sohbet ediyor.

Lviv, Ukrayna ile Polonya sınırında olduğı için halk kendisini daha çok Polonyalılara yakın hissediyor. Polonyalılardaki geleneksel

Rus karşıtlığının bir benzeri Ukraynalılarda fazlasıyla mevcut. Hele ki Lviv'de daha ilmiylet... Şehirde Ukrayna dili konuşuluyor. Tuhaflı gelebilir, şehrin en önemli turist mekânlarından biri de Lychakiv Mezarlığı. Lychakiv'de, I. Dünya Savaşı'nda hayatını kaybeden Polonyalı askerlerin anı mezarlığı var. Bizim ziyaret ettiğİmiz gün Polonyalılardan töreni gerçekleştirdi.

Lviv, coğrafi bakımından Galiciya diye adlandırılıyor. Bizim tarih kitaplarımızda anlatılan I. Dünya Savaşı'ndaki Galiciya Cephesi iğte burası. Sırf Almanlara destek vermek için binlerce Mehmetçik bu cepheye şehit düştü. Anıt dikilecek bir mezarları bile yok. Lychakiv'de yazarlar, şairler, askerler, politikacılar ve din adamları yatıyor. Mezarları heykeller süslüyor. Lychakiv, Paris'teki Père Lachaise Mezarlığının naif bir örneğİ...

Lviv Mezarlığı'ndan şehre dönerken, bu turistik hayatın dışında olanların, şehrin asıl sahiplerinin, yarıdan gerilerinin ve emekçilerin mahalleri başlıyor. Sovyetler Birliğ'inden kalma eski ve harap binalarda yaşıyor, antika değeriindeki Lada otomobilleri kullanıyor, artık yazgısını değiştiremeyeceğİne kanaat getirmişlerin

dediğİ gibi...

Biz Ukrayna'ya bayî toplantısı için gitmedik.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rante.org>

metinleri ince ince işleyen bir ustalık alanı: editörlük

Bu röportaj serisi, çok severek okuduğumuz yazarları/ eserleri çevirenlere, kapaklarını tasarlayanlara, düzenlenlere, yayımlayanlara, kısaca "edebiyatın gizli kahramanları"na bir saygı duruşudur. Bu ay konuğumuz edebiyat dünyamızın en üretken editör ve akademisyenlerinden Sevengül Sönmez.

Röportaj: Asya Nur Seyhan

Yayıncılığın her alanında çalışmışsınız. Türk Dili ve Edebiyatı eğitiminin sonra da öğretmenlik yapmışsınız... Bu iki mesleğin benzer tarafı ya da tarafları nelerdir sizce?

Öğretmenlik benim için bir yol göstermek, bilgi ve deneyim paylaşmak demek. Öğretirken öğrenmek, özellikle genç ve yeni fikirleri duymak çok öğrenmeye, anlatmaktan çok dinlemeye çalışıyorum. Birlikte üretebilmenin en önemli koşulu bu gibi geliyor bana. Bu cümleler yazar-çevirmen-editör ilişkisini de anlatıyor bir bakıma. Birlikte düşünmek, yol göstermek, sorun çözmek. Birbirlerine benzeyen iki meslek ama benzerliğin bir koşulu var: karşındakine eşit bir yerde durmak. Üstten bakmamak, parmak sallamamak.

Bir röportajınızda, "iyi editör, baktığı her yerde kitap gören kişidir bence" demişsiniz. Peki diğer bakımdan ele alırsak, bir kitabı yayıncı gözüyle mi okuyorsunuz yoksa sıradan bir okur gözüyle mi?

Herhangi bir metni, sıradan bir okur gözünden okuyamayacak kadar uzun zamandır okuyorum. Okumak benim için gündelik bir ritüel olmanın dışında, önemli bir beslenme kaynağı. Yeni alanlarda, farklı konularda öğrenmek için de okuyorum edebi lezzet için de. Bunca yıldır yayıncılık yapınca okuduğum her şeyi elbette nasıl hazırlanmış dikkatle okuyorum. Bir cümlede özetleyebilirim: hep bir şey düşünerek okuyorum.

Sizi edebiyata yönlendiren o gücü tanımlamak ister misiniz?

Benim edebiyatla ilgilenme biçimim yıllar içinde değişti. Başlangıçta yayınların büyüyen yanı çok cazipti benim için, edebiyatla kurulan düzensiz parçası olmak istiyordum. Sonrasında bir metnin insanlara nasıl ulaştığını anlamaya çalışırken edebi metnin alımlarına kafa yormaya başladım, yayıncılık da buradan gelişti. Şimdilerde ise edebiyatı görünür kılmak farklı disiplinlerle birlikte düşünerek sergiler ve müzeler yapıyorum. Edebiyatla ilgilim dünyaya kurduğum ilgiyle paralel: anlamaya ve anlatmaya çalışmık.

Kitapları yayına hazırlama sürecinde sizi en çok heyecanlandıran aşama hangisi? Neden?

Metni okuyup öneriler geliştirdiğimde bunun yazar ya da çevirendeki karşılığını görmek, bu önerilerin metni başka bir yere götürmesini izlemek beni hem şaşırtıyor hem hâlâ heyecanlandırıyor. Kapak çalışırken çok zorlanıyorum ama ortaya çıkan kapak herkesin içine sinersek çok mutlu oluyoruz ve kitap matbaadan geldiğindeki o ilk an yıllar geçse de değişmeyen bir heyecan.

Editörlük oldukça kapsamlı bir meslek. Bir editörün görevi tam olarak nedir/ nelerdir? Net bir tanımı var mı?

Editörlük yayınevi/ ne göre değişen bir iş. Ayrıca yayın alanlarına, yaşa ve kategorilere göre de bilinmesi gerekenler farklılaşıyor. Ama kısaca tanımlamak gerekirse bir fikrin ya da metnin kitaba dönüşmesini yöneten, farklı kişilerle birlikte çalışarak kitabı yayına hazırlayan kişidir editör. Editörün net bir tanımı var. Türkiye Yayıncılar Birliği, "Mesleğimiz Yayınçılık Projesi" kapsamında

Mesleki Yeterlilik Kurumuyla bir çalışma yürüttü ve "kitap editörü"nün tanımı ve meslek standartları belirlendi. Bu arada "Mesleğimiz Yayınçılık Projesi"nin websitesinde yayıncılık sektöründeki diğer mesleklerin de yer aldığı bir sözlük var: www.meslegimizciyayincilik.com

Okumak benim için gündelik bir ritüel olmanın dışında, önemli bir beslenme kaynağı.

Dosya başvurularını nasıl değerlendiriyorsunuz ve her gelen dosyayı mutlaka okuyor musunuz?

Ya da şöyle soralım: Dosya başvuruları nasıl değerlendirilmeli?

Artık çok fazla dosya okumuyorum, zamanımı ve enerjimi daha çok mesleki eğitimlere harcıyorum. Yine de yılda birkaç dosya okumaya ve onlar hakkında rapor yazmaya devam ediyorum. Bana gelen dosyalar çoğunlukla elemenden geçmiş oluyor. O yüzden elbette tamamını okuyorum. Ama bu soruyu mesleki açıdan da yanıtlayayım: Yayınevlere gelen dosyaları (kabul şartları yerine getirilmişse) okumayı önemsiyorum ve genç arkadaşlarıma da bunu tavsiye ediyorum. O dosyaların sahipleri yazar oldukları gibi birer okur olarak da bizim dünyamızda yer alıyor. Yazılanları okumak, bugün insanların neler yazdıklarını ve okuduklarını analiz etmekte açısından da kıymetli. Yayınevinde de dosya değerlendirme konusunda hayli sistemli ve özenli davranıyor. Hem internet sayfalarında yayımlama kriterlerini duyuruyorlar hem de birlikte çalıştıkları lektör/ raporörler için dosya değerlendirme kriterlerini bildiriyorlar. Ayrıca yazmak ve onu birleştire paylaşmak, bence cesaret isteyen ve kırılgan bir şey. Bu cesaretle düşünülmüş, değerlendirilmiş biryantı çıkıyor.

Tek bir hakkınızı olsaydı, Türkiye'deki yayıncılık sektöründe neyi değiştirmek isterdiniz?

Yayıncılık sektörü, dışarıdan (freelance) çalışmanın çok olduğu bir sektör. Bu kadar emek, yoğun bir çalışma karşısında, tek seferlik ödemelerle geçinmek ve geleceğe dönük bir şey yapmak zor. Bu şartlarda bir de sigortasız çalışmak zorunda kalıyoruz ki bunu gerçekten değiştirmek isterim. Tek bir hakkım olsaydı, bu çalışma yöntemini değiştirerek çalışma saatine göre ödeme ve sigorta sistemine geçmesini sağlardım. (Bunu her yerde anlatıyorum zaten, o yüzden de hakkımı kullanmaya başladım denebilir.)

Sizce yayıncılıkta dünya standartlarına ulaştık mı?

Yayımlanan kitaplar açısından evet, çalışma standartları açısından ne yazık ki hayır!

Fotoğraf: Büşra Burcu Arslan

Zamanımızı, paramızı, enerjimizi ve hatta kanımızın son damlasını nasıl ziyan etmek istiyoruz onu iyi düşünmek lazım.

geçti aldığın o andan daha zevkli değildir büyük ihtimalle çünkü yapıpattan artık sırada... Paran var ve lüks bir araba alıyorsun, bunun neresi heyecan verici... Özetle; bir şey kazanırsın ve bu bize olur da geçici bir haz artışı sağlayabilirse, pek yakında kaçınılmazolarak mutluluk için belirlediğimiz noktaya geri döneceğin.Yukarıda "hedonik" dediğimiz minik nokta... O harika keyfin ilk saniyelerini aramaya devam... Araba almak için para biriktirmen ve yıllar içinde

arabaya adım adım yaklaşmanın
(o eskiden), bu örnek maziye
bir saygı duruşudur) heyecanı,
arabayı aldktan sonra hızla
sönümlenip, uzun vadede
yerini buruk bir mutluluğa
terk edecektir, bu değişmez.
Finaide dönüp dolaşıp bilin
bakalım nereye gelirez,evet
bizim "hedonik" kuytuda
bizi bekliyor. Ta kendisi! Hadi
şimdi daha pahalı daha iyi
bir arabaya yükselim... Onu da
satın alınca, hoop edinecek.

Kısa, genimize iltilisli "mutluluk" değişimiyi; ölçüsü, tadı, kokusu belli, dünyaları alsan, alacağın hep belli... Yolculuğa çıkınca bazıları gideceğiyere odaklanır, geçtiği hiçbir yeri görmez bakmaz, hedefi B noktasıdır. Ama tam tersi olabilir. B noktasının değil, yolculuğun tadına varmak lazım, aslan ol çünkü... B noktasındaavallahi bir şey yok, hep aynı... Tabii ki burada minik bir sorun karışımza da kalkmıyor değil; "iyi de kardeşim, mutluluk aynı kalyorsa biz ne diye iş arkadaşımızın ayağını kaydırmaya çalışıyoruz, büyük büyük hedefler koyuyorumuz, başarılı ile başarısız niye var?" İşte onu da otutup düşünmek sana kalyor, harcadığın zamana ve enerjeye, yaptığın kaypaklıklara, iyi badalıklarına, ayak uydularına, etkilere değer mi o an bak... Dönüp dolaşaacağın yeri biliyorsun... Hedonik... Gözüm üzerinde...

Yerli ve milli piyangoyu kazanamamış olarak, atiklerimizde her rehber var; hedonik... Size de çikilabilir hazıyalla ulaşmak istediğimiz hedef çok uzaklarda ama kazanamaya her yıl biraz daha yakınız. Artık şunu da biliyoruz; hedefe ulaşmak bizi daha mutlu etmeyecek, mutluluk aradaredere bir yerde, zirvede değil, tepelerin eteklerine serpiştirilmiş... Zamanımızı, paramızı, enerjimizi ve hatta kanımızın son damlasını nasıl yitken etmek istiyoruz onu iyi düşünmek lazım, rehberimizneydi? Hedonik... Yani hedef zirve değil, zirveye tırmanmanın dayanılmaz keyfi... Mutluluk peşindeyim diyorsan al bir bile, bu seneye olmadı, seneye size de çikilabilir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Zeki Kayahan Coşkun

elde patlayan torpiller ve ekonomik kriz

Ekonomik krizler böyledir. Müsebbipleri, yakınları asla zarar görmez. Psikolojik, sosyolojik etkileri vardır. Sancılıdır, yorucudur. Kimisi bu açmaz içerisinde çıkamaz, hayatını bile bırakır...

1994 Ekonomik Krizi öncesi. Merkez Bankası, karşılıksız, gıcır gıcır para basıyordu sürekli... Herkesin elinde sıfır, matbaadan çıkmış paralar. Karşılıksız para basıldığını gören yatırımcılar ellerindeki TL varlıklarını döviz çeviriyordu. 1994 yılının Ocak ve Nisan ayları arasında dolar, TL'ye karşı %160 değer kaydedti. Tansu Çiller ekonomiyi yönetti; zayıf olan TL'ye para basımını daha da artırıp bir de faizleri düşürme hayaline ve inadına kapılıncı, kimse elinde TL tutma riskine girmeye ve yatırımcıların TL varlıklarını döviz çevirmesi daha da hızlandı. Esnaf bir ürünü misal 50 liraya satıyor, satıldığı ürünü yerine koymak için 60 lira vermesi gerekiyordu... İşte böyle bir dönemde İtriyat ve Parfümeri Şirketi olan babam, daha fazla dayanamadı ve battı... Niceleri gibi o da batmıştı. Elde kalan mallar, birikmiş borçları bile karşılamıyordu. Babam tüm borçlu olduklarını arıyor; borcunu mutlaka ödeyeceğini söyleyip özur diliyordu. Herkes babamı sever, inanır ve güvenirdi. Öderim derse öderdi. Elinde kalan malları hızla nakde çevirip borçlarının bir kısmını ödedi. Gerisi için çalışmalıydı, çok çalışmalıydı. O borcun her bir kuruşu babam için onur meselesiydi. Hem sonra biz vardık; annem, kardeşim ve ben... Geçinmeliydik. Şirketten elde, kala kala bir Kartal SLX araba kalmıştı.

Dönemsel işler olur; maç öncesi-sonrası stadyumda köfte etmek... Resmi bayramlarda bayrak satış... Yılbaşında tombala vs. Bayram günleri acayip torpil, füz, kuz kaçırın ve benzeri patlayıcı oyuncaklar satıldı. Babamın planı bunlardan alıp, Kartal'ın bagajını doldurarak; tek tek bakkalları, kırtasiyeleri dolaşıp satmaktı.

Kocaeli-Sakarya arasında bir yere gittik babamla. Yanılmıyorsam Feza Füzelerinin fabrikası ya da toptancıydı. Babam yaşadığı batış sürecini anlattı firma müdürüne. Uygun bir fiyat aldı. Senetleri imzaladı, arkadaşının boş bir deposu vardı. Malları oraya yığdı. Sabah evden çıkıp aşkına kadar torpil satacaktık babamla bayramda. **Ben henüz çocuk yaşta sayılırım; ne krizin ne babamın dramının tam farkındayım. Bugün daha rasyonel değerlendirmeye yetisine sahibim ve hafızamın gücüyle daha iyi anlıyorum olanı, biteni.** Hani Züğürt Ağa filmindeki Şener Şen'in domates satışı gibi... Kısık, mahcup bir sesle domates satmaktan utanış,

satamayış, nereden nereye dercesine dalıp gidişi gibi...

Ciddi bir düşüştü yaşadığı fakat hayır, asla öyle mahcup hissetmedi. Yiğitçe, başı dik arabadan iniyor bakkala, kırtasiyeye çatçat ürünleri pazarlıyor ve satıyordu. Ben de taşımada yardım ediyordum. Her şey söz verdiği ve geceleri onu uyutmayan borçlarını kapatmak içindi.

Kartal'ı dolduruyor, boşaltıyor, tüm ürünleri satınca depoya gelip tekrar dolduruyorduk. Bayramın birinci günü olsa gerek, epey bir satış yapmıştık. Akşam yorgun argın evin yolunu tutarken, valiğin aldığı kararla torpil, füz ve benzeri patlayıcı oyuncakların satışının yasaklandığı haberini duyduk radyodan. Durdu bir süre arabada sessizce.

Hiç küfretmezdi babam. Bugüne kadar küfrettiğini duyan hiç olmamış. Her şey bu kadar aksi giderken tamam dedim şimdi geyior... Patlatacak bir küfür... Yok, yine etmedi. Şöyle sitem etti ama "Kara bahatım kem talihim... Tosa bossam iz olur... Ağustos'a suya girsem... Balta kesmez buz olur..." Zaman zaman söylerdi bunu. Rahmi Saltuk kasetlerinden birini taktı teybe, sıra o türküyü gelince eşlik etti, ben dinledim ve evin yolunu tuttuk: *Bitsin artık kora zulüm / Bayram benim neyime / Hep bize mi bunca ölüm / Kan damlar yüreğime...*

Tatsız, tuzsuz geçen bayramın ardından, atlattık bizim Kartal'a, malları aldığımız fabrikaya gittik babamla. Müdüre odasına girdik. Firma patronu da müdürün odasında idi. Babam satış yaptığı yüzünden ürünleri planladığı kadar satmadığını, senetleri vakti gelince ödeyemeyeceğini, zamana ihtiyacı olduğunu söylemek için geldiğini anlattı. Hiç unutmam, patron ayağa kalktı, babama sarıldı. "Geçmiş olsun," dedi. Odasına davet edip, çay söyledi. Muhasebeden senetleri isteyip gelen senetleri yırttı. Babamın samimi ve dürüst tavrını öven cümleleri duyduğuşa patron dan, bir kez daha gurur duydum kendisiyle. "Ürünler sizde kalsın, bana borcunuz yok," dese de babam kabul etmedi. Satıldığı kadar ürünün parasını ödeyip, elinde kalanları bir yolunu bulup fabrikaya geri götürdü. Bir şekilde çıktı o karanlık kuyudan babam. Direndi, çabaladı ve yeni yollar açtı kendine, bize...

Ekonomik krizler böyledir. Müsebbipleri, yakınlaştıra zarar görmez. Psikolojik, sosyolojik etkileri vardır. Sancılıdır, yorucudur. Kimisi bu açmaz içerisinde çıkamaz, hayatını bile bırakır. Kimisi, içinden çıkamadıkça telefonlara bile bakmaz, kaçır ve halta başkasını kandırır, dolandırır.

Domino etkisiyle sorunları başkasına yansıtır:

Umut hep vardır, ışık hep vardır, bu karanlık tünelden de çıkar.

Tünelin çıkışı papatyalarla, gelinciklerle beze li yoldur.

Ve...

Ruhun şad olsun babam. "Sana sadece adımı bırakıyorum, ona iyi bak," derken, bana dünyanın en büyük Servet'ini, onurunu devredenken bile ne

kadar mütevacızdın. Özledim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Cem Davran

bugünlük

“Kendim için değil çocuklar, gençler için endişe ediyorum” klişesi de şımarık şımarık dolaşıyor ortalıkta. Niye kendin için değil biliyor musun? Çünkü sen yalan söylüyordun 40 yıl önce bir sebepten ve o yalan da bugünlük değildi.

Hiç kimsenin hayatını tam olarak bildiğini düşünmeyin, yanlışsınız. Yakınınız olabilir, tarihi bir şahsiyet olabilir, olabilir de olabilir. Bildiğini sandığınız hayatın ince gerçeklerini öğrenmeniz mümkün değildir. Bütün o kaba saba bilgilerin, varlığı gerçekleştiren temel yapı taşlarını saklamak, korumak dışında bir anlamı yoktur esasen. Öte yandan söz konusu gerçeklerin de bu sakınmaya, saklanmaya ihtiyacı vardır. Ancak bu şekilde “doğmak” denilen mucizenin zamanla bağımlı kurar ve onu yaşatır, var olmaya ayarlı benlikler. Sözü kısas; doğa her parçasının özünü koruyacaktır da bunu bir tek insandan mı esireyecektir? Binbir yolla dokunulmaz kılacaktır en kıymetli eserinin en ücra köşesini elbette. Tekrar söylüyorum, hiç kimsenin hayatını, hakkını bilmesinin, Bir film kurgusundaki bilgini, gördüğünü, izlediğini zannetmezsiniz. Olsa olsa yaşanmış gerçek olaylardan esinlenmiş bir o kadar.

Özel organizasyonlarda çeşitli karakterlere başan hikâyeleri anlatılır, insanlar dinler, ciddiye alır hatta özenir. Olmuş söz söylemeye meraklı toplumlar derhâl satın alır bu adı konulmuş, planlı programlı yolculukları. Oysa herkes sondan başa gider ve isimlendirir kâşeleri. Gerçeği, en yalın gerçekçi tek bir kişi bile anlatamaz, anlatamaz. **Bütün bu basit ama fazla sözü edilmeyen illüzyonun kendine has bir mahlası da olmalı elbette; bugünlük.** İlgisi gibi görünse de nokta atışı bir tanrıdır bu. Sebepleri, sonuçları, kaçamak hayalleri ve sessiz soruları saklar çekirdeğinde. Bilhassa tarif eder olan biteni ya da işaret eder asıl gerçeklerin diplerinde olduğunu. Çünkü en fazla bugünlükten yetişkin masumiyeti, yarma çıkarcıların garantisiz yolları. Ufak bir yüzleşme bakar çözülür parçalarına ayrılır. Yıllar önce gelecek üniversite öğrencilerinin, açkının en duygusal anlarında birinde, birbirine verdiği sözler üzerine söylendi, yazıldı bu satırlar. Küçük kalamaların başlığı oldu “bugünlük”. Bakalım hâle her şey bugünlük mü?

Darbe sonrası ite kaka başlatılan üniversite müfredatları gergin ve içi boş günlerimizi doldurmaya çalışıyordu. 70’li yılların sonuna doğru sayısız akademisyen ya kaçır kurtarırdı kendini ya da öldürüldü bilim yuvalarının kapısında. Kalamların da önemli bir kısmı içinden edildi sıkıyönetim marifetiydi. Toplama kaktırmadan başlatılan karanlığın içinde yetersiz sayda üniversite hocası, eski-yeni bir sürü öğrenciyi baş başa kaldı. Ders saatleriyle akademisyen sayışı birbiriyle kavga ederken, çoktan emekli olmuş ya da bir sebepten hoşlağ bırakmış isimler davet edildi boşluğu doldurmak için. Bu korku dolu davetler yetmeyince de başlayıverdi serbest atışlar. Sene başında bombos geçen bir derse, karayollarında memurlarını tamamlamak üzereken apar topar getirilen bir eğitmenin hakkını anlatmaya kalksa zamanı beyni durur. “Bugünlük benimle yapacaksınız derisi,” demişti, “bugünlük.” Bütün bir seneyi tamamladı. Mekanikti dersin adı, hocaklık falan ilgisiz yoku,

boşlukdolduruyordu. Sıkırdık, muhabbetledardık, seslere kızartıştegele birini atardı dersten. Kimi atarsa atsin ben çıkardım dışarıya, montumu elimde alıp tekrar kapıyı çalar, “Affedersiniz geç kaldım,” derdim, “Gör otur ama geç kalmalı bir daha,” deyip yeni gelmiş öğrenci olarak derse alırdı beni. Şahitlerin hepsi hayatta, tek bir abartı yok anlatımda. Kimseyi kusurlu bulmak

değil niyet, sadece başbos günlerle işaret etmek gayesi bu. Uzun

yıllar önce emekli olmuş başka bir efsane hoca da dönmüştü

kısa süreliğine. Onda da yüksek matematik dersinde şir konuşmayı, paylaşmayı tattık mesela. Bunu da sıtayıla hatırlarız esasında. Sonra bir daha görmedik o yumuşak bilim insanını. Mesele; önce bir yokluk sunuldu sonra bir boşluk ve sonra hepimiz yaşadırca bir kötlük zerk edildi kalabalıklara. O günlerde hiçbir şey bugünlük değildi, başta kötlük. Zamanla anladık, hepsi kalıcıydı, ömürlüktü. Şimdi de öyle

Kafa karşılığı sandık bu savruk cümleleri

zamanında, oysa değilmiş, kafamız hiç de karışık değilmiş. Sadece çıkış yolu arayan acemi heyecanlanmışız, anladık sonra. Biz de kapıldık bugünlük kervanına caresiz. “Gececek gidecek ve biz yüreğimizin sesinin inelttiği günlere kavuşacağız” diye ümit ettik. Öyle ya her güne “bugünlük” diye başladık, öyle bitirdik. Sanki hepimizin ortak bir hikâyesi vardı, ne yaşayacaksa birlikte yaşayacaktık.

Doğal sonuç, “hepimiz hepimizin gerçeklerini en ince ayrıntısına kadar biliyoruz” diye düşündük, “saklı gizli hiçbir şey yok” diye hissettik. Bugünlük böyle olmalıydı; korku dolu, tederin ve güvensiz. Yarn en az bizim kadar aydınlık ve kardeşeydi. Mükemmel bir aldama değil mi? Ne mi oldu sonra? Parçalarımıza ayrılmamız çok uzun sürmedi, basbayağı kendi hikâyemizden sürüldük. İşte şir bu sebepten hiç kimsenin anlattığı yolculuk gerçek değil kurgu hepsi. Buna mecbur aslında milyonlarca akrarı. Yitirmiş ümitlerin tortusu duruyor ne de olsa. Belki de bugünlüğün diye “şimdi’yi” eşleyenleri de anlamak mümkün ama değil biliyoruz. **Her iktik ilk fırsatda kendini yok ediyor, inanılmaz hızlandı bu dönüşüm. Kök saldı karanlık. Kesinlikle bugünlük değil hem de.**

“Kendim için değil çocuklar, gençler için endişe ediyorum” klişesi de şımarık şımarık dolaşıyor ortalıkta. Niye kendin için değil biliyor musun? Çünkü sen yalan söylüyordun 40 yıl önce bir sebepten ve o yalan da bugünlük değildi. Şimdi de el bombasına kır çiçeği süsü verip gençlerin kucağına atıyorsun. Yapma...

Velhasıl “şimdi” deyiz bütün bu ağırlıklarla. Omuzlarımız çıktı, derimiz buruştu, gözlerimiz az görüyor, kulaklarımız eksik duyuyor artık. 1980 gençleri ama teyze durağına çoktan ulaştı. Tek seçeneğimiz var bundan sonra, arınmak olabildiğince ve tiraf etmek önce kendimize. Zaman daralıyor bugünlük. Filmimizde son yazmadan ve en önemlisi henüz unutmadan hafiflemeli, yükümüzü sessizce denize dökmeli. Hiç değile

bugünlük gerçeği
söylemeli 40 yılın
heyecanlı gençleri.

SIFIR ATIK'TA 4. YIL

122 bin kurum binasına Sıfır Atık Sistemi kuruldu.

24.2 milyon ton atık ekonomiye kazandırıldı.

30 milyar liralık ekonomik kazanç sağlandı.

3 milyon ton sera gazı salınımı önlendi.

Geri kazanım oranı yüzde 13'ten

%22,4 'e çıktı.

Plastik poşet kullanımı

%75 azaldı.

13,7 milyon kişiye sıfır atık eğitimi verildi.

Sıfır Atık uygulamasıyla

265 milyon ağaçlık tasarruf sağlandı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

tasarruf sağlandı.

biz “sözlük” değiliz

Röportaj: Emrah Akbaş

Türkiye bir kelimenin İngilizce tam karşılığını bulamadığınız oldu mu? Peki, bunu nasıl anlatabilirim diye düşündüğünüz zamanlar? Instagram hesabı Turkish Dictionary kendine özgü anlatımıyla Türkiye kelimeleri İngilizceye eğlenceli bir dille aktarıyor. Hesabın hikâyesini kurucusundan dinledim.

Severek takip ettiğimiz @turkishdictionary hesabını kimler yönetiyor?

Adım Aras Kocaoğlu. Bilkent'te endüstri mühendisliği okudum. Yurt dışında girişimcilik masırı yaptım. Tam zamanlı işim dijital pazarlama ama haftada 10-15 saatimi Turkish Dictionary'e ayırıyorum. Brezilya'da tanıştığım eşim Betina, İTÜ mimarlıkta okudu. Ben yazıyorum, o çiziyor.

Hesabın bir hikâyesi var mı? Fikir nereden çıktı?

Bir gün bir konuşmaya kulak misafiri olduk. Türk bir kadın, bir adama İngilizce “Your head is beautiful (kafan güzel)” diyordu. Adam kafasına itüfat ediliyor zannediordu. İki üç dakika güldük buna. Biz de böyle şeyler çevirebiliriz dedik. 8 Ekim 2019'da ilk paylaşımı yaptık.

Takipçi sayınız hızla arttı. Sizde nedeni nedir?

Hiçbir zaman “500 takipçi geliyorum bir anda 50 bin takipçi geldi” gibi bir şey olmadı. İçerikleri kategorileştiriyorduk, hangi kategorinin daha iyi etkileşim aldığına bakıyorduk. İlk çok büyük etkileşim Birleşmiş Milletler’le yaptığımız iş birliğiydi. Orada cinsiyetçi söylemlerin üzerine çizip neyi söyleyebileceğine değinmiştik.

Bu kadar ilgi beklilerin müydü?

Hiç beklemiyorduk. Çıktığımızda 10 bin takipçi falan olur bir kaydır yaparız, biz de eğleniriz rastgele bir web sitesine yollarız diye düşünüyorduk. Çevremizle, arkadaşlarımızla paylaştık. Ondan

Betina Frantz ve Aras Kocaoğlu

sonrası tamamen kişisel tatmin. Ama sonra çok hızlı büyüdü. Bir ay içinde 10 bin takipçiyi geçti. Üç dört ayda 100 bin takipçiyi...

Neden Twitter'da çok aktif değilsiniz?

Sevmedim Twitter'ı. İçerisindeki Trend Topicler görünce moralim bozuluyor. Twitter'da hayatım boyunca komik bir şey denk gelemedim. Ama Instagram'da komik şeyler gördüm. Twitter'daki büyüme mekanizması da Instagram gibi değil. Bizim yaptığımız iş için Instagram daha eğlenceli bir yer.

Nasıl karar veriyorsunuz kelimelere? Nasıl bir süreçten geçiyor?

Stok yapıyoruz genelde. Bugün ne hissediyorum, o hissettiğim şeylere en yakını ifade şu olabilir diye düşünüyorum.

Bunu ben eşime yazıyorum, o çiziyor sonra da paylaşıyoruz. Sadece önemli günlerde önden planlama yapıyoruz.

İşin ticari boyutu nasıl oluştu?

Beyazıka tarafından çok takip ediliyor. İngilizceyi, esprileri anlayacak kadar bilen kitleyi düşündüğünüzde ciddi bir beyaz yaka kitlesi karşımıza çıkıyor. Bizimle iletişime geçener de “Sizi takip ediyorum, bir şeyler yapmak isteriz” diyorlar. Böylece

Metin Uca

kediyim, gözü kara kediyim

Şöyle sert sert sinirle de vuruyorum ucunu yere pat pat diye... Hiç ilgilenmiyor benimle. Bakmaya doymadığını söylediği gözlerimi dikip ateşler saçıyorum üstüne, tınmıyor, orali olmuyor. Ya senin dilinde de en az 100 sözlük anlıyorum, kırk ardına söylüyorum sen hâlâ o ekrandan, bağırarak konuşan adamın dediklerini aval aval izliyorsun.

Yaaa yaş mama diyorum yaş mama... Balıklı yaş mama, biftekli yaş mama, bpnfileli yaş mama... Senin eskiden bana kutuyu açarken söylediğin kadar söylüyordum dile geldim, bir türlü anlatamıyorum. Ya ben British Shorthair'im, en değerli, en kıymetliyim. Baksana bana insanoglu insan, kafanı şu ekrandan bir kaldırırsan.

Nihayet bana dönüyor ama en sevmediğim seslenişleyle: “Neee ne var?” Ne olacak insanoglu insan, yaş mama yok.

Şimdi oturdu karşıma, ben de en kıbar pozumu takındım, ön patilerbirleşik, kuyruğu da sinirlensem bile kısırpırdır pozisyonla geçtim. Diyor ki “Kur arttı, yaş mamaya zam gelecek diye depolara kaldırırsın, kalmamış.” Bana ne senin ekonoinden, bana ne senin sorunlarından, bakamayacaksın çocuk yapmayacaksın, British Shorthair hiç almıyacaksın.

İnsanoglu insan 10 ay önce o çiroz sevgiline hava atacaksın diye beni taksitle pethoştan aldığıda 7.000 liraydım, bak daha bir yazı ama gelmeden oldum 14.000 lira. Son taksitimi ödeyeceksin sen hâlâ, kıza da terk etti seni, kaldırı mı bir başına...

Hiç uğraşma, geçme karşıma... Anlamam mamamın KDV'sinden, yaş balıklı ve biftekli isterim ben. İngiliz terbiyesi almış sarıyılara laşık hayvanım ben. Senin bilmediğin ne özelliklerim var. Hiç gulme o yaş mama buraya gelecek. Tekir miyim ulan ben, sevilince yumuşayacağım, yok bir de beni sev diye ağzımda fare, kara böcek ya da örümcek taşıyayım. Ben kedilerin kralıyım. İthal tırmalama tahtalarını dımmeyecek, yaş mamam bıtmeyecek. Bu böyle geldi böyle gidecek.

Hem kim dedi sana kamuda çalışıy diye hi? Hadi maaşlı çalışıyorsun, kır arkadaşına cıvıv kedi misin senin neyne? Bak şimdi diyor ay hiç yemeyip içmesen yiyor kurdan beni alamıyorsun. Yaş mama diyorum, biftekli, bpnfileli diyorum anlamazdan geliyorsun.

Kediyim ulan ben kedilerin kralı. Sizi ağılıkla yoklukla sınavılabılır ama benim ülkemim parası seninkinin 20 katı. Beni ancak tokluk ve çoklukla sınavılabılır.

Zafer, direnen British Shorthair'in olacak. Ya halının ortasına edecem ya bu evden gidecem.

Acaba Mars'ta kediler için hayat var mı, oraya mı gitsen?

Anlamam mamamın KDV'sinden, yaş balıklı ve biftekli isterim ben.

Emrah Akbaş

“Tiyatrodur,
iyidir”

Erkint Cih

bir apartman hikâyesi

BAM İstanbul'un yeni oyunu İstirap Korusu, İstanbul Tiyatro Festivali'yle birlikte sahnelenmeye başladı. Bir apartmanda yaşanan olayların anlatıldığı oyun, başarılı yazar Murat Mahmutyazıcıoğlu'nun kaleminden çıktı. 65 dakika boyunca iki küp üzerinde 14 farklı karaktere hayat veren Deniz Karaoğlu ve Seda Türkmen'le İstirap Korusu'nu konuştuk.

İstanbul Tiyatro Festivali'yle prömiyer yaptınız. Salgın sürecinde yeni bir oyunla seyirci karşısına çıkış nasıl bir his? Endişe ya da ön yargı yaşadınız mı?

Deniz Karaoğlu: Endişe ve ön yargı değil de maskeli seyirciye adapte olma süreci yaşadım. Her yer normal bir hayata dönmüşken tiyatro salonlarının normalleşmemesi biraz tuhaf olacaktı.

Seda Türkmen: Anlatıcı pozisyonunda oyadığımız için seyircinin nerede geleceğini bilmiyoruz. Güldüğü şeye tepki veriyoruz. Maske "ha ha" kahkahayı "hi hi"ya çevirdi. Seyirciler de oyunları özledikleri için maskelerinin ardından bize yüzlerini göstermeye çalışıyorlar, bu da bizi mutlu ediyor.

İstirap Korusu neyi anlatıyor?

D. K.: Oyun, 2020'de oynanması için planlanmıştı ancak malum; salgın oldu. Bir yandan da pandemide herkes o kadar "apartmandaydı" ki bu, herkesin hakim olduğu bir konuya döndü. Kapının arkasındaki ıstıraplar konumuz. İsmi İstirap Korusu olunca uzaktan çok dramatik bir şey gibi geliyor kulağa ama öyle değil. Murat Mahmutyazıcıoğlu'nun kalemi de buna yatkındır. Durumdan sonra gülümsetmeyi seviyor.

S. T.: Apartmanı topluluğun en küçük birimi olarak adlandırarak o apartmandaki bütün dairelerin ardından ıstıraptan bahsediyoruz. Apartmandaki bütün dairelere ne kadar birbirinden uzak kalmaya çalışıp, bütün kapıları kapatsa da aslında hepsi temas halinde ve birbirinden etkileniyor. Günün sonunda koro haline geliyorlar ve tek bir melodi çinor ortaya.

Metinde 14 farklı karaktere bürünüyorsunuz iki kişi, okuduğunuzda ne hissettiniz?

S. T.: Çok zordu. Matematik formülü ezberlemek gibi aslında. Diğer yandan da ne olursa olsun yapıyoruz için ne olduğumu hatırlatıyor. Bundan keyif almak lazım. Bu bir oyun. Farklı karakterlerin her defasında farklı duygularını temsil etmek başka bir şey, "ben şimdi şu karakter

oldum, bunun derdinden devam ediyorum" demek başka. Hep bir anlatma meselesi. Günün sonunda eğlencesi kalıyor.

D. K.: Bence zorlayan taraf, bir karakterden diğer karakterin duygusunu yakalamak. Yakalamadığın zaman da elinden kayıp gidiyor hepsi. Bu da oyunu sevimsiz hâle getiriyor.

Oyun içinde çok fazla geçiş olduğu için dikkatlice takip edilmesi gerek. Takip zorluğu hızlı olmasından mı kaynaklanıyor?

D. K.: Evet, bunun tek sebebi hızlı olmamız. Oyunumuzun 65 dakika olmasını çok kıymetli buluyoruz. Ferhan Şensoy'un "İçinden Tramvay Geçen Şarkı" oyununa baktık, o kadar hızlı bir oyun ki inanmadım. Orada da oyundan bir an koptuğunda bitiyor. Biz seviyoruz oyunumuzun hızını.

S. T.: Bazı oyunlar vardır hikâye baştan sona çok sakindir. Bunu bir biçim olarak değerlendirmek gerekiyor. Çok kolaylıkla takip edebildiğin daha prodüksiyonlu oyunlar da var, daha ağır ve klasik metinler de var. Bu da yeni yazılmış bir metin olarak çok karakterli, iki anlatıcılı, boş alanda oynanan bir biçim. Bu oyun dinamik bir oyun. Seyirci de bunu takip gelirse, kendini hazırlarsa oyunu daha kolay karşılayacaktır. Seyirci de dinamik olmalı izlerken.

Murat Mahmutyazıcıoğlu başarılı bir yazar. Hem yönetmen hem senarist olarak kendisiyle çalışmak nasıldı?

S. T.: Murat Mahmutyazıcıoğlu'yla çok çalışmak istiyordum. Bu oyun bizi bir araya getirdi. Çok eğlendik. Deniz'le de çok iyi bir ikili olduk. Ben başka bir yönetmen ve partnerle şu an düşünmüyorum bu oyunu. Ekip de öyle. Seda Deniz, Selim, hareket tasarımı Gizem Bilgen... BAM'ın müthiş bağı var. Sağlam bir aile.

D. K.: Bizim 10 yıldan fazla bir dostluğumuz var. Birbirimizin her şeyini bilmek hem çok avantajlı hem de rezalet. Provası girdiğimizde yönetmen-oyuncu ayırımı tutabilmek zor, zaman zaman ikimizi de yordu.

Trajedi, dram, zaman zaman komedi... farklı duyguyu yoğunluklarının olduğu bir metin İstirap Korusu. İzleyicilerden dönüşler nasıl oldu?

D. K.: Şu ana kadar duyduğumuz şeyler bizi motive ediyor, herkesin keyifle izlemesi gibi... Evet kaçırılan takip etmesi zor, birçok insan da aynı şeyi söylüyor ama dramı ve komedisi birçok insanı ele geçiriyor.

S. T.: "İstirap Korusu deyince çığlık çığığa bir şey izleyeceğiz diye geldik, gülmekten karnımızda ağrı geldi" diyenler oldu.

Apartmentta yaşamak tahammül de gerektiriyor anlayış da. Komşuluğun önemi nedir, ideal komşu nasıl olmalı?

D. K.: Daha önce düşündüğüm bir konu değilmiş. İyi bir komşu her durumda anlayış olmalı gibi geliyor bana. Ya da arada bir gürültü çıktığında tahammül edebilmeli.

S. T.: Kimse kimsenin kütüne muhtaç olmasın ama bir şey gerektiğinde yardımlaşabilmeli herkes. Ya da çok gürültü olduğunda "çocuklar azıcık kırsanız" da desin. Yardımlaşmak, paylaşmak, hal hatır sormak... Bu tür klasiklerin olması gerekiyor. Herkes küçük çekirdek ailesiyle ilgilenmeye başladık. Hayatın kalemizi müdetti çünkü. Kimse kimse için "dur bir de yardım yapalım" diye paylaşılmıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Coşkun Aral

umutla yaşama tutunmak

O güne kadar bir foto muhabiri olarak yaşadığım ve belgelemeye çalıştığım sokak çatışmalarının ardından, sınırımızın hemen yanı başında bir savaş coğrafyasına olağan dışı bir yolculuk yapmıştım.

12 Eylül 1980 darbesinden birkaç ay önce, Türkiye-Irak sınırı arasında hayvanlarına ot biçmeye giderken Saddam Hüseyin'in askerleri tarafından kurşuna dizilen 12 Çukurcalı için ilk kez bölgeye gitmiştim. O güne kadar bir foto muhabiri olarak yaşadığım ve belgelemeye çalıştığım sokak çatışmalarının ardından, sınırımızın hemen yanı başında bir savaş coğrafyasına olağan dışı bir yolculuk yapmıştım. Doğup büyüdüğüm coğrafyanın binlerce yıldır savaşla, göçle, kanla ve kinle nasıl yoğrulduğunu bu yolculuğumda öğrenme fırsatı buldum.

Dönemin Çukurca Belediye Başkanı Macit Pirzibeyoğlu, ısrarım üzerine sınır ötesinde yaşanan bu olayın geçtiği yere beni göndermeye ikna olmuş, bana yolculukta rehberlik etmek üzere Ömer Doğan adında

genç bir öğretmeni görevlendirmişti. Çoğunlukla siyah beyaz fotoğraf çektiğim bu dönemde Peşmergeleri, birlikte yaşadıkları ailelerini tanıma fırsatı bulmuş, Sovyet malı Kalashnikov, RPG, Doşka gibi silahların nasıl kullanıldıklarına tanık olmuşum. Üstelik yine bu yolculuktan birkaç ay önce bu kez Celal Talabani ile Barzani güçleri arasında yaşanan savaş yüzlerce insanın katledildiği bir savaşın geçtiği araziden geçmiş, iki aşiret arasında yıllarca süren kanlı çatışmaların taze izlerini görmüştüm. Garip bir sınırımızın hemen yanı başında meydana gelen bu savaşa ilişkin haberler bizim basında hiç yer almamıştı.

Yıllar geçti. Mesleğimde profesyonelleştikçe yine Saddam Hüseyin'in bu kez kimyasal silah kullanma tehdidiyle Kuzey Irak'tan

ölüm korkusuyla ülkemizin sınırlarına sığınmaya çalışan Peşmergeler ve ailelerini yine Çukurca'da gördüğüm. Bölgenin vahşi ve olağanüstü dokusu içinde komşu topraklardan ölüm kalmı savaşla vererek, kışın soğuğu, açlık ve ölüm tehdidi altında Çukurca'ya sığınmaya kalkan on binlerce insan, bu küçük ilçenin sarp yamaçlarında aylarca yaşam mücadelesi vermişti. Yoksul ve yüzyıllardır savaş içinde yaşayan Çukurca insanı, gelen bu insanları canları pahasına ağırlamış, âdeti yoluğu paylaşmıştı. **Bu süre içinde bölge tarihini bana anlatan Çukurcalı dostlarım, Urartulardan bu yana topraklarının sürekli başkalarının savaş arenası haline dönüştürüldüğünü, barışı ve huzuru tatma imkânlarının bırakılmadığını anlatmışlardı.**

Kasım ayının başlarında halı belgeselimizin çekimleri için Çukurca'ya gittiğimde, eski dostlarla da buluşma imkânı yakaladım. Bugün de olağanüstü güvenlik önlemlerinin olduğu Çukurca muhtemelen coğrafyasıyla bir cenneti anımsatırken yanı başında terör bataklığı ve savaşa inat, bölge

"MÜZİK BENİM OYUN ALANIM"

JACK TALKS #4
Nilpet

Röportaj: Ayça Derin Karabulut

Bir Gün Ben Arzulorsan Gel... Bu güzel Banu Alkan şarkısının cover'ını yaptın en son. Baylıyorum bu şarkıya... Nereden çıktı bu fikir?

Geçen sene bu zamanlar Instagram'da takipçilerime ufak bir hediye yapayım diye düşündüm. Bir şarkı coverlayayım, dedim. Akımda bir şarkıyoktu. Bir gün mutfakta eşim Berkay'la yemek yaparken ezbere bu şarkıyı söylediğimi farkettim. Nereden hatırladım bilmiyorum. Çocukken ezberlemişim belli ki. Söylerken şarkının sözlerinin ne kadar güzel olduğunu farkettim. Bunu coverlayayım ben, dedim. Bir süre kapandım ve birkaç kayıt yaptım.

İlk olarak Instagram'da canlı yayında söylemişsin...

Evet, bir canlı yayında dinlettik takipçilere. Bir saat boyunca da profilimde tuttum, sonrasında. Yayınlamak önceliğim değildi aslında.

Yayınlamaya nasıl karar verdin?

Bu şarkı kapağındaki fotoğraf yayınlatı. Biz bir proje için fotoğraf çekimi yaparken, o fotoğraflardan bir tanesi-Gizem Özcelik'in müthiş güzeli- tam bir Afrodit fotoğrafı oldu dedi ki: Aa bu tam Banu Alkan şarkısına uyacak bir fotoğraf! Apar topar buna giriştik, zaten kayıtlıya çoğu şey. Taner Yüce geldi, topaları şarkıyı.Sonra da gidip eş dost"do it yourself" bir klip çektik. O fotoğraf olmasaydı o şarkıyı yayınlamıyordum. Öyle diyebilirim.

Nasıl bir çocuksun, müziğe dair hatırladığın şeyler ne?

Biraz maymun istihali ve tembelle bir çocukum. Küçük yaşta piyanoya başlamışım, bir yere varmadı. Sonra kemana başladım, o da bir yere varmadı. Şimdi şimdiki şunu anlıyorum: Müzik benim için bir oyun alanı ve iletişim kurma şekli. Biraztek çocuk olmanın da etkisiyle, elimle geçen her şeyden bir oyun yaratmışım çocukken. Buna müzik de dâhil. Bostan'daki evimizde müzikallerin CD'leri vardı.Bazılarını açipher akşam dans ediyorduk. Bu mesela şu anki dünyadanadiren yaptığımız bir şey ay... Hep eski hayata dair düşündüğümüz bir şey. Evde müzik açıp dans etmek, dinlemek... Benim çocukluğum öyleydi. Bir de annemler benioç fazla konsere götürürdü. İki yaşımdan itibaren hep bir yerlere sürüklenmişler, iyi de etmişler.

Çocukken gittiğin ilk konseri hatırlıyormusun?

Şöyle şeyler hatırlıyorum: annem beni süsledi, şu an üstümdeki gibi yakasından çökelileri alan bir gömleğim vardı, altına pilili etek... Operaya, baleye giderdik. Orkestra çıkuruna baktığımız hatırlıyorum. Çok heyecanlıydım orayabakarken. En net anım o.

Şimdi biraz ileriye saralım... İzmir'den İstanbul'a geliyorsun;

Boğaziçi'nde Psikolojik Danışmanlık okumaya...

Türkiye'de müziysen olmak, eğitim sistemi gibi bir şeye ayn sebebi var bu kararı. Derslerim çok iyiymi, annemler de o puanları yazık olmasını istiyorlardı, müziysen olmamı da istemiyorlardı. Ben de açıkçası müziysenlikle hayat kurabileceğimi düşünüyordum.İstanbul'a gelince ne kadar yaygın bir alışkanlık bir sürü enstrümana salsam da hiçbir zaman nezd, bir müziysenim.

değilim, hiçbir zaman olmadım. Annemler de "Bir üniversiteyi bitirde sonra düşünürsün" demişlerdi. Boğaziçi'ne girdimve müzikle olan hikâyem o zaman netleşmeye başladı. Arkadaşlarım KPSS'ye hazırlanırken benim beş tane müzik grubum vardı. Dört yılın sonunda araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladım.

Zorladı mı ikisini bir arada götürmek?

Akademisyenliği hakkıyla yapsaydım zorlardı. Sonra dedimki: Burada başkasının olması lazım, yer kaplıyorum ben. Aynı zamanda müziğin hakkını veremiyordum çünkü benim de müzik yapmam lazım! Zaman aldım bu cesareti gösterebilme tabii. Sonra da orayı bırakıp müziysen buldum.

Yalnız kalmayı, yalnızlığı seven bir insanmışsın. Çalışma rutinin nasıl, yalnızlık o için neresinde?

Woof'un dediği gibi insanın kendine ait bir odaya ihtiyacı var. Evet, yalnız kaldığım anlar benim en üretken olduğum ve en rahat çalışabildiğim anlar. Kolektif çalışmaya inanıyorum ama onun üretkenliği ve verdiği yer daha farklı. Fakat şu da var: Yalnız bir şekilde üretilebilir ki kendime anlar yaratmaya çalışıyorumama insan, üreteceği varsa yolunu bir şekilde buluyor.

Senin ve şarkıların için birkaçkelime varsıkça söylenen: Nahif, huzurlu, sakin, iyi gelen... Senin kişiliğini de yansıtır mı tüm bu tanımlar?

O şarkıların öyle söyleme sebebi, benim öyle iletişim kuruyorum olmam. Ben, kızan, bağırın, öfkelenen bir insan değilim.Çok yüksesle konuşan, baskın olmaya çalışan biri de değilim. Sınır bozucu yanlarım var elbette, onları biliyorum ama genel olarak o şekilde iletişim kurmamak için çok çaba sarfediyorum. Hâliyle bu da ilk iki albümeçok yansıdı. Güneş Özgeç'leçok güldüğümüz bir videonun altına şöyle bir yorum gelmişti: Hiç tahmin ettiğim gibi değilmişsin, bugünden itibaren seni takipten çıkıyorum. Ben, beni tanımak isteyenleri tanıyabildiğini düşünüyorum.

Nelerbesler seni?Nasıl çalışıyorsun?

Her zaman yanımda defter & kalem var, bu benim için çok önemli. Bilgisayarda bir şey yazmak tamam ama yazmadan önce müzik defterine bir şeyler çizmem, not almam gerekiyor. Uzun yürüyüşler yapmak ve açıkla bakmak da iyi gelir. Yeni şeylerle karşılaşmak çok besler: Doğayı gözlemlemek,yeni kitaplar okumak, dile ve çizime dair heyecanlandıran şeyler okumak, görmek...

Bize birkaç tane kitap tavsiye eder misin?

Herman Hesse'nin *Bazarkurdu*'nu üniversitedeyken okuyup çok etkilendiğim, Şu andaokusam ne olur bilmiyorum. Ek olarakVirginia Woolf'un *Deniz Feneri* veyine aynı yazarın *Dalgalar* kitabıçok severim. Edebiyatıdsı ise Karen Horney'nin *ÇağımızınNevrotik Kişiliği* ile Carl Jung'un *İnsan Ruhuna Yönelik* kitaplarını öneririm.

Hayatın anlamlı kulan şeyler neler? Ne olmasa hayat anlamsız olurdu?

Sevgi. Hayatın beni / biz götürdüğüyöde, bazen böyleİkkel bir insana dönüşüyorum ki sanki hiçbir şeyi sevmiyormuşum, içimde hiç sevgi kalmıyormuş gibi hissediyorum. Öyle anlarda herşey anlamınıyitiriyor. Öfkeden anlam bulan bir insan değilim.Bazı insanlar öfkeliye hareketle geçer, benise donduruyor. Kızgınlık beni hareketsiz bırakıyor. Ama içimde de etrafımda da sevgiolduğunda her şeyin bir anlamı oluyor.

Yeni bir yıla girdik bu ay... Maalesef çok da güzel zamanlardan geçmiyoruz. Bu yıla dair planların var mı?

2014'ten 2015'e geçtiğimiz yıl bir şarkı yayınlamıştık; yeni yıldan çokbir şey beklemiyordum / bu yıl bir öncekinden neden iyiolsun/ güzde eli yolunda gitsin sonsuylım bendeyide... Şu anda onu bile düşünmüyorum. Yeni bir yıla ilgili bir hissim yok. Zaten plan yapabilen biri de değilim, yapsam da hep patlar.

Yeni yılda albüm yayımlay planlıyorsun mu?

Bu sene albüm kayımda girmem diye düşünüyordum. Çünkü bir albüm kayımda girmek benim için bütün hikâyemi, görsel dünyasını oluşturmak şeklinde geliyor. Şu anda öyle bir tema tam oturmadı. Yeni şarkılar var, onların etrafında düşündüğüm bir konu de var ama budur dediğim bir şey yok. Müzikupar bir süredir de bu kadar net düşünemiyordum. Umarım net olmayı bekleyeceğim.

**YALNIZ KALMAYI
BİLMEK.**

**SEVME SANATININ
MERKEZİDİR.**